

ШИНЖЛЭХ УХААН ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ

**2018 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН,
ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ,
ТАЙЛАНГИЙН ШИНЖИЛГЭЭ,
АУДИТИЙН ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ**

**УЛААНБААТАР
2019 ОН**

ШУТИС-ИЙН 2018 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ, ТАЙЛАНГИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

ОРШИЛ

ШУТИС-ийн хувьд 2018 он шинэчлэсэн санхүүгийн нягтлан бодох бүртгэлийн баримт бичгийг мөрдөн ажилласан. Мөн бодлогын баримт бичиг, журмын дагуу ШУТИС-ийн санхүүгийн UFinance программд нэмэлт өөрчлөлт оруулж, санхүүгийн шинэ журмыг мөрдөн бүрэлдэхүүн сургууль нэгжүүдийн багш, ажилтнуудын мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх, сургалтын чанар, хүртээмжийг сайжруулах, гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх, санхүү, хөрөнгө оруулалт, үйлчилгээний ажлын чанарыг дээшлүүлэх, үр дүнг нэмэгдүүлэхэд анхааран ажиллалаа.

ШУТИС-ийн 2018 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл, тайлангийн шинжилгээнд ШУТИС-ийн бүрэлдэхүүний 9 сургууль, 2 институт, Ахлах сургууль, КТКоллеж, Захиргаа, Эрдэм шинжилгээ инновацийн газар, Ой мод сургалт судалгааны хүрээлэн, Хэвлэлийн газар, Шинжлэх ухаах технологийн номын сан, Эрдэмнэт сүлжээний төв зэрэг нийт 21 нэгжийн санхүүгийн үйл ажиллагааг нэгтгэлээ. Мөн 2019 оны 4 дүгээр сарын 18-ний өдрийн ШУТИС-ийн захирлын А/93 тоот “ШУТИС-ийн бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдийн 2018 оны санхүүгийн тайлан, тайлангийн шинжилгээг хэлэлцэж дүгнэх тухай” тушаал, 2019 оны 4 дүгээр сарын 15-ний өдрийн ШУТИС-ийн санхүү, хөрөнгө оруулалт эрхэлсэн дэд захиралын 5/280 тоот “2018 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн үр дүн, санхүүгийн тайланд шинжилгээ хийж, 2018 оны аудитын тайлангийн хүрээнд хийгдсэн аудитын гарсан зөрчил, дутагдал, санхүүгийн үйл ажиллагаанд анхаарах асуудлыг хэлэлцэх тухай” удирдамж, ажлын тайлан хамгаалах хуваарийн дагуу ажлын хэсэг ажиллаж дүгнэсэн.

Монгол улсын Сангийн сайдын 388 тоот санхүүгийн тайлан, тодруулга, 55 тоот эдийн засгийн ангилал болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцсэн санхүүгийн тайланг Санхүүгийн байдлын тайлан (СТ-1А), үр дүнгийн тайлан (СТ-2А), мөнгөн гүйлгээний тайлан (СТ-3А), цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан (СТ-4А), санхүүгийн тайлангийн тодруулга (ТБСТТ-1-12)-аар тус тус гаргаж, ШУТИС-ийн удирдлагын нэгдсэн системийн дэд хэсэг болох улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцсэн санхүүгийн мэдээллийг боловсруулах “U-Finance 3.0” санхүүгийн программаар санхүүгийн тайланг гарган нэгтгэлээ.

2018 оны 10 дугаар сарын 20-ны өдөр байгуулсан Үндэсний аудитын газар, “Бодьтусгал-аудит” компани, ШУТИС-ийн удирдлагын ҮАГ/АА-2018-33 тоот зөвлөх үйлчилгээний аудитын ажил гүйцэтгэх гэрээний дагуу ШУТИС-ийн 2018 оны санхүүгийн тайлан, санхүү нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаанд аудит, хяналт шалгалтыг хийж гүйцэтгэсэн.

Тайлант хугацаанд нийт 1997 орон тоотойгоос удирдах ажилтан 6, гүйцэтгэх ажилтан болон профессор, багш нар 1361, үйлчилгээний ажилтан 367, гэрээт болон цагийн багш 263 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажилласан байна. Харин идэвхтэй сурч буй сонголт хийсэн бакалавр 17167, магистр 1339, доктор 217, МСҮТ, ахлах сургуулийн суралцагч 960 нийт 19683 оюутан суралцагч суралцжээ.

Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд тус бүрийн “2018 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлангийн шинжилгээ, аудитын дүгнэлт, зөвлөмж”-ийн дагуу хийгдсэн ажлын тайланг бүрэлдэхүүн нэгжийн захирлын зөвлөлийн, ШУТИС-ийн ажлын хэсгийн хурлаар хэлэлцүүлсэн.

ШУТИС-ийн 2018 оны санхүүгийн тайлан, тайлангийн шинжилгээг дараах чиглэлүүдээр хийж, аудитын дүгнэлт, зөвлөмжийн хүрээнд хийгдэж ажлыг тодорхойллоо. Үүнд:

1. Балансын бүтцийн шинжилгээ
2. Орлогын шинжилгээ
3. Зардлын шинжилгээ
4. Төвлөрсөн арга хэмжээ
5. Санхүүгийн үр дүнгийн тооцоолол
6. Аудитийн дүгнэлт, зөвлөмж
7. Хавсралт

НЭГ. БАЛАНСЫН БҮТЦИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Балансын бүтцийг авч үзвэл нийт хөрөнгө 144,079.97 сая төгрөгт хүрч урьд оны мөн үетэй харьцуулахад 61.0% буюу 54.59 тэрбум төгрөгөөр нэмэгджээ. Эргэлтийн хөрөнгө 29.9 хувийг, эргэлтийн бус хөрөнгө 70.1 хувийг эзэлж эргэлтийн хөрөнгийн нийт хөрөнгөд эзлэх хувь 18.3 хувиар буурч хөрөнгийн бүтцэд өөрчлөлт орсон байна. Эх үүсвэрийн хувьд өр төлбөр 7.1 хувь, эзний өмч 92.9 хувийг тус тус эзэлж эзний өмчийн дүн нийт хөрөнгөд эзлэх хувь өмнөх оноос 2.8 хувиар өсчээ.

БАЛАНСЫН БҮТЭЦ, НЭГДСЭН ДҮНГЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 1.

д/д	БАЛАНСЫН ЗҮЙЛ	2017 он		2018 он		Өөрчлөлт	
		дүн	Дүнд эзлэх хувь	дүн	Дүнд эзлэх хувь	Абсолют	Харьцангуй
1	Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	33,969.26	38.0	34,413.10	23.9	443.84	1.3
2	Авлага	7,359.98	8.2	6,015.22	4.2	-1,344.76	-18.3
3	Бараа материал	1,634.68	1.8	1,898.37	1.3	263.69	16.1
4	Урьдчилж гарсан зардал	59.14	0.1	765.55	0.5	706.41	1194.5
	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	43,023.07	48.1	43,092.24	29.9	69.18	0.2
1	Биет хөрөнгө	46,117.10	51.5	93,435.00	64.8	47,317.90	102.6
2	Биет бус хөрөнгө	342.60	0.4	7,552.72	5.2	7,210.12	2104.5
	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	46,459.70	51.9	100,987.72	70.1	54,528.02	117.4
	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	89,482.77	100.0	144,079.97	100.0	54,597.20	61.0
1	Богино хугацаат өр төлбөр	8,748.73	9.8	10,206.11	7.1	1,457.38	16.7
2	Урт хугацаат өр төлбөр	72.07	0.1	67.10	0.05	-4.97	-6.9
	ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	8,820.80	9.9	10,273.21	7.1	1,452.41	16.5
1	Засгийн газрын сан	23,542.83	26.3	30,748.33	21.3	7,205.50	30.6
2	Хуримтлагдсан үр дүн	37,054.15	41.4	41,942.63	29.1	4,888.48	13.2
3	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	20,064.99	22.4	61,115.80	42.4	41,050.81	204.6
	ЭЗНИЙ ӨМЧИЙН ДҮН	80,661.97	90.1	133,806.76	92.9	53,144.79	65.9
	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗНИЙ ӨМЧИЙН ДҮН	89,482.77	100.0	144,079.97	100.0	54,597.20	61.0

1.1. ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ

Эргэлтийн хөрөнгө мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө, авлага, урьдчилж гарсан зардал, бараа материалаас бүрдэж байна. Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгө 443.84 сая төгрөгөөр, бараа материал 263.69 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, авлага 1.3 тэрбум төгрөгөөр буурсан дүнтэй гарсан байна. Эргэлтийн хөрөнгийн бүтцийг урьд оны мөн үетэй харьцуулан авч үзвэл; мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгө 1.3% буюу 443.84 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, авлага 18.3% буюу 1.3 тэрбум төгрөгөөр буурсан харин бараа материалын хувьд 16,1% буюу 263.69 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн үлдэгдэл 34.41 тэрбум төгрөг, үүнээс 10.0 тэрбум төгрөг нь сургалтын төлбөр, оюутны байр, гэрээт ажил, төслийн урьдчилж орсон орлого байна. (Урьдчилж орсон орлого нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 1.5 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.) Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн үлдэгдэл 34.41 тэрбум төгрөгөөс урьдчилж орсон орлогыг хасаж тооцсоноор тайлант оны шилжих үлдэгдэл нь 24.20 тэрбум төгрөг болжээ. Бүрэлдэхүүн сургуулиудын мөнгөн хөрөнгийг сүүлийн 2 жилийн байдлаар харуулбал:

МӨНГӨН ХӨРӨНГИЙН ҮЛДЭГДЭЛ, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР
(сая төгрөгөөр)

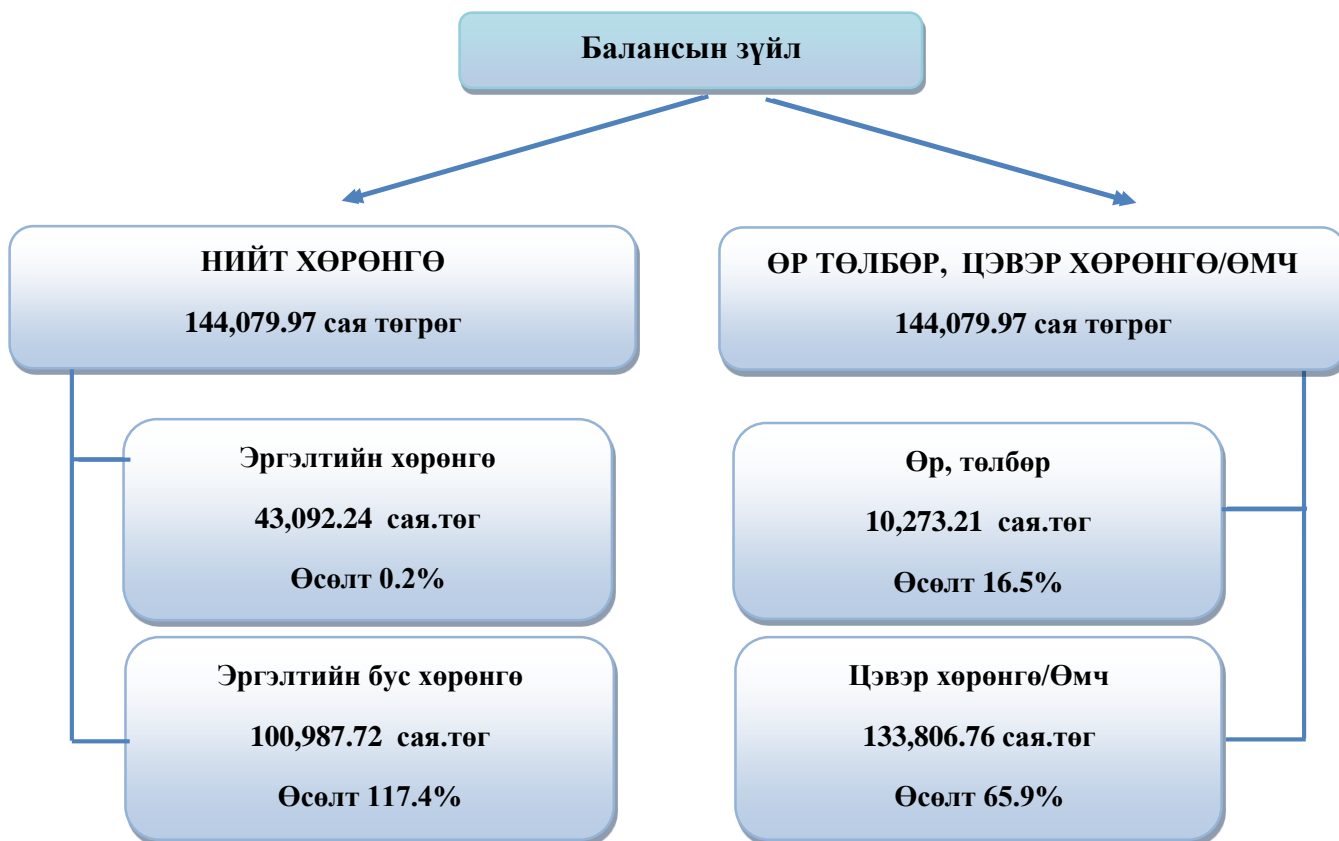
Хүснэгт 2.

д/д	Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд	2017 он		2018 он		Өөрчлөлт	
		дүн	Дүнд эзлэх хувь	дүн	Дүнд эзлэх хувь	Абсолют	Харь- цангуй
1	БАС	5,573.86	16.4	4,475.30	13.0	-1,098.56*	-19.7*
2	БУХС	1,282.89	3.8	1,392.35	4.0	109.45	8.5
3	ГУУС	783.01	2.3	640.09	1.9	-142.92	-18.3
4	ДАРТС	478.55	1.4	806.18	2.3	327.62	68.5
5	МЕХТС	953.32	2.8	959.89	2.8	6.57	0.7
6	МХТС	2,144.19	6.3	1,909.10	5.5	-235.09	-11.0
7	ҮТС	1,130.87	3.3	936.55	2.7	-194.32	-17.2
8	ХШУС	1,302.38	3.8	1,213.18	3.5	-89.20*	-6.8*
9	ЭХС	3,046.08	9.0	4,007.91	11.6	961.84	31.6
10	Е-НИ	270.29	0.8	260.15	0.8	-10.15	-3.8
11	ГХИ	388.19	1.1	467.61	1.4	79.42	20.5
12	АХЛАХ СУРГУУЛЬ	801.07	2.4	741.48	2.2	-59.59	-7.4
13	КООСЕН ТК	84.27	0.2	82.26	0.2	-2.01	-2.4
14	ОУДБСТ	50.66	0.1	80.70	0.2	30.04	59.3
15	ОМССХ	19.24	0.1	4.59	0.0	-14.65	-76.1
16	ХЭВЛЭХ ГАЗАР	42.83	0.1	87.43	0.3	44.60	104.1
17	ЗАХИРГАА	249.57	0.7	604.25	1.8	354.68	142.1
18	ЭШИГ	870.51	2.6	959.06	2.8	88.56	10.2
19	ЭРДЭМНЕТ	180.71	0.5	147.05	0.4	-33.66	-18.6
20	ТӨВЛӨРСӨН	14,190.91	41.8	14,454.69	42.0	263.78	1.9
21	ШУТНСАН	125.85	0.4	183.29	0.5	57.44	45.6
	НИЙТ	33,969.26	100.0	34,413.10	100.0	443.84	1.3

* - ШУТИС-ийн захирлын 2018 оны 5 дугаар сарын 02-ны өдрийн А/87 тоот тушаалын дагуу БАС 2018 оны 6 дугаар сарын 11-ний өдөр 1,4 тэрбум төгрөг, ХШУС 2018 оны 9 дүгээр сарын 28-ний өдөр 150 сая төгрөг бүхий санхүүгийн үр дүнгийн мөнгөн хөрөнгийн дүнг төвлөрүүлсэн.

Мөнгөн хөрөнгийн хувьд өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 443.84 сая төгрөг буюу 1.3%-иар нэмэгдсэн байна. Төвлөрсөн санд 14.4 тэрбум төгрөг төвлөрсөн байгаа нь 2013 оноос ШУТИС-ийн бүтцийн өөрчлөлтийн хүрээнд бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдийн дансны үлдэгдэлийг татан төвлөрүүлсэн, ШУТИС-ийн захиргаанаас банкуудтай хийгдсэн хамтын ажиллагааны гэрээний дагуу харилцах данс болон хадгаламжийн хүүний үлдэгдэлд тооцсон мөнгөн хөрөнгүүд хамаарч байна. Мөн магистр, доктор оюутны сургалт, судалгааны төлбөрийг захиргааны дансанд төвлөрүүлсэн 604.25 сая төгрөг болох мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл байна.

ШУТИС-ийн хэмжээнд мөнгөн хөрөнгийг өмнөх оноос 100 сая төгрөг түүнээс дээш дүнгээр нэмэгдүүлсэн ЭХС, БАС, ДарТС, БУХС-иуд орж байна. Үүнээс ШУТИС-ийн хэмжээнд хамгийн өндөр дүнгээр ЭХС 961.84 сая төгрөгөөр мөнгөн хөрөнгөө нэмэгдүүлсэн байна. Харин мөнгөн хөрөнгийг өмнөх оноос 100 сая төгрөг түүнээс доош дүнгээр бууруулсан ГУУС, МХТС, ҮТС-иуд орж байна. 2018 оны байдлаар нийт мөнгөн хөрөнгийн 42 хувь нь ШУТИС-ийн төвд, 11.6 хувь нь ЭХС-д, 13 хувь нь БАС-д хамаарагдаж байна.

Зураг 1. ШУТИС-ийн 2018 оны балансын бүтэц

Балансын бүтцийг авч үзвэл нийт хөрөнгө 144.04 тэрбум төгрөг хүрч өнгөрсөн оноос 54.5 тэрбум төгрөг буюу 61.0 % -иар өсчээ. Нийт хөрөнгөд эргэлтийн хөрөнгө 29.9%, эргэлтийн бус хөрөнгө 70.1%, өр төлбөр эзний өмчид өр төлбөр 7.1%, эзний өмч 92.9% тус тус эзэлж байна.

АВЛАГА

Авлага урьд оны мөн үетэй харьцуулахад 18.3 хувь буюу 1.3 тэрбум төгрөгөөр буурсан нь байгууллагатай холбоотой авлага 1.8 тэрбум төгрөгөөр, боловсрол зээлийн сангийн авлага 424 сая төгрөгөөр, сургалтын төлбөрийн авлага 171 сая төгрөгөөр буурсантай холбоотой байна. Тухайлбал ШУТИС-ийн БАС, БУХС, ГУУС, ХШУС, МХТС, ҮТС, ЭХС, Захиргаа зэрэг 8 бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн 1029 кв.м талбай бүхий 1.6 тэрбум төгрөгийн авлагад бүртгэсэн үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийн зөрчлийг арилгуулсан. Дээрх зөрчил нь Үндэсний аудитийн газрын 2015 оны 03 дугаар сарын 31-ны өдрийн 5/57 тоот албан шаардлага өгөгдсөн ТӨХ-ийн зөвшөөрөлгүй үндсэн хөрөнгө худалдан авсан асуудал юм. Уг асуудлыг ТӨБЗГ даргын 2018 оны 6 дугаар сарын 19-ны өдрийн 273 тоот тушаалын дагуу төрийн өмчийн үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээнд хамруулж, 2018 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрийн ТӨБЗГ-ийн хянан шалгалтанд уг асуудлыг танилцуулан шийдвэрлүүлсэн болно. Тайлант оны жилийн эцсийн байдлаарх авлагыг төрлөөр харуулбал:

- Сургалтын төлбөрийн авлага хувиараа төлөх оюутны авлага - 2,333.95 сая төгрөг
- Тогтмол зардлын санхүүжилтийн авлага - 2,639.12 сая төгрөг (БСШУСЯам)
- Дараа тайлангаар болон хувь хүмүүстэй холбоотой - 357.11 сая төгрөг
- Байгууллагатай холбоотой – 685.05 сая төгрөг байна.

Дараах хүснэгтэнд бүрэлдэхүүн сургууль тус бүрийн тайлант жилийн нийт авлага болон сургалтын төлбөрийн авлагыг харуулав.

**НИЙТ АВЛАГА БОЛОН СУРГАЛТЫН ТӨЛБӨРИЙН АВЛАГА,
БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР (сая төгрөгөөр)**

Хүснэгт 3.

№	Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд	2017 он	2018 он	Үүнээс: Сургалтын төлбөрийн авлага							Дүнд эзлэх хувь
				2017 он	2018 он		Өөрчлөлт		Шинэ үүссэн		
					Дүн	авлага эз.хувь	Абсал ют	Харь цаа	Дүн	Харь цаа	
1	БАС	1,337.24	1,201.20	310.36	279.83	23%	-30.53	-9.8%	39.20	14%	12%
2	БУХС	1,237.11	1,155.22	518.86	526.76	46%	7.89	1.5%	124.4	24%	22%
3	ГУУС	1,082.60	537.64	477.07	492.74	92%	15.68	3.3%	38.16	8%	21%
4	ДАРТС	264.26	277.22	183.70	204.02	74%	20.33	11.1%	96.72	47%	9%
5	МЕХТС	383.84	461.11	122.04	72.46	16%	-49.58	-40.6%	0.00	0%	3%
6	МХТС	465.14	547.39	143.02	128.15	23%	-14.87	-10.4%	34.48	27%	5%
7	ҮТС	746.50	516.78	85.79	86.97	17%	1.18	1.4%	34.20	39%	4%
8	ХШУС	233.14	16.90	22.70	15.65	93%	-7.05	-31.0%	3.51	22%	1%
9	ЭХС	357.90	228.28	170.18	162.41	71%	-7.77	-4.6%	35.95	22%	7%
10	Е-НИ	36.74	18.13	10.03	12.94	71%	2.91	29.0%	3.40	26%	1%
11	ГХИ	57.38	93.98	41.72	29.53	31%	-12.19	-29.2%	6.61	22%	1%
12	АХ.СУР	211.18	192.66	128.62	122.75	64%	-5.87	-4.6%	25.90	21%	5%
13	КООС.ТК	192.12	153.07	163.70	122.37	80%	-41.33	-25.2%	122.3	100%	5%
14	ОУДБСТ	166.84	135.05	166.84	135.05	100%	-31.79	-19.1%	25.81	19%	6%
15	ОМССХ	9.65	0.00	-	-						
16	ХЭВ.ГАЗ	43.11	37.49	-	-						
17	ЗАХ	93.22	83.52	-	-						
18	ЭША	422.25	329.64	-	-						
19	ЭР.НЕТ	85.41	71.12	-	-						
20	ШУТНС	11.63	0.12	-	-						

2018 онд ШУТИС-ийн захирлын 2017 оны 11 дүгээр сарын 13-ний өдрийн 1/637 тоот “Санхүүгийн үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулах, өр авлагыг барагдуулах чиглэлээр авах арга хэмжээний тухай” албан даалгавар гарч авлагыг бууруулах чиглэлээр ажилласан. Албан даалгаварын хүрээнд удирдамж болон ажлын төлөвлөгөө гарган бүрэлдэхүүн сургуулиудын авлагыг бууруулах чиглэлээр эзэн холбогдогчыг хайх, хаягыг тодорхойлох, анхан шатны шүүхэд нэхэмжлэл гаргах, эвлэрүүлэн зуучлах ажлууд хийгдсэн. Мөн бүрэлдэхүүн сургууль нэгжүүдэд авлага шинээр үүсэх эрсдийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх үүднээс сургалтын төлбөр төлөх үйл ажиллагаанд батлан даалтын гэрээ хийхээр зааварчилсан.

Нийт авлагын хувьд бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдэд нийтлэг буурсан байгаа нь ШУТИС-ийн авлагад бүртгэлтэй үндсэн хөрөнгийн зөрчлийг арилгуулан хөрөнгөд шилжүүлэн бүртгэсэнтэй холбоотой юм. Харин сургалтын төлбөрийн авлагын хувьд өмнөх оноос 152,9 сая төгрөгөөр буурсан байна. Нийт авлагад сургалтын төлбөрийн авлага ГУУС-д 92%, ХШУС-д 93%, Коосен ТК-д 80% эзлэж байна. Өнгөрсөн хугацаанд сургалтын төлбөрийн авлагыг бууруулсан бүрэлдэхүүн нэгжүүдэд МехТС 40.6%, ХШУС 31%, ГХИ 29.2%-иар бууруулж үр дүнтэй ажилласан байна. Тухайлбал МехТС 2018 онд шинээр сургалтын төлбөрийн авлага үүсгэхгүйгээр ажилласан байна. Гэсэн хэдий ч 2018 онд сургалтын төлбөрийн авлагаа бууруулаагүй БУХС 1.5%, ГУУС 3.3%, ДартС 11.1%-иар нэмэгдүүлсэн байна. Мөн 2018 онд шинээр сургалтын төлбөрийн авлагыг БУХС 124 сая төгрөгөөр, КоосенТК 122.3 сая төгрөгөөр тус тус үүсгэж хангалтгүй үр дүнтэй ажилласан байна.

Нийт авлагад тогтмол зардлын санхүүжилтийн авлага өмнөх оноос 65.2 хувиар буюу 1 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэж 2.6 тэрбум төгрөгт хүрч нийт авлагын 43.9 хувийг эзлэсэн байна. Энэхүү авлага нь Боловсролын тухай хуулийн 40.1-д заасан төрийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагын тогтмол зардлыг төрөөс санхүүжүүлнэ хэмээн заасан хуулийн заалттай үүссэн авлага байна.

БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын үлдэгдэл нь 2018 оны эхэнд 1,634.68 сая төгрөг байсан бөгөөд тайлант хугацааны туршид 1,993.39 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, 1,729.7 сая төгрөгөөр хорогдож, жилийн эцэст 1,898.37 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарч оны эхнээс 16.1% буюу 263.69 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Бараа материал хасагдсан шалтгаан нь 1,70 тэрбум төгрөгийн бараа материал зарцуулсан, 19.3 сая төгрөгийн бэлэн бүтээгдэхүүн, бичиг хэргийн бараа материал худалдсан, 8.3 сая төгрөгийн бэлэн бүтээгдэхүүн, аж ахуйн материал, бага үнэтэй түргэн элэгдэл зүйлсийн бараа материалыг данс хооронд шилжүүлсэн байна.

Бараа материалын нэмэгдсэн эх үүсвэрийг авч үзвэл:

- Бараа материалыг худалдан авсан – 1,729.45 сая төгрөг
- Үнэ төлбөргүй - 258.58 сая төгрөг /2018 оны 12 сарын 27-нд Япон улсын төслийн бус буцалтгүй тасламжаар Коосен ТК-д 213.67 сая төгрөгийн бараа материал өгсөн/
- Бусад хэлбэрээр буюу данс хооронд нэмэгдсэн -5.3 сая төгрөг байна.

Бараа материалын бүтцийн хувьд тусгай зориулалттай материал - 71.7 хувь, бэлэн бүтээгдэхүүн – 0.6 хувь, бичиг хэргийн материал - 9.5 хувь, аж ахуйн материал – 1.6 хувь, сэлбэг хэрэгсэл – 0.3 хувь, засварын материал – 1 хувь, хүнсний материал – 0.2 хувь, бага үнэтэй түргэн элэгдэх эд зүйлс – 4.3 хувь, бусад бараа материал - 10.7 хувийг тус тус эзэлж байна. Бараа материалын үлдэгдлийг бүрэлдэхүүн сургуулиудаар харуулбал:

БАРАА МАТЕРИАЛЫН ҮЛДЭГДЭЛ, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 4.

№	Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд	2017 он	2018 он	Өөрчлөлт	
				Абсолют	Харьцангуй
1	БАС	23.58	26.59	3.01	12.8%
2	БУХС	29.05	54.98	25.93	89.2%
3	ГУУС	22.01	18.14	-3.86	-17.6%
4	ДАРТС	71.26	70.94	-0.31	-0.4%
5	МЕХТС	16.95	59.30	42.35	249.9%
6	МХТС	53.28	35.93	-17.35	-32.6%
7	ҮТС	1,260.11	1,225.28	-34.83	-2.8%
8	ХШУС	1.16	16.18	15.02	1290.0%
9	ЭХС	44.56	39.34	-5.22	-11.7%
10	Е-НИ	3.33	3.89	0.56	16.9%
11	ГХИ	3.49	3.61	0.13	3.6%
12	АХЛАХ СУРГУУЛЬ	4.01	3.98	-0.03	-0.7%
13	КООСЕН ТК	11.55	222.12	210.57	1823.6%
14	ОУДБСТ				
15	ОМССХ	0.33	3.75	3.43	1046.3%
16	ХЭВЛЭХ ГАЗАР	0	3.68	3.68	
17	ЗАХИРГАА	89.64	110.40	20.75	23.2%
18	ШУТНСАН	0.39	0.26	-0.13	-33.2%
	НИЙТ	1,634.68	1,898.37	263.69	16.1%

Дээрх хүснэгтээс харахад ШУТИС-ийн нийт бараа материалын 64.5 хувийг ҮТС, 11.7 хувийг Коосен ТК эзлэж байна.

1.2. ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГӨ

Тайлант жилийн эцэст үндсэн хөрөнгийн хэмжээ 130,176.19 сая төгрөг болж өнгөрсөн оны мөн үеэс 28,9 хувиар нэмэгдсэн байна. Тайлант онд үндсэн хөрөнгө 59,5 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн ба үүнд 4.9 тэрбум төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг өөрийн хөрөнгөөр, 4.2 тэрбум төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг аж ахуй нэгжээс, олон нийтийн байгууллагаас, гадаад зээл тусламжаар, бусад эх үүсвэрээс үнэ төлбөргүй, хандиваар бэлтгэж, 48.2 тэрбум төгрөгийн дүн дахин үнэлгээний нэмэгдэл, 1.9 тэрбум төгрөгийн данс хооронд, бараа материалаас шилжүүлсэн зэрэг шалтгаантай байна. Харин тайлант онд үндсэн хөрөнгө 30.2 тэрбум төгрөгөөр хасагдсан ба үүнд 29.9 тэрбум төгрөгийн дүн дахин үнэлгээний хорогдол, 910.8 сая төгрөгийн хөрөнгийг актлаж устгасан, 70.2 сая төгрөгийн хөрөнгийг данс хооронд шилжүүлэн бүртгэсэн байна.

Тайлант онд 2013 онд ашиглалтанд орсон 180 айлын орон сууцны барилгын подвалийн В1 давхарыг Хемон ХХК, Немон ХХК-аас худалдан авах гэрээний дагуу өөрийн хөрөнгөөр худалдан авсан үндсэн хөрөнгийг 2019 оны 02 дугаар сарын 19-ний өдрийн 54 тоот ТӨБЗГ-ын даргын тогтоолын 2.2-т зөвшөөрсний дагуу 1029 кв.м талбай бүхий 1,636.7 сая төгрөгийн анхны өртөг бүхий зоорийн давхар хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгасан. Мөн 2018 оны 12 сарын 27-нд Япон улсын төслийн бус буцалтгүй тусламжаар Коосен ТК-д 3,135.36 сая төгрөгийн лабораторийн тоног төхөөрөмжийн хөрөнгө хандивласан байна. 2018 онд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрээр ямар нэг үндсэн хөрөнгө болон урсгал засварын зориулалтаар капитал засвар ажлууд хийгдээгүй байна.

Үндсэн хөрөнгийн нэмэгдсэн эх үүсвэрийг авч үзвэл:

- Үндсэн хөрөнгийг худалдан авсан – 4,988.35 сая төгрөг
- Үнэ төлбөргүй авсан – 4,291.70 сая төгрөг
- Бусад хэлбэрээр буюу данс хооронд, дахин үнэлгээний нэмэгдэлээр -50,243.7 сая төгрөг байна.

Үндсэн хөрөнгийн бүтцийн хувьд барилга байгууламж - 58.9 хувь, авто тээврийн хэрэгсэл – 1.0 хувь, машин тоног төхөөрөмж - 25.0 хувь, тавилга эд хогшил – 4.3 хувь, номын фонд – 1.8 хувь, дуусаагүй барилга байгууламж – 2.2 хувь, бусад хөрөнгө – 0.2 хувь, програм хангамж – 1.1 хувь, бусад биет бус хөрөнгө - 5.5 хувийг тус тус эзэлж байна.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2018 онд бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдийн данс бүртгэлд үндсэн хөрөнгийг нэмэгдүүлээгүй. Харин Дээд боловсролын санхүүжилт, суралцагчдын нийгмийн баталгааны тухай хуулийн 5.5, 5.6-д төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн хөрөнгийг бүрдүүлэх, шинэчлэх өргөтгөхтэй холбогдох хөрөнгө оруулалтыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ хэмээн хуульчилсан байдаг.

Дээд боловсролын шинэчлэл төслийн хүрээнд ҮТС-д 60.8 сая төгрөгийн угаах машин, хээлэгч машин, холбогч машин, компьютерийн дэлгэц, 30.8 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмж, МехТС-д 73.5 сая төгрөгийн өөдөө инженеринг тоног төхөөрөмж, 7.4 сая төгрөгийн сандал ширээ, 16.4 сая төгрөгийн classroom management software 3D sculpting and modeling програм хангамжын үнэ төлбөргүй гадаад зээл тусламжаар үндсэн хөрөнгийг нэмэгдүүлсэн байна.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2018 оны 11 сарын 20-ны өдрийн 557 тоот тогтоол, 2018 оны 11 дүгээр сарын 05-ний өдрийн А-5/4261 тоот албан бичгийн дагуу дараах нэр төрлийн 910.89 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг данснаас хасаж актлалсан. Үүнд:

- Тоног төхөөрөмж, компьютер, техник хэрэгсэл 742.36 сая төгрөг
- Тавилга, эд хогшил 114.07 сая төгрөг
- Ном, сурах бичиг 16.76 сая төгрөг
- Программ хангамж 25.65 сая төгрөг
- Бусад хөрөнгө 12.04 сая төгрөг

Монгол Улсын Засгийн Газрын 2016 оны 12 сарын 21-ний өдрийн 193 тоот тогтоол, Сангийн сайдын 2018 оны 08 дугаар сарын 07-ны өдрийн 207 тоот тушаал, ТӨБЗГ-ийн даргын 2018 оны 6 дугаар сарын 19-ний өдрийн 273 тоот, 2018 оны 08 дугаар сарын 14-ний өдрийн 367 тоот тогтоолын дагуу Төрийн болон орон нутгийн үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээг 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ны өдрөөр тасалбар болгон дахин үнэлгээг хийсэн. Дахин үнэлгээний удирдамжын дагуу ШУТИС-ийн Захирлын 2018 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн А/231 тоот, 2018 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн А/252 тоот тушаалын дагуу бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдийн хооронд 32 нэр төрлийн 1,7 тэрбум төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн данс хооронд, хөрөнгийн эзэмшигч тус бүрт шилжүүлэлтийг хийсэн. Мөн ШУТИС-ийн захирлын 2018 оны 10 дугаар сарын 01-ний А/198 тоот тушаал гарч ШУТИС-ийн газар эзэмших эрх, үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээ хийх ажлын хэсэг, ажлын төлөвлөгөөг батлан ажилласан болно. Барилга байгууламжийн дүнг бүрэлдэхүүн сургуулиудаар харуулбал:

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖ, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР
(сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 5.

№	Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд	2017 он	2018 он	Өөрчлөлт		Дахин үнэлгээ нэмэгдэл	Өөрчлөлт хувь	Тайлбар	
				Абсалют	Харьцангуй			Тоошир	кв.м
1	БАС	6,000.34	9,651.43	3,651.09	60.8%	6,486.95	108%	9	14,499.03
2	БУХС	9,933.13	11,708.98	1,775.86	17.9%	6,393.00	64%	10	15,440.75
3	ГУУС	110.01	619.25	509.23	462.9%	102.03	93%	13	1,361.58
4	ДАРТС	11,108.05	14,690.00	3,581.95	32.2%	7,088.19	64%	10	18,853.94
5	МЕХТС	6,756.96	6,609.09	-147.87	-2.2%	4,520.93	67%	11	10,041.61
6	МХТС	6,653.26	8,603.60	1,950.35	29.3%	4,544.03	68%	5	12,204.10
7	ҮТС	8,361.74	8,750.07	388.33	4.6%	2,220.65	27%	16	15,915.75
8	ХШУС	103.44	327.53	224.10	216.7%	32.46	31%	5	509.33
9	ЭХС	89.14	244.92	155.78	174.8%	81.01	91%	3	458.60
10	Е-НИ								
11	ГХИ	8.60	13.66	5.05	58.8%	13.66	159%	1	176.70
12	АХ.СУР	5.80	71.05	65.25	1125.1%			1	170.01
13	КООСЕН ТК								
14	ОУДБСТ								
15	ОМССХ	121.50	121.50	0.00	0.0%			2	152.60
16	ХЭВ.ГАЗАР								
17	ЗАХИРГАА	13,671.34	15,309.18	1,637.84	12.0%	9,609.44	70%	10	24,723.72
18	ЭШИГ								
19	ЭРДЭМНЕТ								
20	ТӨВЛӨРСӨН								
21	ШУТНСАН								
	НИЙТ	62,923.30	76,720.25	13,796.95	21.9%	41,092.32		96	114,507.7

Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний хүрээнд нийт 344,751 кв.м газар эзэмших эрхийг 7,2 тэрбум төгрөгөөр, 114,507 кв.м 96 ширхэг барилгыг 76,7 тэрбум төгрөгөөр үнэлж 41,09 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Нийт үндсэн хөрөнгийн дүн 130.17 тэрбум төгрөг, бөгөөд хуримтлагдсан элэгдэл нь 29,1 тэрбум төгрөг, үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл өртөг нь 100,98 тэрбум төгрөгөөр бүртгэгдсэн байна.

1.3. ӨР ТӨЛБӨР, ЭЗНИЙ ӨМЧИЙН ШИНЖИЛГЭЭ

Нийт өр төлбөр дүнгээрээ 10,273.21 сая төгрөгт хүрч, урьд оны мөн үетэй харьцуулбал 16.5 хувь буюу 1,452.41 сая төгрөгөөр өсч, эзний өмчийн дүн урьд оноос 65.9 хувь буюу 53,144.86 сая төгрөгөөр нэмэгджээ. Тайлант онд 4,862.72 сая төгрөгийн үр дүнтэй ажилласан бөгөөд урьд оны гүйцэтгэлтэй харьцуулбал 64.4 хувиар буюу 1,905.22 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР, ЭЗЭМШИГЧДИЙН ӨМЧИЙН БҮТЭЦ, НЭГДСЭН ДҮНГЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 6.

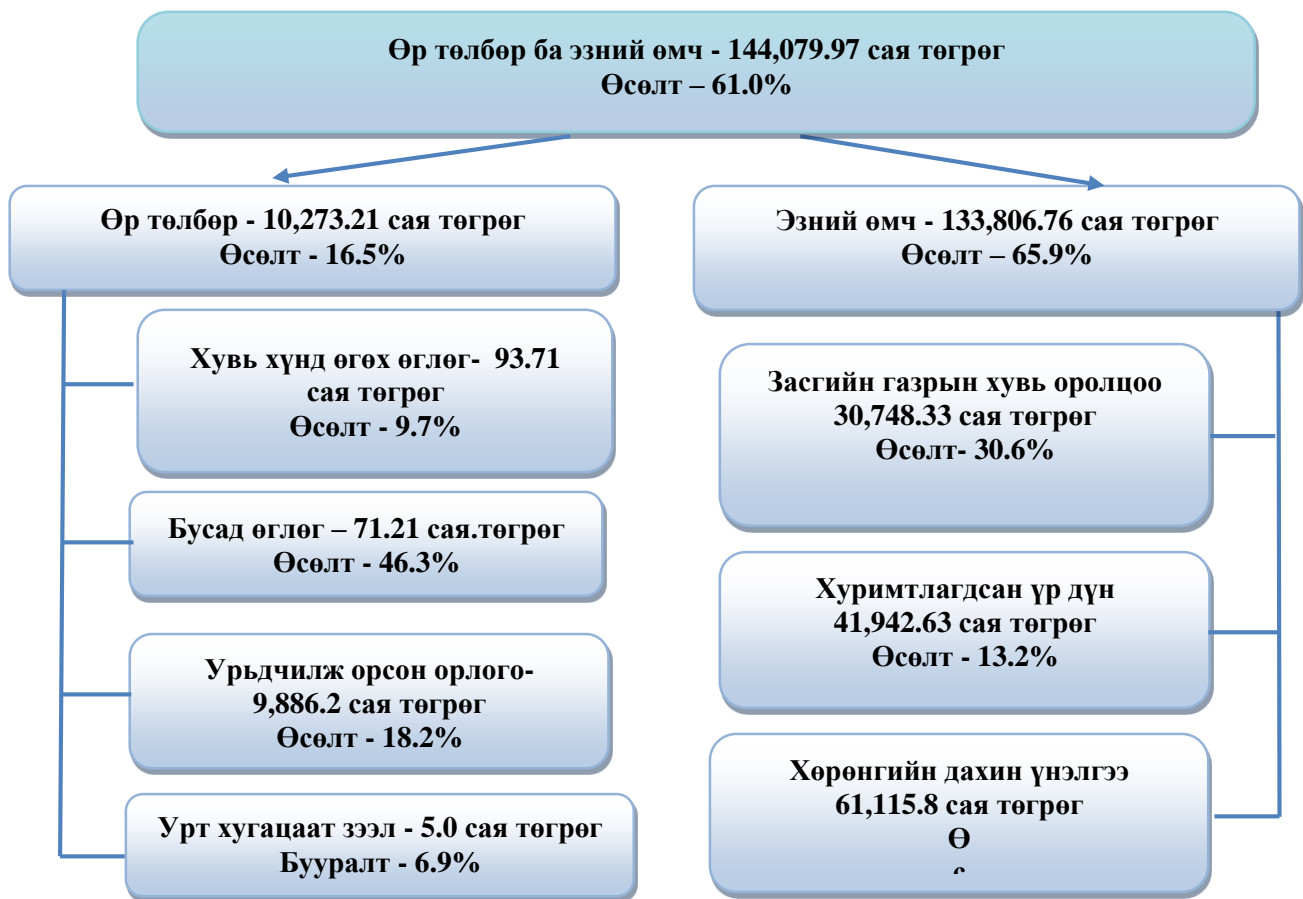
д/д	БАЛАНСЫН ЗҮЙЛ	2017 он		2018 он		Өөрчлөлт	
		дүн	Дүнд эзлэх хувь	Дүн	Дүнд эзлэх хувь	Абсолют	Харьцангуй
1	Богино хугацаат өр төлбөр	8,748.70	9.8	10,206.11	7.1	1,457.41	16.7
2	Урт хугацаат өр төлбөр	72.10	0.1	67.10	0.0	-5.00	-6.9
	ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	8,820.80	9.9	10,273.21	7.1	1,452.41	16.5
1	Засгийн газрын сан	23,542.80	26.3	30,748.33	21.3	7,205.53	30.6
2	Хуримтлагдсан үр дүн	37,054.10	41.4	41,942.63	29.1	4,888.53	13.2
3	Өмнөх үеийн үр дүн	34,096.60	38.1	37,079.91	25.7	2,983.31	8.7
4	Тайлант үеийн үр дүн	2,957.50	3.3	4,862.72	3.4	1,905.22	64.4
5	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	20,065.00	22.4	61,115.80	42.4	41,050.80	204.6
	ЭЗНИЙ ӨМЧИЙН ДҮН	80,661.90	90.1	133,806.76	92.9	53,144.86	65.9
	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗНИЙ ӨМЧИЙН ДҮН	89,482.70	100.0	144,079.97	100.0	54,597.27	61.0

Нийт өр төлбөр, эзний өмч өнгөрсөн оны мөн үеийнхээс 61.0 хувь буюу 54,597.27 сая төгрөгөөр, нэмэгдэж 144,079.97 сая төгрөгт хүрчээ. 2017 оны байдлаар нийт өр төлбөр эзний өмчийн харьцаа 9.9 хувийг өр төлбөр, 90.1 хувийг эзний өмч хамаарч байсан бол 2018 оны байдлаар нийт өр төлбөр эзэмшигчдийн өмчийн 7.1 хувийг өр төлбөр, 92.9 хувийг эзний өмч эзлэж байна.

Харин нийт өр төлбөрийн 99.3 хувийг богино хугацаат өр төлбөр, 0.7 хувийг урт хугацаат өр төлбөр эзлэж байна. Богино хугацаат өр төлбөрийн бүтцийг авч үзвэл,

- Бакалаврын оюутны сургалтын төлбөр, урьдчилж олсон орлого – 8,819.79 сая төгрөг
- Магистрын оюутны сургалтын төлбөр, урьдчилж олсон орлого – 351.4 сая төгрөг
- Доктор оюутны сургалтын төлбөр, урьдчилж олсон орлого – 116.24 сая төгрөг
- Бусад, урьдчилж олсон орлого – 598.77 сая төгрөг
- Хувь хүнд өгөх өглөг – 93.71 сая төгрөг
- Байгууллагад өгөх өглөг – 224.91 сая төгрөг
- Бусад өглөг – 1.29 сая төгрөг

Богино хугацаат өр төлбөр дүнгээрээ 10,206.11 сая төгрөгт хүрч, урьд оны мөн үетэй харьцуулбал 16.7 хувь буюу 1,457.41 сая төгрөгөөр өсчээ. Харин урт хугацаат өр төлбөр 67.1 сая төгрөгт хүрч 6.9 хувиар буурсан байна. Санхүүгийн тайлангийн шинжилгээний хүрээнд өрийн дарамт харьцангуй байхгүй байна.

Зураг 2. ШУТИС-ийн 2018 оны өр төлбөр, эзний өмчийн бүтэц

Нийт өр төлбөр: Богино хугацаат өр төлбөрийн нийт хөрөнгөнд эзлэх хувь 99.3 хувь болж, урьд оны мөн үетэй харьцуулбал 0.2 хувиар өссөн байна. Богино хугацаат өр төлбөрт сургалтын төлбөрийн урьдчилж орсон орлогын эзлэх хувь 96.9 хувь болж урьд оны мөн үетэй харьцуулахад нийт өр төлбөрт эзлэх хувь 0.4 хувиар буурсан байна. Нийт урьдчилж орсон орлого 9,886.20 сая төгрөг болжээ.

Урт хугацаат өр төлбөр болон нэг жилийн хугацаанд богино хугацаанд бусад өр төлбөрт ТӨХ-ны 436 тоот тогтоолоор балансаас балансад шилжүүлсэн “Улаанбаатар Дулааны Сүлжээ” ХК-ий зээлийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн халаалтын цогц төхөөрөмжүүдийн төлбөр болох урт хугацаат зээлийн үлдэгдэл (67.1 сая төгрөг), хувь хүн байгууллагат өгөх өглөг 318.62 сая төгрөг байна.

Эзний өмч: Засгийн газрын хувь оролцоо 21.3 хувь, хуримтлагдсан үр дүн 29.1 хувь, хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү 42.4 хувиар бүрдүүлж байгаа бөгөөд тайлант онд 4,862.72 сая төгрөгт хүрч өмнөх оноос 1,905.22 сая төгрөгийн үр дүнтэй ажиллажээ.

ХОЁР. ОРЛОГЫН ШИНЖИЛГЭЭ

ШУТИС-ийн нэгтгэсэн орлого болон бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдийн тайлант оны орлогыг үндсэн үйл ажиллагааны, эрдэм шинжилгээний, туслах үйл ажиллагааны, төсвөөс санхүүжигдэх гэсэн орлогын төрлүүдэд хуваан авч үзлээ. Орлогын дүнг санхүүгийн балансийн Санхүүгийн үр дүнгийн (СТ-2А) тайлангаас авч, ШУТИС төв, бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн хоорондын сургууль хоорондын тооцооны орлогыг хасаж тухайн тайлант хугацааны орлогыг тооцлоо.

ТАЙЛАНТ ҮЕИЙН НИЙТ ОРЛОГО, НЭГДСЭН ДҮНГЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 7.

Үзүүлэлт	2017 он	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх %	2018/2017
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Тоо	Хувь		
Шилжих үлдэгдэл	-	13,450.73					
I. Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	36,454.60	34,241.75	37,906.74	3,665.0	110.7	70.9	104.0
Сургалтын төлбөрийн орлого	35,354.50	32,232.2	37,076.59	4,844.4	115.0	69.3	104.9
Түр сургалтын орлого	1,100.10	2,009.5	830.15	-1,179.4	41.3	1.6	75.5
II. Эрдэм шинжилгээ орлого	3,477.39	3,639.7	3,918.77	279.1	107.7	7.3	112.7
III. Туслах үйл ажиллагааны орлого	4,906.85	2,858.64	5,060.59	2,202.0	177.0	9.5	103.1
Оюутны байрны орлого	649.08	704.3	706.22	1.9	100.3	1.3	108.8
Түрээсийн орлого	135.62	181.9	113.03	-68.9	62.1	0.2	83.3
Бусад орлого	4,122.2	1,972.4	4,241.3	2,268.9	215.0	7.9	102.9
IV. Төсвөөс санхүүжих	7,333.5	2,784.8	6,615.7	3,830.9	237.6	12.4	90.2
Тайлант үеийн орлого	52,172.33	43,524.90	53,501.82	9,976.9	122.9	100.0	102.5
Нийт орлогын дүн		56,975.63					

Тайлант онд нийт орлого 53,501.82 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй гарч, урьд оны мөн үеийн гүйцэтгэлээс 2.55 хувь буюу 1.32 тэрбум төгрөгөөр өсөж, төлөвлөснөөс 22.9 хувь буюу 9.9 тэрбум төгрөгөөр давж биелсэн байна. Өнгөрсөн оны мөн үеийн гүйцэтгэлтэй харьцуулахад:

- Сургалтын төлбөрийн орлого- 4.87 хувь буюу 1.7 тэрбум төгрөгөөр өссөн
- Түр сургалтын орлого- 24.5 хувь буюу 270.0 сая төгрөгөөр буурсан
- Эрдэм шинжилгээний орлого – 12.6 хувь буюу 441.4 сая төгрөгөөр өссөн
- Оюутны байрны орлого - 8.8 хувь буюу 57.1 сая төгрөгөөр өссөн
- Түрээсийн орлого - 16.6 хувь буюу 22.6 сая төгрөгөөр буурсан
- Бусад орлого - 2.89 хувь буюу 119.2 сая төгрөгөөр өссөн
- Төсвөөс санхүүжих орлого 9.7 хувь буюу 717.8 сая төгрөгөөр буурсан үзүүлэлттэй гарчээ.

Орлогын төсвийг гүйцэтгэлтэй нь харьцуулахад түр сургалтын орлого, түрээсийн орлого төсөвтөө хүрээгүй. Бусад орлогын хувьд орлогын төлөвлөгөө биелэсэн үзүүлэлттэй гарчээ. Тухайлбал: Сургалтын төлбөрийн орлого төлөвлөснөөс 4.8 тэрбум төгрөгөөр давж биелэсэн нь ШУТИС-ийн Удирдах зөвлөлийн 2018 оны 06 дугаар сарын 18-ний өдрийн 10 тоот тогтоолоор 2018 онд элсэн суралцагчдын сургалтын төлбөрийг 19 хувиар, 2018 оноос өмнө элсэн суралцагчдын сургалтын төлбөрийг 16 хувиар нэмэгдүүлэх шийдвэр гарсантай холбоотой сургалтын төлбөрийн орлого 15 хувиар давж биелсэн байна. Тухайн үеийн багш, ажиллагчдын цалинг нэмэгдүүлсэнтэй холбоотой 4.7 тэрбум төгрөгийн санхүүгийн эх үүсвэр шаардлагатай байгааг сургалтын төлбөрийн орлогын зөрүүгээс бүрэн санхүүжүүлсэн байна. Мөн 2018-2019 оны хичээлийн жилд төлөвлөсөн шинээр 3939 суралцагчид элсэн суралцсан байна.

Түр сургалтын орлого төлөвлөснөөс 41.3 хувиар 1,179.4 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ. Түр сургалтын орлогын хувьд өмнөх онд 1.1 тэрбум төгрөгийн гүйцэтгэлтэй гарсан бол 2018 онд өмнөх оноос 270.0 сая төгрөгөөр буурч 830 сая төгрөгт хүрсэн байна. 2018 оны 1 дүгээр сарын 1-ээс мөрдсөн шинэчлэсэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн дагуу түр сургалтын орлогод мэргэжил дээшлүүлэх болон курс дамжааны богино хугацааны сургалтын төлбөр хамаарна.

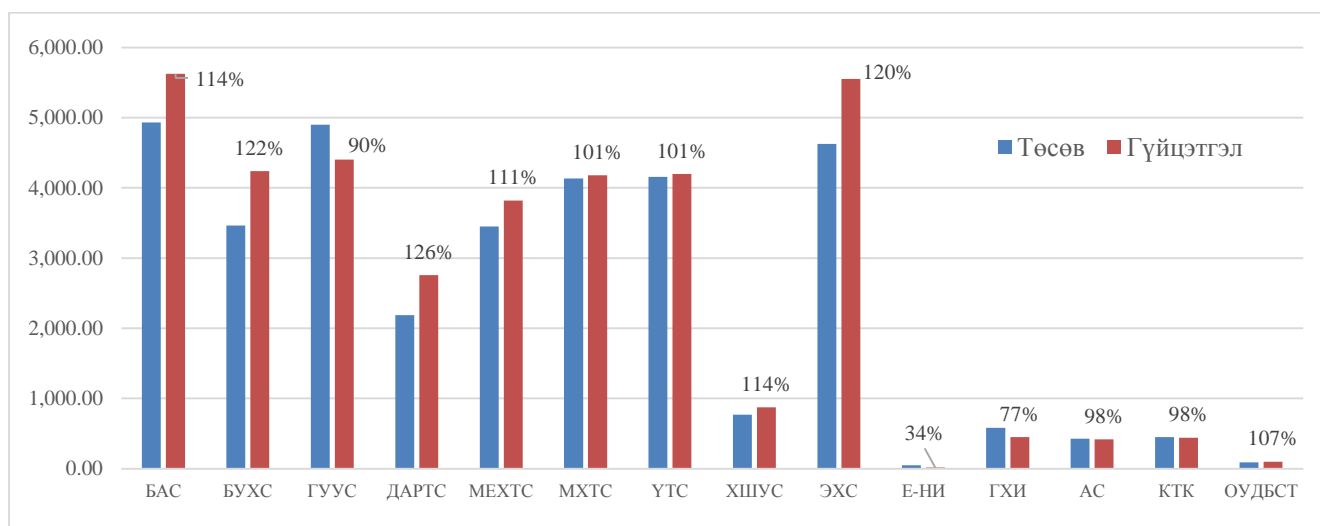
Эрдэм шинжилгээний орлого төлөвлөснөөс 7.7 хувь 279.1 сая төгрөгөөр давж биелэсэн. Эрдэм шинжилгээний орлогын гүйцэтгэл нэмэгдэхэд БСШУСЯ-ны “Дээд боловсролын шинэчлэл” төслийн хүрээнд гадаад төслийн санхүүжилтийн эх үүсвэртэй бүрэлдэхүүн сургуулиуд хөрөнгөөр болон мөнгөн хөрөнгөөр олгосон 1.4 тэрбум төгрөгийн эрдэм шинжилгээний орлогууд бүртгэгдсэн байна.

Оюутны байрны орлого төлөвлөсөн дүнгээс 1.9 сая төгрөгөөр нэмэгдэн 100.3 хувийн гүйцэтгэлтэй гарсан. Тайлант онд БУХС, ДаТС, МХТС, ҮТС, МехТС-ийн оюутны байранд ШУТИС-ийн Удирдах зөвлөлийн 2018 оны 05 дугаар сарын 25-ний өдрийн 09 тоот тогтоолоор баталсан нэг оюутны байрлах тарифийг мөрдөн ажилласан. Оюутны байрны орлогын түвшин баталсан төсвийн дагуу өмнөх оноос 57.1 сая төгрөгөөр илүү өндөр гарсан байна. Түрээсийн орлого төлөвлөсөн дүнгээс 68.9 сая төгрөгөөр буурч 62.1 хувийн гүйцэтгэлтэй гарсан. Түрээсийн орлого буурсан гол шалтгаан нь ТӨБЗГ-ын 2016 оны 10 сарын 27-ний дүрэм журмын дагуу түрээслэх талбайн хэмжээ буурсан, мөн түрээсийн гэрээний дагуу нийт төлбөрийн 20 хувийг ТӨБЗГ уруу шилжүүлдэг болсонтой холбоотой.

Бусад орлого төлөвлөснөөс 2.2 тэрбум төгрөгөөр буюу 2.1 дахин нэмэгдсэний 2.0 тэрбум төгрөг нь банкны хүүгийн орлого, ҮТС-688.0 сая төгрөг нь цайны газрын орлого, Эрдэмнет төв-120.86 сая төгрөгийн орлогууд байгаа юм. Үүнээс гадна ШУТИС-35.22 сая төгрөг, ОУДБСТ-6.6 (хурлын өрөөний төлбөр, анги танхим тохижилт, багшийн эрхийн сургалт) сая төгрөгийг, ШУТИС Төв-85.0 сая төгрөг Тоёото сан сургалтын тэтгэлэг, ЭШИГ- 11.9 сая төгрөгийн орлогыг ЭШ-ний сэтгүүл, эмхэтгэлийн орлогоор бий болгожээ. Мөн зуны сургалт болон оюутны карт хэвлэх, оюутны сонголтын төлбөр гэх мэт оюутны үйлчилгээнээс 403.78 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж ажилласан байна.

Төсвөөс санхүүжих орлого төлөвлөснөөс 6.6 тэрбум төгрөгөөр буюу 2.3 дахин нэмэгдсэн байна. Санхүүгийн тайлангийн шинжилгээний хүрээнд санхүүгийн үр дүнгийн тайланг ашигласан тул аккрузл сууриар тооцогдсон байдаг. Тиймээс төсвөөс санхүүжих орлогод тогтмол зардлын 1.4 тэрбум төгрөгийг орлогоор хүлээн зөвшөөрсөн байна. Мөн 2018 оны 12 сарын 27-нд Япон улсын төслийн бус буцалтгүй тусламжаар Коосен ТК-д 3.1 тэрбум төгрөгийн лабораторийн тоног төхөөрөмжийн хандивын хөрөнгөөр авсан орлогын санхүүжилтийг үндсэн хөрөнгөд тусгасантай холбоотой.

Сургуулиудын төсвийн орлогыг гүйцэтгэлтэй нь харьцуулан харуулбал:

Зураг 3. ШУТИС-ийн 2018 оны бүрэлдэхүүн нэгжийн сургалтын төлбөрийн орлогын төсөв, гүйцэтгэл

Тайлант онд БУХС, ДарТС, ЭХС, КоосенТК бүрэлдэхүүн нэгжүүд орлогын төлөвлөгөөгөө 20 хувиас дээш биелүүлсэн харин МХТС, ЕНИ, ГХИ, ОМССХ бүрэлдэхүүн нэгжүүд орлогын төсвийн төлөвлөгөөгөө биелүүлээгүй байна. Тухайлбал Ой модны сургалт судалгааны хүрээлэн орлогын төлөвлөгөө 34 хувийн гүйцэтгэлтэй гарсан байна. Нийт тайлант үеийн орлого болон сургалтын төлбөрийн орлогыг өмнөх үеийн орлогын үзүүлэлттэй болон нийт орлогод эзлэх сургалтын төлбөрийн орлогыг бүрэлдэхүүн нэгж тус бүрээр харьцуулахад:

- БАС тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 3.6 хувиар буюу 243.37 сая төгрөгөөр буурч, нийт орлогын 86 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- БУХС тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 0.7 хувиар буюу 33.1 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, нийт орлогын 86 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- ГУУС тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 1.9 хувиар буюу 114.6 сая төгрөгөөр буурч, нийт орлогын 75 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- ДарТС тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 44.7 хувиар буюу 2.6 тэрбум төгрөгөөр буурч, нийт орлогын 83 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна. Өнгөрсөн онд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрээр хичээлийн байр баригдсан байна.
- МехТС тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 6.0 хувиар буюу 284.31 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, нийт орлогын 76 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- МХТС тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 5.1 хувиар буюу 255.46 сая төгрөгөөр буурч, нийт орлогын 88 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- ҮТС тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 9.4 хувиар буюу 559.84 сая төгрөгөөр нэмэгдэн, нийт орлогын 64 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- ХШУС тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 9,7 хувиар буюу 107.25 сая төгрөгөөр буурч, нийт орлогын 87 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- ЭХС тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 8.5 хувиар буюу 502.81 сая төгрөгөөр буурч, нийт орлогын 87 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- ЕНИ тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 29.3 хувиар буюу 25.5 сая төгрөгөөр нэмэгдэн, нийт орлогын 14 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- ГХИ тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 9.4 хувиар буюу 49.75 сая төгрөгөөр нэмэгдэн, нийт орлогын 78 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- Ахлах сургууль тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 15.2 хувиар буюу 89.16 сая төгрөгөөр буурч, нийт орлогын 84 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- Коосен ТК тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 9 дахин буюу 3.5 сая төгрөгөөр нэмэгдэн, нийт орлогын 11 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.
- ОУДБСТ тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 26.0 хувиар буюу 52.83 сая төгрөгөөр буурч, нийт орлогын 65 хувийг сургалтын төлбөрийн орлого эзлэж байна.

Тайлант онд БУХС, ДарТС, ЭХС зэрэг бүрэлдэхүүн нэгжүүд сургалтын төлбөрийн орлогын төлөвлөгөөгөө 20 хувиас дээш биелүүлсэн харин ГУУС, ЕНИ, ГХИ, АС, КоосенТК бүрэлдэхүүн нэгжүүд орлогын төсвийн төлөвлөгөөгөө биелүүлээгүй байна. Тухайлбал Е нээлттэй институтийн сургалтын төлбөрийн орлогын төлөвлөгөө 34 хувийн гүйцэтгэлтэй гарсан байна.

2.1 ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГО

ШУТИС-ийн үндсэн үйл ажиллагааны орлого нь бакалавр, магистр, доктор, ахлах сургууль болон МСҮТ, Косэн ТДС-ийн сургалтын төлбөр, түр сургалтын орлогоос бүрдэж байна. Тайлант онд үндсэн үйл ажиллагааны орлого 37,906.74 сая төгрөгт хүрч төлөвлөснөөс 10.7 хувь буюу 3.6 тэрбум төгрөгөөр давж биелжээ.

СУРГАЛТЫН ТӨЛБӨРИЙН ОРЛОГО, НЭГДСЭН ДҮНГЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 8.

Үзүүлэлт	2017	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь	2018/2017
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсалют	Харьцангуй		
1.Боловсрол зээлийн сан	1,228.54	-	1,122.74	1,122.7		3.0	91.4
2. Төлбөртэй сургалтын орлого	34,125.97	33,302.20	35,953.85	2,651.7	108.0	94.8	105.4
Бакалаврын сургалтын төлбөр	29,910.46	29,307.0	31,456.03	2,149.0	107.3	83.0	105.2
Магистрын сургалтын төлбөр	2,885.12	2,599.6	3,052.14	452.6	117.4	8.1	105.8
Докторын сургалтын төлбөр	342.00	325.64	391.09	65.4	120.1	1.0	114.4
Бусад /МСҮТ, Ахлах сургууль/	988.40	1,070.00	1,054.60	-15.4	98.6	2.8	106.7
3.Түр сургалтын орлого	1,100.10	939.0	830.15	-108.9	88.4	2.2	75.5
Нийт орлого	36,454.60	34,241.20	37,906.74	3,665.5	110.7	100.0	104.0

ШУТИС-ийн сургалтын үйл ажиллагааны хүрээнд 2017-2018 оны хичээлийн жилийн хаврын улиралд бакалавр оюутан 260.0 гаруй мянган кредитийн хичээл, 2018-2019 оны намрын улиралд 240.0 гаруй мянган кредитийн цагийн хичээл сонгож тайлант жилд нийт 500.0 гаруй мянган кредит цагийн хичээл сонголт хийжээ. Тайлант онд сургалтын төлбөрийг бүтцээр нь орлогын төсөв, гүйцэтгэлээр харьцуулан үзэхэд:

- Бакалаврын сургалтын төлбөрийн орлого төсвийн гүйцэтгэлээр 7.3 хувь буюу 2.1 тэрбум төгрөгөөр, өмнөх оноос 5 хувиар 1.6 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэн төсөв биелэлт хангасан,
- Магистрын сургалтын төлбөрийн орлого төсвийн гүйцэтгэлээр 17.4 хувь буюу 452.6 сая төгрөгөөр, өмнөх оноос 6 хувиар 167 сая төгрөгөөр нэмэгдэн төсөв биелэлт хангасан,
- Докторын сургалтын төлбөрийн орлого төсвийн гүйцэтгэлээр 20.1 хувь буюу 65.4 сая төгрөгөөр, өмнөх оноос 14 хувиар 49.1 сая төгрөгөөр нэмэгдэн төсөв биелэлт хангасан,
- Харин МСҮТ, Ахлах сургуулийн сургалтын төлбөрийн орлогын төсвийн гүйцэтгэл 98.6 хувь гарч хараахан төсвийн биелэлт хангагдаагүй байна.

Үндсэн үйл ажиллагааны орлогын 83 хувийг бакалаврын сургалтын төлбөрийн орлого, 8.1 хувийг магистрыг сургалтын төлбөрийн орлого, 1 хувийг докторын сургалтын төлбөрийн орлого, 2.8 хувийг ахлах сургууль болон МСҮТ, Косэн ТДС-ийн сургалтын төлбөрийн орлого, 2.2 хувийг түр сургалтын орлого бүрдүүлж байна. Мөн боловсролын зээлийн сангаар дамжин өмнөх оны мөн үеэс 9 хувь буюу 105.8 сая төгрөгийн сургалтын төлбөрийн орлого буурсан үзүүлэлтэй гарсан байна.

Үндсэн үйл ажиллагааны орлого болох сургалтын төлбөрийн орлого болон түр сургалтын орлогыг бүрэлдэхүүн сургууль, нэгж тус бүрээр өмнөх оны дүнтэй харьцуулсан болон орлогын төсвийн гүйцэтгэлээр тодорхойлсон. ШУТИС-ийн хэмжээнд сургалтын төлбөрийн орлогын гүйцэтгэлээр тэргүүлэгч сургуулиудад БАС, ЭХС-иуд хамаарагдаж байна. Харин түр сургалтын орлогын төсвийн гүйцэтгэл 88.4 хувиар гарчээ. Мөн түр сургалтын орлого өмнөх оноос буурсан үзүүлэлтэй гарсан байна.

**СУРГАЛТЫН ТӨЛБӨРИЙН ОРЛОГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР
(сая төгрөгөөр)**

Хүснэгт 9.

№	Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд	2017 он	2018 он		Өөрчлөлт		Дүнд эзлэх хувь
			Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй	
1	БАС	5,835.84	4,934.43	5,623.65	-212.19	-3.6%	114%
2	БУХС	4,054.67	3,462.45	4,239.05	184.38	4.5%	122%
3	ГУУС	4,671.40	4,900.00	4,404.53	-266.87	-5.7%	90%
4	ДАРТС	2,311.82	2,188.10	2,757.28	445.46	19.3%	126%
5	МЕХТС	3,554.60	3,450.47	3,821.99	267.39	7.5%	111%
6	МХТС	4,147.17	4,132.87	4,181.31	34.14	0.8%	101%
7	ҮТС	4,146.99	4,157.09	4,198.35	51.36	1.2%	101%
8	ХШУС	956.01	769.00	873.41	-82.60	-8.6%	114%
9	ЭХС	5,285.11	4,625.83	5,552.46	267.35	5.1%	120%
10	Е-НИ	21.84	47.69	16.01	-5.83	-26.7%	34%
11	ГХИ	484.87	583.43	451.34	-33.53	-6.9%	77%
12	АС	466.24	429.00	418.45	-47.79	-10.2%	98%
13	КТК	360.75	450.00	441.22	80.47	22.3%	98%
14	ОУДБСТ	136.82	91.41	97.54	-39.28	-28.7%	107%
	Дүн	36,447.82	34,241.74	37,076.59	628.77	1.7%	36,447.82

БАС сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 3.6 хувиар буюу 212.19 сая төгрөгөөр, ГУУС сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 5.7 хувиар буюу 266.87 сая төгрөгөөр, ХШУС сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 8,6 хувиар буюу 82.6 сая төгрөгөөр, ЕНИ сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 26.7 хувиар буюу 5.83 сая төгрөгөөр, ГХИ сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 6.9 хувиар буюу 33.53 сая төгрөгөөр, Ахлах сургууль сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 10.2 хувиар буюу 47.79 сая төгрөгөөр, ОУДБСТ тайлант үеийн нийт орлого өмнөх оноос 28.7 хувиар буюу 39.28 сая төгрөгөөр буурсан байна.

БУХС сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 4.5 хувиар буюу 184.38 сая төгрөгөөр, ДартС сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 19.3 хувиар буюу 445.46 сая төгрөгөөр, МехТС сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 7.5 хувиар буюу 267.39 сая төгрөгөөр, МХТС сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 0.8 хувиар буюу 34.14 сая төгрөгөөр, ҮТС сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 1.2 хувиар буюу 51.36 сая төгрөгөөр, ЭХС сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 5.1 хувиар буюу 267.35 сая төгрөгөөр, Коосен ТК сургалтын төлбөрийн орлого өмнөх оноос 22.3 дахин буюу 80.47 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

**ТҮР СУРГАЛТЫН ОРЛОГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР
(сая төгрөгөөр)**

Хүснэгт 10.

Д/Д	Бүрэлдэхүүн сургуулийн нэгжийн нэр	Ахлах сур, Косэн, МСҮТ			Түр сургалт		
		Төсөв	гүйцэтгэл	биелэлт %	төсөв	гүйцэтгэл	биелэлт %
1	БАС					24.29	
2	БУХС				10.00	7.18	71.84%
3	ГУУС				300.00	234.13	78.04%

4	ДТС	96.00	105.73	110.13%	15.00	15.25	101.67%
5	МехТС	95.54	89.21	93.37%	50.00	66.11	132.21%
6	МХТС				71.00	74.04	104.27%
7	ҮТС				13.50	51.99	385.10%
8	ХШУС				80.00	17.82	22.27%
9	ЭХС				180.00	217.18	120.66%
10	Е-НИ				31.00	0.38	1.23%
11	ГХИ				135.00	61.59	45.62%
12	Ахлах сургууль	429.00	418.45	97.54%			
13	КТК	450.00	441.22	98.05%			
14	ОУДБСТ				33.50	46.60	139.09%
15	ОМССХ				20.00	11.58	57.89%
16	ШУТНС					2.02	
	ДҮН	1,070.54	1,054.60		939.00	830.14	

Ахлах сургууль, Косэн, МехТС-ийн МСҮТөвийн суралцагчийн төлбөр дутуу биелэлттэй байгаа нь коллеж болон ахлах сургуульд суралцагчдын сургалтын төлбөрөө бүрэн төлж барагдуулдаггүй байгаатай холбоотой юм. Сургалтын төлбөрөө төлөхгүй байгаа гол шалтгааны нэг бол тухайн өрхийн амьжиргааны түвшинтэй холбоотой асуудал юм.

Бүрэлдэхүүн сургуулиуд түр сургалтыг зохион байгуулснаар тухайлбал ГУУС-ийн эрдэс баялагийн судалгаа, Геомэдээлэл сургалтын төв, Газрын тос сургалт судалгааны төв, Уурхайн хөгжлийн сургалтын төвүүд нь зөвлөх инженерийн сургалт болон түр сургалтын зохион байгуулж 234.13 сая төгрөг, ЭХС зөвлөх инженерийн түр сургалтыг зохион байгуулснаас 217.18 сая төгрөг, ХШУС өвөл, зуны сургалтуудыг зохион байгуулснаас 17.8 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж бүрэлдэхүүний бусад МехТС, МХТС, ҮТС, ОУДБСТ-иуд төсөвлөсөн дүнгээс түр сургалтын орлогоо нэмэгдүүлэн ажиллажээ. Харин БУХС, ГУУС, ХШУС, ЕНИ, ГХИ, ОМССХ зэрэг бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн түр сургалтын орлого төсөвлөсөн дүндээ хүрээгүй байна.

2.2 ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ОРЛОГО

Эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын орлогын үзүүлэлт нь мастер төлөвлөгөө болон судалгааны сургуульд шилжих гол шалгуур үзүүлэлтүүдийн нэг бөгөөд удирдлагын хүрээнд авч үздэг гол ач холбогдолтой үзүүлэлт юм. Тайлант онд эрдэм шинжилгээний орлого нь 3.9 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 12.69 хувиар буюу 441 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, төсөвтэй харьцуулахад 8.1 хувь буюу 295.3 сая төгрөгөөр өссөн үзүүлэлттэй байна. Тайлант онд ШУТСангаас 732.88 сая төгрөгийн гэрээт ажил хийж гүйцэтгэсэн байна. Мөн БСШУСЯ-нд хэрэгжиж буй Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээрх Дээд боловсролын шинэчлэл төслөөс 326.82 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгө, үндсэн хөрөнгө, урсгал засварын ажлыг хийж эрдэм шинжилгээний орлогыг нэмэгдүүлсэн байна. 2018 оны төсвийн хүрээнд төрийн захиргааны болон ДБШТ-өөс санхүүжүүлж буй эрдэм шинжилгээний орлогыг төсөвлөөгүй байна. Харин эрдэм шинжилгээний орлогын үндсэн ангилал болох дотоод төсөл гэрээт ажил, гадаад төсөл гэрээт ажлын хүрээнд эрдэм шинжилгээний орлогыг төсөвлөсөн боловч 2018 оны гүйцэтгэл дүнгээр эрдэм шинжилгээний орлого хангаагүй гүйцэтгэл дүнтэй гарсан байна.

Эрдэм шинжилгээний орлогын нийт орлогод эзлэх хувь өнгөрсөн оноос 2.7 пунктээр буурч нийт орлогын 7 хувийг эзлэх болсон байна. Нийт гүйцэтгэсэн эрдэм шинжилгээний орлогын 27.04 хувийг ШУТС-ын болон Дээд боловсролын шинэчлэл төслийн хүрээнд хийгдсэн ажлуудын орлого бүрдүүлж байна.

**ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ОРЛОГО, НЭГДСЭН ДҮНГЭЭР
(сая төгрөгөөр)**

Хүснэгт 11.

Үзүүлэлт	2017	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь	2018/2017
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй		
I. Эрдэм шинжилгээний орлого	2,255.13	3,623.48	2,859.06	-764.4	78.9	73.0	126.8
Гадаад, төсөл гэрээт ажил		783.0	640.62	-142.4	81.8	16.3	
Дотоод, төсөл гэрээт ажил	2,255.13	2,840.5	2,218.45	-622.0	78.1	56.6	98.4
Бусад				0.0		-	
II. ШУТСан	453.01		732.88	732.9		18.7	161.8
III. ДБШТөсөл	769.24		326.82	326.8		8.3	42.5
Нийт орлого	3,477.38	3,623.48	3,918.76	295.3	108.1	100.0	112.7

Тайлант онд эрдэм шинжилгээний гадаад, дотоод төсөл гэрээт ажлын орлого 2.2 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оны түвшинд байсан бол төсвийн гүйцэтгэл 81.8 хувьд хүрч орлогын төлөвлөгөө 764.4 сая төгрөгөөр тасарсан байна. Эрдэм шинжилгээний орлогын төсөвлөлт болон гүйцэтгэлийг бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд тус бүрээр харьцуулахад:

**ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ОРЛОГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР
(сая төгрөгөөр)**

Хүснэгт 12.

№	Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд	2017 он	2018 он		Өөрчлөлт		Дүнд эзлэх хувь
			Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй	
1	БАС	345.14	353.00	627.10	281.96	81.7%	178%
2	БУХС	108.11	70.00	106.95	-1.16	-1.1%	153%
3	ГУУС	850.31	700.00	963.69	113.38	13.3%	138%
4	ДАРТС	1.82	105.00	49.56	47.74	2623.3%	47%
5	МЕХТС	21.85	49.00	192.44	170.60	780.8%	393%
6	МХТС	151.13	500.00	30.37	-120.76	-79.9%	6%
7	ҮТС	239.89	306.80	262.71	22.82	9.5%	86%
8	ХШУС	57.71	60.00	68.30	10.58	18.3%	114%
9	ЭХС	276.56	550.00	358.25	81.69	29.5%	65%
10	Е-НИ	14.80	80.50	53.72	38.92	263.0%	67%
11	ОМССХ	115.98	174.50	65.52	-50.46	-43.5%	38%
12	ЭШИГ	71.84	204.68	80.45	8.61	12.0%	39%
	НИЙТ	2,255.13	3,208.48	2,859.06	603.93	26.8%	89%

Эрдэм шинжилгээний орлогод БАС, ГУУС, ДарТС, МехТС, ҮТС, ХШУС-иудын хувьд өмнөх оноос эрдэм шинжилгээний төсөл, гэрээт ажлын орлогыг нэмэгдүүлсэн хэдийч эрдэм шинжилгээний орлогын төлөвлөгөөг төдийлөн ханган ажиллаж чадаагүй байна. Эрдэм шинжилгээний орлогын хувьд БАС, БУХС, ГУУС, МехТС эрдэм шинжилгээний орлогын төсвөө ханган ажилласан бол МХТС, ДарТС, ҮТС, ЭХС, ЕНИ, ОМССХ, ЭШИГ эрдэм шинжилгээний орлогын төсвөө ханган ажиллаж чадаагүй байна. Эрдэм шинжилгээний дүрэм журмын дагуу 2018 онд ЭШИГ 170 сая төгрөгийн технологийн санд эрдэм шинжилгээний орлого /шимтгэл/ төвлөрүүлсэн байна. Тухайлбал: ГУУС 60.2 сая төгрөг, БАС 26.9 сая төгрөг, ҮТС 30.6 сая төгрөг, ЭХС 21.3 сая төгрөг, БУХС 5.3 сая төгрөг, МехТС 3.1 сая төгрөг, МХТС 3.0 сая төгрөг, ХШУС 4.0 сая төгрөг, ЕНИ 4.7 сая төгрөг

2.3 ТУСЛАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГО

Туслах үйл ажиллагааны орлогод түрээсийн, хүүгийн, оюутны үйлчилгээний, үйлдвэрлэл үйлчилгээний болон бусад орлогыг оруулж тооцсон бөгөөд орлогын гүйцэтгэл 5,060.59 сая төгрөгт хүрч, төлөвлөснөөс 1.7 дахин давж биелжээ. Харин урьд оны мөн үеийн гүйцэтгэлтэй харьцуулбал 3.13 хувь буюу 153.74 сая төгрөгөөр өссөн байна.

ТУСЛАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГО, НЭГДСЭН ДҮНГЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 13.

Үзүүлэлт	2017	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь	2018/2017
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй		
Оюутны байрны орлого	649.08	704.3	706.22	1.9	100.3	14.0	108.8
Түрээсийн орлого	135.62	181.9	113.03	-68.9	62.1	2.2	83.3
Хүүний орлого	1,911.79	-	2,058.75	2,058.7		40.7	107.7
Оюутны үйлчилгээ орлого	270.06		403.78	403.8		8.0	149.5
Үйлдвэр, үйлчилгээ	1,574.91	1,398.50	1,390.84	-7.7	99.5	27.5	88.3
Бусад орлого	359.17	573.94	373.02	-200.9	65.0	7.4	103.9
Гадаад валют зөрүү	6.22		14.95	15.0		0.3	240.4
Нийт орлого	4,906.85	2,858.64	5,060.59	2,202.0	177.0	100.0	103.1

Оюутны байрны орлого: Тайлант онд БУХС, МехТС, МХТС, ҮТС, ДарТС зэрэг бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн оюутны байрны орлогын гүйцэтгэл дүн 706.2 сая төгрөгт хүрч 100.3 хувийн гүйцэтгэлтэй төсөвлөсөн дүнгээ ханган ажилласан. Сүүлийн жилүүдэд оюутны байрны төлбөрийг өсгөхгүйгээр тогтвортой барьж байсан.

Түрээсийн орлого: ШУТИС-д 20 гаруй аж ахуйн нэгж, хувь хүнд цайны газар, талбай, граж түрээслүүлдэг. Төрийн өмчийн хорооны тогтоолоор түрээсийн м.кв-ын үнэ 2016 онд өссөн. Энэхүү тарифаар бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд түрээсийн үнэ ханшийг мөрдлөг болгон төсөвлөсөн хэдий түрээслэгч газруудад ТӨБЗГ-аас хэрэгжүүлж буй дүрэм журмаар түрээслэгч газрууд төрийн санд 3 сарын түрээсийн төлбөртэй тэнцэхүйц мөнгийг байршуулах, түрээсийн тендерт ялахын тулд үндэслэлгүй үнийг санал тавьж тендерт ялж түрээсээ төлж чадахгүйд хүрсэн зэрэг шалтгааны улмаас энэнхүү орлого тасарсан. Мөн өмнө нь түрээслэж байсан талбай, цайны газрыг өөрийн аж ахуйн зориулалтаар ашиглах болсон.

Хүүгийн орлого: ШУТИС-ийн захиргаанаас Хаанбанк, Голомтбанк, Улаанбаатар хотын банктай хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулан ажилладаг. ШУТИС-ийн Удирдах зөвлөлийн 2018 оны 01 сарын 30-ний өдрийн 02 тоот шийдвэрийн дагуу арилжааны банкинд хөрөнгө оруулалтын зориулалттай мөнгөн хөрөнгийг хадгаламж хэлбэрээр байршуулахаар шийдвэрлэсэн. Өмнөх оноос 7.7 хувиар 40.7 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Үйлдвэрлэл үйлчилгээний орлого: Үйлдвэр үйлчилгээний орлого 99.5 хувийн гүйцэтгэлтэй гарч төсөвлөсөн дүндээ хараахан хүрээгүй болно. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний орлогод ҮТС-иас цайны газрын орлого 629.6 сая төгрөг, Эрдэмнэт төвийн үйл ажиллагааны орлого 407.0 сая төгрөг, ХГазар-328.0 сая төгрөг хамаарагдаж байна.

Бусад орлого: Бүрэлдэхүүн сургуулийн бусад орлогод хурлын заалны төлбөр, ромбын төлбөр, багш нарын хичээл таслалт, горхийн полигоны айлуудаас орсон төлбөр, түрээсийн гэрээтэй газруудын цахилгааны төлбөр гэх мэт орлогууд багтсан.

2.4 ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ ОРЛОГО

Төсвөөс санхүүжүүлэх орлогод тогтмол зардлын санхүүжилт буюу төвлөрсөн төсвөөс санхүүжих, орон нутгийн төсвөөс санхүүжих МСҮТ болон лецейн хувьсах зардал, оюутны унааны хөнгөлөлт, тусламжын орлогыг оруулж тооцсон. Тайлант онд төсвөөс санхүүжигдэх орлого өнгөрсөн оноос 9.79 хувиар 717.78 сая төгрөгөөр буурсан, төсвөөс 2.3 дахин буюу 3.8 тэрбум төгрөгөөр илүү гүйцэтгэлтэй гарсан.

ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ ОРЛОГО, НЭГДСЭН ДҮНГЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 14.

Үзүүлэлт	2017	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь	2018/2017
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй		
Тогтмол зардлын санхүүжилт	1,359.21	2,053.02	1,441.29	-611.7	70.2	21.8	106.0
Орон нутгийн санхүүжилт /Лецей хувьсах зардал/	176.52	91.35	109.87	18.5	120.3	1.7	62.2
Хувьсах зардлын санхүү /МСҮТ/	279.66	362.34	281.72	-80.6	77.8	4.3	100.7
Оюутны унааны хөнгөлөлт	144.04	152.12	121.17	-31.0	79.6	1.8	84.1
Тусламжын орлого /хөрөнгийн/	5,374.07	126.00	4,661.68	4,535.7	3,699.7	70.5	86.7
Нийт орлого	7,333.50	2,784.84	6,615.73	3,830.9	237.6	100.0	90.2

Тайлант онд төсвөөс санхүүжигдэх орлого нь төлөвлөснөөс 2.3 дахин 3.8 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн нь 2018 оны 12 сарын 27-нд Япон улсын төслийн бус буцалтгүй тусламжаар Коосен ТК-д 3,1 тэрбум төгрөгийн лабораторийн тоног төхөөрөмжийн хандивласан хөрөнгийн эх үүсвэрийг тусламжийн орлогоо бүртгэсэнтэй холбоотой юм. Нийт төсвөөс санхүүжүүлэх орлогын 70.5 хувийг тусламжийн орлого, 21.8 хувийг тогтмол зардлын санхүүжилт эзлэж байна.

Тогтмол зардлын санхүүжилт: Тайлант онд улсын төсвөөс тогтмол зардлын санхүүжилтэнд 200 сая төгрөгийн санхүүжилт хийгдсэнээс тайлант хугацаанд шинээр үүсгэсэн тогтмол зардлын авлагыг хассанаар 1,441.29 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй гарчээ. ШУТИС-д 2016 онд 667.0 сая төгрөг, 2017 онд 930.0 сая төгрөг, 2018 онд 1,041.0 сая төгрөг нийт 2,639 сая төгрөгийн гэрэл, цахилгаан, дулаан, халаалт, цэвэр, бохир усны зардал гарсан хэдий ч төлөгдөөгүй авлагаар бүртгэгдсэн байна.

Орон нутгийн санхүүжилт: Ахлах сургууль, Косэн Технологийн коллежийн суралцагчийн хувьсах зардалд 109.87 сая төгрөгийн санхүүжилт хийгдсэн байна. Гүйцэтгэл дүн төсөвлөсөн дүнгээс 18.5 сая төгрөгийн илүү дүнтэй санхүүжилт хийгдсэн байна.

Хувьсах зардалын санхүүжилт: МСҮТөвийн суралцагчдийн хувьсах зардал 281.72 сая төгрөгт хүрч өнгөрсөн оноос 0.7 хувиар 2.07 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн боловч төсвийн гүйцэтгэл 77.8 хувь буюу 80.6 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан.

Оюутны унааны хөнгөлөлт: ШУТИС-ийн хэмжээнд оюутны унааны хөнгөлөлтийн зардалд 121.17 сая төгрөгийн санхүүжилт хийгдсэн. Оюутны унааны хөнгөлөлтийн зардалд өмнөх оноос 15.8 хувиар, төсвөөс 20.4 хувиар буурсан үзүүлэлттэй гарсан байна.

Тусламжын орлого: Гадаад орны Засгийн газар болон олон улсын байгууллага, дотоодын байгууллага, хувь хүнээс хариу төлбөргүй олгосон буцалтгүй тусламж, мөн эх үүсвэрээр санхүүжиж буй төслийн орлого хамаардаг.

ГУРАВ. ЗАРДЛЫН ШИНЖИЛГЭЭ

Тайлант оны зарлагыг 2017 оны 12 дугаар сарын 22-ны өдрийн А/237 тоот тушаалаар батлагдсан ШУТИС-ийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогийн баримт бичгийн 4.9 зардлын бүртгэл, горимын дагуу сургалттай холбоотой шууд, шууд бус, оюутан үйлчилгээний зардал, эрдэм шинжилгээ, инновацийн зардал, хөрөнгө оруулалтын зардал гэсэн бүтэцтэй авч үзлээ. Зарлагын дүнг санхүүгийн тайлангийн Санхүүгийн үр дүнгийн (СТ-2А) тайлангаас авч, ШУТИС төв, бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн хоорондын сургууль хоорондын тооцооны орлогыг хасаж тухайн тайлант хугацааны зарлагыг тооцлоо.

Тайлант онд төсвийн зардлын гүйцэтгэл 48,639.1 сая төгрөгт хүрч, төлөвлөснөөс 8,336.3 сая төгрөгөөр дутуу, 85.4%-ийн гүйцэтгэлтэй гарч урьд оны гүйцэтгэлтэй харьцуулбал 1.17 хувь буюу 575.7 сая төгрөгөөр буурсан байна. Нийт зардлын 62.3 хувийг сургалтын үйл ажиллагааны зардалд, 29.3 хувийг шууд бус зардалд, 7.5 хувийг эрдэм шинжилгээ төсөл, гэрээт ажлын зардалд, 0.8 хувийг оюутны үйлчилгээний зардалд, 0.1 хувийг хөрөнгө оруулалтын зардалд зарцуулсан байна.

ТАЙЛАНТ ҮЕИЙН НИЙТ ЗАРДЛЫН ТӨСӨВ, ГҮЙЦЭТГЭЛ (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 15.

Үзүүлэлт	2017	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь	2018/2017
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй		
I. Сургалттай холбоотой шууд зардал	28,593.22	32,083.45	30,303.20	-1,780.3	94.5	62.3	106.0
II. Шууд бус зардал	16,597.33	10,990.7	14,243.00	3,252.3	129.6	29.3	85.8
III. Оюутны үйлчилгээний зардал	612.24	520.2	403.15	-117.1	77.5	0.8	65.8
IV. Эрдэм шинжилгээ, инновацийн зардал	3,303.88	4,483.12	3,637.50	-845.6	81.1	7.5	110.1
V. Хөрөнгө оруулалтын зардал	108.15	8,897.9	52.25	-8,845.6	0.6	0.1	48.3
Нийт зардал	49,214.82	56,975.41	48,639.10	-8,336.3	85.4	100.0	98.8

Бүтцээр урьд оны гүйцэтгэлтэй харьцуулан авч үзвэл:

- Сургалттай холбоотой шууд зардал 5,98 хувиар 1,710.0 сая төгрөгөөр өссөн
- Шууд бус зардал 14.19 хувиар 2.3 тэрбум төгрөгөөр буурсан
- Оюутны үйлчилгээний зардал 34.15 хувиар 209.1 сая төгрөгөөр буурсан
- Эрдэм шинжилгээ, инновацийн зардал 10.1 хувиар 333.6 сая төгрөгөөр өссөн
- Хөрөнгө оруулалтын зардал 51.6 хувиар 55.9 сая төгрөгөөр буурч гарсан байна.

Батлагдсан төсөвтэй харьцуулан авч үзвэл:

- Сургалттай холбоотой шууд зардал 94.5 хувь, 1,7 тэрбум төгрөгийн дутуу гүйцэтгэлтэй
- Шууд бус зардал 29.6 хувиар буюу 3.2 тэрбум төгрөгөөр хэтэрсэн
- Оюутны үйлчилгээний зардал 77.5 хувь буюу 117.1 сая төгрөгийн дутуу гүйцэтгэлтэй
- Эрдэм шинжилгээ, инновацийн үйл ажиллагааны зардал 81.1 хувь буюу 845.6 сая төгрөгийн дутуу гүйцэтгэлтэй
- Хөрөнгө оруулалтын зардал 0.6 хувь буюу 8.8 тэрбум төгрөгийн дутуу гарсан байна.

Сургалттай холбоотой шууд зардал: Сургалттай холбоотой шууд зардал дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан шалтгаан нь багшийг дэмжих зардал, мэргэжил дээшлүүлэх зардал, ахмадын арга хэмжээний зардал, ойн арга хэмжээний зардал зэрэг багш нарын үйл ажиллагаатай холбоотой зардал, лаборатори, дадлага, сургалтын бичиг хэргийн зардал, интернет үйлчилгээний зардал, е сургалтын зардал зэрэг хичээл практикийн зардал буурсантай холбоотой байна.

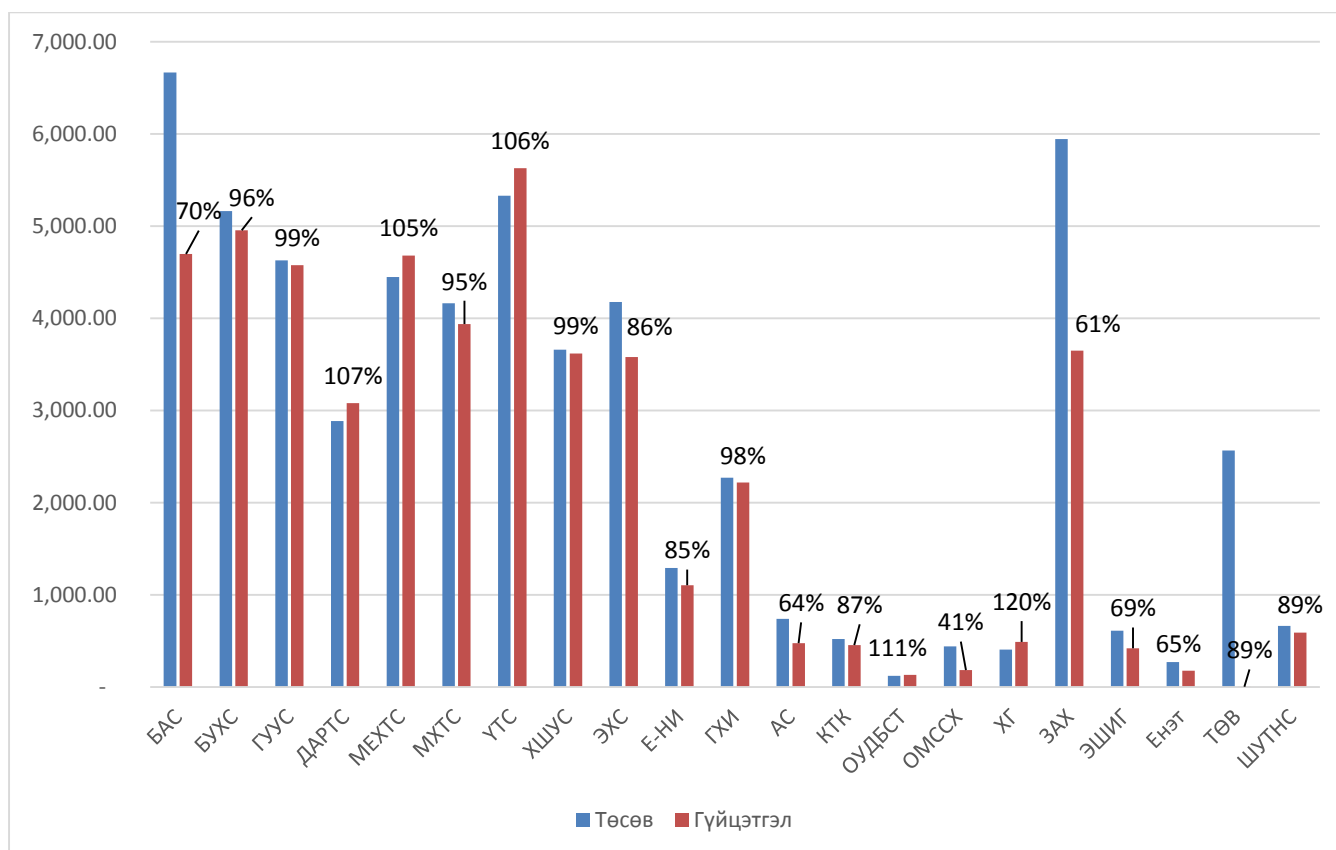
Шууд бус зардал: Шууд бус зардал өмнөх оноос буурсан боловч төвөөс хэтэрсэн гол шалтгаан нь бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардал 237 сая төгрөгөөр болон үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний 4.7 тэрбум төгрөгийн элэгдэл хорогдлын зардал гарч шууд бус зардал өссөнтэй холбоотой байна.

Оюутны үйлчилгээний зардал: Оюутны үйлчилгээний зардал дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан шалтгаан нь оюутны тооноос хамааралтай оюутны унааны хөнгөлөлтийн зардал, оюутны тэтгэлэг, урамшуулалын зардал буурсантай холбоотой.

Эрдэм шинжилгээ, инновацийн зардал: Эрдэм шинжилгээ, инновацийн зардал төсөвлөсөн хэмжээнээс дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан шалтгаан нь төлөвлөсөн зарим эрдэм шинжилгээний ажил хийгдээгүйтэй холбоотой байна. Тухайлбал ГУУС-ийн Эрдэнэт үйлдвэртэй хамтарсан эрдэм шинжилгээний төслийн зарцуулалт түр зогссон.

Хөрөнгө оруулалтын зардал: Хөрөнгө оруулалтын зардал өнгөрсөн 2018 онд харьцангуй бага хийгдсэн. Учир нь 2018 оны 3 сарын 1-нд багш, ажиллагчдын цалинг 10 хувиар нэмсэнтэй холбоотой хөрөнгө оруулалт болон худалдан авалтын зардлыг түр хугацаанд зогсоосон. Мөн 2018 оны 10 сарын 1-ээс цалинг тодорхой түвшинд дахин нэмсэнтэй холбоотой худалдан авалт, хөрөнгө оруулалтын зардлыг царцааж, шаардлагагүй бол уг зардлыг гаргахгүй байхаар захиргаанаас удирдамж өгсөн.

Зардлын төлөвлөгөө, гүйцэтгэлийг сургууль тус бүрээр харуулбал:

Зураг 4. ШУТИС-ийн 2018 оны бүрэлдэхүүн нэгжийн зарлагын төсөв, гүйцэтгэл

Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдийн хувьд тэвчиж болох зардлуудыг хойшлуулж, зардлыг бууруулах үр дүнтэй арга хэмжээ авч хэрэгжүүлснээр зардлаа нийт дүнгээр нь бууруулан ажилласан. Тайлант хугацаанд ДартС, МехТс, Үтс, Оудбст, Хэвлэлийн газар зэрэг нэгжийн хувьд батлагдсан төсвөөс нийт зардлаа хэтрүүлсэн байна.

3.1 СУРГАЛТТАЙ ХОЛБООТОЙ ШУУД ЗАРДАЛ

Сургалттай холбоотой зардлын гүйцэтгэл 30.3 тэрбум төгрөг хүрч төлөвлөснөөс 1.7 тэрбум төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ. Үүний 147 сая төгрөг нь сургалттай холбоотой шууд зардлын цалин, НДШ-ийн зардал, 1,3 тэрбум төгрөг нь хичээл практикийн зардал, 162 сая төгрөг нь байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал байна. Сургалттай холбоотой шууд зардлын 82.9 хувийг багш, цагийн багш, сургалтын албаны ажилтан, хичээлийн туслах ажилтны үндсэн болон нэмэгдэл цалин, илүү цагийн хөлс эзэлж байна. Үүнд ШУТАС, КООСЭН багтсан үзүүлэлт юм.

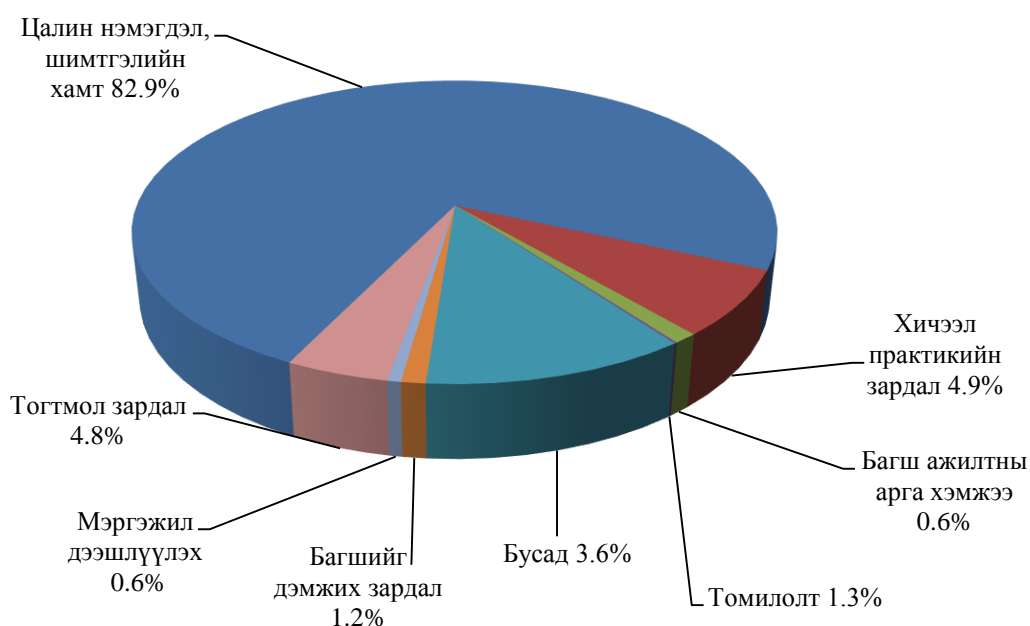
СУРГАЛТТАЙ ХОЛБООТОЙ ШУУД ЗАРДАЛ (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 16.

Үзүүлэлт	2017	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь	2018/2017
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй		
Үндсэн болон нэмэгдэл цалин	23,391.70	25,272.79	25,125.27	-147.5	99.4	82.9	107.4
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,364.69	1,606.2	1,444.09	-162.1	89.9	4.8	105.8
Томилолтын зардал /гадаад, дотоод/	39.45	425.3	383.71	-41.6	90.2	1.3	972.7
Багшийн арга хэмжээ	1,836.72	1,931.42	1,872.61	-58.8	97.0	6.2	102.0
Хичээл практик зардал	1,960.66	2,847.71	1,477.52	-1,370.2	51.9	4.9	75.4
Нийт зардал	28,593.22	32,083.45	30,303.20	-1,780.3	94.5	100.0	106.0

Хичээл практикийн зардал 1.4 тэрбум төгрөгт хүрч, урьд оны гүйцэтгэлээс 24.6 хувь буюу 4831 сая төгрөгөөр, төсвөөс 51.9 хувь буюу 1,3 тэрбум төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ. Хичээл практикийн зардалд лабораторийн зардал 192.9 сая төгрөг, сургалтын зардал 18.0 сая төгрөг, дадлагын зардал 108.6 сая төгрөг, сургалтын бичиг хэргийн зардал 41.3 сая төгрөг, интернетийн зардал 51.5 сая төгрөгийн дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ.

Сургалттай холбоотой шууд зардлын бүтэц

Зураг 5. ШУТИС-ийн 2018 оны сургалттай холбоотой шууд зардал

Сургалттай холбоотой цалин, нэмэгдэл, шимтгэлийн зардал 25.1 тэрбум төгрөгт хүрч төлөвлөснөөс 99.4 хувийн гүйцэтгэлтэй буюу 147.5 сая төгрөгөөр дутуу, өмнөх оны мөн үеийн гүйцэтгэлээс 7.4 хувиар буюу 1.7 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

ПРОФЕССОР, БАГШ НАРЫН ЦАЛИНГИЙН ЗАРДАЛ, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР
(сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 17.

№	Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд	2017 он	2018 он		Өөрчлөлт		Багш дундаж цалин
			Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй	
1	БАС	1,937.61	1,913.92	2,030.91	93.29	4.8%	1,458,084
2	БУХС	2,330.64	2,276.88	2,322.44	-8.21	-0.4%	1,590,367
3	ГУУС	1,988.12	1,713.97	1,892.28	-95.84	-4.8%	1,556,571
4	ДАРТС	1,364.93	1,318.99	1,469.51	104.58	7.7%	1,384,901
5	МЕХТС	1,676.66	1,625.41	1,775.15	98.49	5.9%	1,585,764
6	МХТС	1,446.26	1,508.06	1,555.03	108.77	7.5%	1,461,166
7	ҮТС	1,693.46	1,565.43	1,702.90	9.45	0.6%	1,269,386
8	ХШУС	2,013.46	2,009.35	2,151.98	138.52	6.9%	1,566,137
9	ЭХС	1,335.68	1,362.70	1,409.38	73.70	5.5%	1,247,461
10	Е-НИ	327.33	330.42	332.15	4.82	1.5%	1,399,942
11	ГХИ	1,626.72	1,508.49	1,602.49	-24.23	-1.5%	1,365,172
12	АС	260.64	209.67	193.77	-66.87	-25.7%	1,273,177
13	КТК	197.40	257.46	259.71	62.31	31.6%	1,240,338
14	ОУДБСТ	15.13	27.49	27.49	12.36	81.7%	1,309,218
15	ОМССХ	2.34	29.94	2.48	0.14	6.0%	
16	ЗАХ	47.23	53.54	53.54	6.31	13.4%	
17	ЭШИГ	27.40	20.00	5.54	-21.87	-79.8%	
	НИЙТ	18,291.01	17,731.71	18,786.73	495.72	2.7%	

Сургалттай холбоотой цалин, нэмэгдэл, шимтгэлийн зардал БАС, ДарТС, МехТС, МХТС, ХШУС, ЭХС, ЕНИ зэрэг бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн хувьд профессор багш нарын цалингийн зардал өмнөх оноос өссөн байна. Харин БУХС, ГУУС, ГХИ сургуулиудын хувьд цалингийн зардал буурсан байна.

БАГШ, АЖИЛЛАГЧТАЙ ХОЛБООТОЙ ШУУД ЗАРДАЛ
(сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 18.

Үзүүлэлт	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь
	Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй	
Багш дэмжих	453.3	372.38	-81.0	82.1	1.2
Мэргэжил дээшлүүлэх	251.5	175.87	-75.6	69.9	0.6
Ахмадын арга хэмжээ	80.3	61.40	-18.9	76.5	0.2
Багш, ажилтны арга хэмжээ	200.5	181.62	-18.9	90.6	0.6
Ойн арга хэмжээ	13.5	1.39	-12.1	10.3	0.0
Бусад	932.3	1,080.0	147.7	115.8	3.6
Нийт	1,931.42	1,872.61	-58.8	97.0	6.2

Багш, ажиллагчтай холбоотой зардалд багшийг дэмжих зардал, мэргэжил дээшлүүлэх зардал, ахмадын арга хэмжээний зардал, багш ажилтны арга хэмжээний зардал, ойн арга хэмжээний зардал зэрэг зардлууд хамаарч байна. Багш ажиллагчдын зардал 1.8 тэрбум төгрөгт хүрч төсвөөс 97 хувиар буюу 58.8 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ. 2018 онд ШУТИС-ийн захиргаанаас багш, ажиллагчдын цалин нэмсэнтэй холбоотойгоор зардлыг царцаах, зогсоох, зардлыг бууруулах чиглэлээр удирдлагаар ханган ажилласан.

Багшийг дэмжих зардал: Тайлант онд 372.28 сая төгрөгт хүрч төсөвлөсөн дүнгээс 82.1 хувиар буюу 81 сая төгрөгийн дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан.

Мэргэжил дээшлүүлэх зардал: Тайлант онд 175.87 сая төгрөгт хүрч төсөвлөсөн дүнгээс 69.9 хувиар буюу 75.6 сая төгрөгийн дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан.

Бусад зардал: Багш ажиллагчтай холбоотой бусад зардалд багш нарын ээлжийн амралтаар явах унааны зардал, тэтгэвэрт гарсан багшид олгох тэтгэмжийн зардал, багш нарын эмчилгээний зардал, бүтцийн өөрчлөлтийн тэтгэмжийн зардал, багш нарт олгосон шагнал урамжуулалын зардал хамаарагдаж байна. Тэтгэмжтэй холбоотой төсөвлөсөн дүнгээс 147.7 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

ХИЧЭЭЛ ПРАКТИКТАЙ ХОЛБООТОЙ ШУУД ЗАРДАЛ (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 19.

Үзүүлэлт	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь
	Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй	
Лаборатори	934.3	741.38	-192.9	79.3	2.4
Е сургалт	67.6	49.62	-18.0	73.4	0.2
Дадлага	330.8	222.20	-108.6	67.2	0.7
Сургалтын бичиг хэрэг	200.3	159.04	-41.3	79.4	0.5
Интернет үйлчилгээ	353.6	302.07	-51.5	85.4	1.0
бусад	961.2	3.22	-958.0	0.3	0.0
Нийт	2,847.71	1,477.52	-1,370.2	51.9	4.9

Хичээл практиктай холбоотой шууд зардалд лабораторийн зардал, е сургалтын зардал, дадлагын зардал, сургалтын бичиг хэргийн зардал, интернет үйлчилгээний зардлууд хамаарч байна. Хичээл практикийн зардал нийт зардалд 4.9 хувийг эзлэж байна. Мөн 2018 онд ШУТИС-ийн захиргаанаас багш, ажиллагчдын цалин нэмсэнтэй холбоотойгоор зардлыг царцаах, зогсоох, зардлыг бууруулах чиглэлээр удирдлагаар ханган ажилласан.

Лабораторийн зардал: Лабораторийн зардал тайлант онд 741.38 сая төгрөгт хүрч төсөвлөсөн дүнгээс 79.3 хувиар буюу 192.9 сая төгрөгийн дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан.

Е сургалтын зардал: Е сургалтын зардал тайлант онд 49.62 сая төгрөгт хүрч төсөвлөсөн дүнгээс 73.4 хувиар буюу 18.0 сая төгрөгийн дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан.

Бусад зардал: Хичээл практикийн холбогдолтой бусад зардалд лаборатор болон е сургалт, дадлага, сургалтын бичиг хэрэг, интернет үйлчилгээний зардлаас бусад хичээл практикийн зардлын хамааруулдаг. Бусад зардал тайлант онд харьцангуй бага гарсан байна.

3.2 ШУУД БУС ЗАРДАЛ

Тайлант онд шууд бус зардал 14.243 тэрбум төгрөгт хүрч, төлөвлөсөнөөс 29.6 хувиар буюу 3.2 тэрбум төгрөгөөр, урьд оны гүйцэтгэлээс 14.19 хувиар буюу 2.3 тэрбум төгрөгөөр тус тус буурсан байна. Нийт зардлын дүнд шууд бус зардлын эзлэх хувь 29.3 хувь байна. Шууд бус зардлын дийлэнх төрөл зүйл дээр хэмнэгдсэн бол, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээ, бусад зардал хэтэрсэн дүнтэй байна. Өнгөрсөн хугацаанд тайлант оны төсвийг батлахдаа шууд бус зардлын төсвийг зардлын төрөл зүйл бүрээр хянан бууруулж батлахыг Удирдах зөвлөлөөс чиглэл болгосон. Энэ нь Монгол Улсын Их хурлын 47 тоот тогтоол, Засгийн газрын 141 тоот тогтоол зэрэг эрх зүйн хүчинтэй баримт бичгийг мөрдөн ажиллахыг зааварласан. Тиймээс захиргааны бичиг хэрэг, шуудан холбоо, тээврийн зардлуудын нормыг бууруулан шинэчлэн тогтоосон нормативыг мөрдөн ажилласан. Бусад зардал хэтэрсэн гол шалтгаан нь 2018 онд Засгийн газар, Сангийн сайдын баталсан дүрэм журмын дагуу ТӨБЗГ-ийн даргын шийдвэрээр үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээ хийгдэн үл хөдлөх хөрөнгөтэй холбоотой элэгдлийн зардал төсөвт тусгагдаагүй байна. Мөн ҮТС-ийн цайны газрын үйл ажиллагааны зардал болон Эрдэмнэтийн төвийн үйл ажиллагааны зардал хамаарч байна.

ШУУД БУС ЗАРДЛЫН ТӨСӨВ, ГҮЙЦЭТГЭЛ (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 20.

Үзүүлэлт	2017	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь	2018/2017
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй		
Үндсэн болон нэмэгдэл цалин	6,734.80	6,607.05	6,210.26	-396.8	94.0	43.6	92.2
Хангамж бараа материал, эд хогшил зардал	443.83	1,185.51	521.59	-663.9	44.0	3.7	117.5
Урсгал засвар	786.01	1,146.2	838.41	-307.8	73.1	5.9	106.7
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээ	672.59	736.00	973.60	237.6	132.3	6.8	144.8
Бусад зардал	7,960.10	1,315.93	5,699.14	4,383.2	433.1	40.0	71.6
Нийт зардал	16,597.33	10,990.72	14,243.00	3,252.3	129.6	100.0	85.8

Үндсэн болон нэмэгдэл цалин: Удирдлагын болон захиргааны ажилтны цалин, нэмэгдэл, урамшуулалын зардал 6.2 тэрбум төгрөгт хүрч урьд оны гүйцэтгэлтэй харьцуулбал 7.79 хувь буюу 524.5 сая төгрөгөөр буурсан, төсвөөс 94 хувиар буюу 396.8 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ.

Хангамжын бараа материал, эд хогшил зардал: Хангамжын бараа материал, эд хогшил зардал 521.59 сая төгрөгт хүрч урьд оны гүйцэтгэлтэй харьцуулбал 17.52 хувь буюу 77.8 сая төгрөгөөр нэмэгдэн, төсвөөс 44 хувиар буюу 663.9 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ.

Урсгал засвар: Тайлант онд урсгал засварын зардалд 838.41 сая төгрөг зарцуулсан нь урьд оны гүйцэтгэлээс 6.67 хувь буюу 52.4 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, төсөвлөсөн зарим засварууд хийгдээгүйгээс төсвөөс 73.1 хувь буюу 307.8 сая төгрөгөөр хэмнэгдсэн байна.

Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээ: Тайлант онд бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардалд 973.60 сая төгрөг зарцуулсан нь урьд оны гүйцэтгэлээс 44.75 хувь буюу 301.0 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, төсвөөс 32.3 хувиар хэтэрч 237.6 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Бусад зардал: Шууд бус зардлын бусад зардалд үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зардал, элэгдэл хорогдолын зардал, найдваргүй авлагын зардал, валютын ханшний зөрүүний зардал, үндсэн хөрөнгө хассан гарзны зардал хамаардаг. Бусад зардал тайлант онд харьцангуй бага гарсан байна. Тайлант онд бусад зардалд 5.60 тэрбум төгрөг зарцуулсан нь урьд оны гүйцэтгэлээс 28.4 хувь буюу 2.2 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэж, төсвөөс 4.3 дахин буюу 4.3 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

ЭЛЭГДЭЛ, ХОРОГДОЛЫН ЗАРДЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ
(сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 21.

№	Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд	2018 он		Өөрчлөлт		Дүнд эзлэх хувь
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй	
1	БАС		398.84			8%
2	БУХС		354.62			7%
3	ГУУС		211.92			4%
4	ДАРТС		308.32			6%
5	МЕХТС		567.47			12%
6	МХТС		479.29			10%
7	ҮТС		1,037.54			22%
8	ХШУС		155.94			3%
9	ЭХС		420.69			9%
10	Е-НИ		105.32			2%
11	ГХИ		18.67			0.4%
12	АС		71.41			1%
13	КТК		29.30			1%
14	ОУДБСТ		14.17			0.3%
15	ОМССХ		10.56			0.2%
16	ХГ		93.99			2%
17	ЗАХ		508.62			11%
18	Енэт		11.09			0.2%
	НИЙТ	-	4,797.75			100%

Нийт шууд бус зардлын 33.7 хувийг, шууд бус зардлаас 4.3 дахин төсвөөс хэтэрсэн зардал нь элэгдэл хорогдлын зардал байна. Элэгдэл хорогдлын зардлыг бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдээр авч үзвэл ҮТС хамгийн өндөр буюу 22 хувийг, МехТС 12 хувийг, МХТС 10 хувийг, Захиргаа 11 хувийг эзлэж байна. Элэгдэл хорогдлын зардлыг төсвийн хүрээнд төсөвлөөгүй байна. Шууд бус зардлаас хангамжын бараа материал, эд хогшид худалдан авах зардал, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардлыг дэлгэрэнгүй задлан авч үзье.

Хангамжын бараа материал, эд хогшил зардалд бичиг хэргийн зардал, тээвэр шатахууны зардал, шуудан холбоо интернетийн зардал, ном хэвлэлийн зардал, бага үнэтэй түргэн элэгдэх ахуйн эд зүйлсийн худалдан авах зардал, эм бэлдмэлийн зардал, нормын хувцас, зөөлөн эдлэлийн зардал, багаж техник хэрэгслийн зардал, тавилгын зардал, хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслийн зардал хамаардаг. Тайлант хугацаанд хангамжын бараа материал, эд хогшилоос бичиг хэргийн зардал, багаж техник хэрэгслийн зардал төсвийн дүнгээр хэтэрсэн бусад зардлын хувьд төсвөөс хэтрээгүй дугуу гүйцэтгэлтэй гарсан байна.

**ХАНГАМЖЫН БАРАА МАТЕРИАЛ, ЭД ХОГШИЛ ХУДАЛДАН АВАХ ШУУД БУС
ЗАРДАЛ (сая төгрөгөөр)**

Хүснэгт 22.

Үзүүлэлт	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь
	Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харь цангуй	
Бичиг хэрэг	50.1	87.97	37.8	175.5	0.6
Тээвэр шатахуун	50.1	49.19	-0.9	98.3	0.3
Шуудан холбоо, интернет	43.7	27.29	-16.4	62.4	0.2

Ном, хэвлэл	441.4	120.12	-321.3	27.2	0.8
Ахуйн эд зүйлс /бага үнэтэй, түргэн элэгдэх/	183.5	146.09	-37.4	79.6	1.0
Эм бэлдмэл	33.3	31.09	-2.2	93.4	0.2
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	46.1	40.08	-6.0	86.9	0.3
Багаж техник хэрэгсэл		5.29	5.3	#DIV/0!	0.0
Тавилга	281.2	5.21	-276.0	1.9	0.0
Хөдөлмөр хамгаалал хэрэгсэл	56.1	9.26	-46.8	16.5	0.1
Хангамж бараа материал, эд хогшил зардал	1,185.51	521.59	-663.9	44.0	3.7

Бичиг хэргийн зардал: Тайлант онд бичиг хэргийн зардалд 87.97 сая төгрөгт хүрч урьд оны гүйцэтгэлтэй харьцуулбал 1.89 хувь буюу 1.6 сая төгрөгөөр нэмэгдэн, төсвөөс 75.5 хувиар хэтэрсэн буюу 37.8 сая төгрөгөөр илүү гүйцэтгэлтэй гарчээ.

Ном хэвлэлийн зардал: Тайлант онд ном хэвлэлийн зардалд 120.12 сая төгрөгт хүрч урьд оны гүйцэтгэлтэй харьцуулбал 55.22 хувь буюу 42.7 сая төгрөгөөр нэмэгдэн, төсвөөс 27.2 хувиар буюу 321.3 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ.

Тавилгын зардал: Тайлант онд тавилргын зардалд 5.21 сая төгрөгт хүрч урьд оны гүйцэтгэлтэй харьцуулбал бараг 95 хувь буюу 100.0 орчим сая төгрөгөөр буурсан, төсвөөс бараг 100 хувиар буюу 276.0 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ. 2018 онд ШУТИС-ийн захиргаанаас багш, ажиллагчдын цалин нэмсэнтэй холбоотойгоор зардлыг царцаах, зогсоох, зардлыг бууруулах чиглэлээр удирдлагаар ханган ажилласан.

БУСДААР ГҮЙЦЭТГҮҮЛСЭН АЖИЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ШУУД БУС ЗАРДАЛ (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 23.

Үзүүлэлт	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь
	Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй	
Аудит, баталгаажуулалт		61.83	61.8	#DIV/0!	0.4
Мэдээлэл, сурталчилгаа	106.0	107.74	1.7	101.6	0.8
Мэдээлэл, технологи	37.5	22.01	-15.5	58.6	0.2
Харуул хамгаалалт	297.4	291.07	-6.3	97.9	2.0
Оношлогоо, даатгал, банк, санхүү, өмгөөлөл	39.5	25.88	-13.6	65.5	0.2
Төлбөр хураамж, татвар, гишүүний төлбөр	86.0	289.97	203.9	337.0	2.0
Магадлан итгэмжлэлийн зардал /дотоод, гадаад/	169.5	175.11	5.6	103.3	1.2
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээ	736.00	973.60	237.6	132.3	6.8

Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний зардалд аудит, баталгаажуулалтын зардал, мэдээлэл сурталчилгааны зардал, мэдээлэл, технологийн зардал, харуул хамгаалалтын зардал, оношлогоо, даатгал, банк санхүүгийн зардал, төлбөр хураамж, татвар гишүүний төлбөрийн зардал, магадлан итгэмжлэлийн зардал хамаарч байна. Тайлант хугацаанд төлбөр хураамж, татвар, гишүүний төлбөрийн зардал 3.3 дахин, магадлан итгэмжлэлийн зардал 3.3 хувиар хэтэрсэн ба бусад зардлын хувьд төсвөөс хэтрээгүй дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан байна.

Төлбөр хураамж, татвар, гишүүний төлбөр: Тайлант онд төлбөр хураамж, татвар гишүүний төлбөрийн зардалд 289.97 сая төгрөгт хүрч төсвөөс 3.3 дахин буюу 203.9 сая төгрөгөөр хэтэрсэн гүйцэтгэлтэй гарчээ.

3.3 ОЮУТНЫ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ

Оюутны байгууллагын үйл ажиллагааг дэмжих, оюутны эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг урамшуулах, урлаг, спортын наадмыг уламжлал болгон зохион байгуулах, оюутанд үзүүлэх үйлчилгээг өргөтгөх, чөлөөт цагийг зөв зохистой өнгөрөөхөд зэрэг ажлуудад тайлант онд 403.15 сая төгрөг зарцуулсан нь урьд оны гүйцэтгэлээс 34.15 хувь буюу 209.1 сая төгрөгөөр, төсөвлөснөөс 77.4 хувиар буюу 30.5 сая төгрөгөөр тус тус буурчээ.

ОЮУТНЫ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДЛЫН ТӨСӨВ, ГҮЙЦЭТГЭЛ (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 24.

Үзүүлэлт	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь
	Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй	
Оюутны эрдэм шинжилгээ, судалгаа	134.9	104.37	-30.5	77.4	2.6
Оюутны спорт, урлаг	101.5	132.58	31.1	130.6	3.2
Магистр, докторын	15.9	4.99	-11.0	31.3	0.1
Оюутны тэтгэлэг хөнгөлөлт, урамшуулал	117.8	38.13	-79.6	32.4	0.9
Оюутны унаа	150.1	123.08	-27.0	82.0	3.0
Нийт зардал	520.23	403.15	-117.1	77.5	9.9

Оюутны үйлчилгээний зардлын 60 хувийг оюутны эрдэм шинжилгээний зардалд, 40 хувийг оюутны урлаг спортын арга хэмжээнд зарцуулах нормтойгоос тайлант онд оюутны эрдэм шинжилгээний зардалд 25.89 хувийг, оюутны спорт урлагийн арга хэмжээнд 32.89 хувийг зарцуулсан байна. Иймд оюутны үйлчилгээний зардлын зохицуулалтыг шинэлэх, өөрчлөх, оюутны судалгаа, шинжилгээний ажлын чанарыг сайжруулах, оюутанд бүтээлч ажил хийхэд дэмжлэг үзүүлэх замаар оюутны мэргэжлийн ур чадварыг хөгжүүлэх чиглэл рүү анхааран ажиллах шаардлагатай байна. Мөн Оюутны хөгжил үйлчилгээний алба, ШУТИС-ийн оюутны зөвлөлтэй хамтран зохион байгуулж буй ажлуудаа уялдуулан төсвийн төсөлд тусгадаг зарчимд шилжин ажиллах шаардлагатай байна.

Тайлант онд ШУТИС-ийн захирлын нэрэмжит, Тоёото корпораци, Мицубиши, БНСУ-ын тэтгэлэг, Сүмэтомо корпораци, Posco сан, бусад сан ААНБ, ТББ-аас нийт 60 гаруй оюутанд 38.13 сая төгрөгийн тэтгэлэг болон сургалтын төлбөрийн дэмжлэг үзүүлсэн байна.

Оюутны эрдэм шинжилгээ, судалгаа: Тайлант онд оюутны эрдэм шинжилгээ, судалгааны зардалд 104.37 сая төгрөгт хүрч төсвөөс 77.4 хувь буюу 30.5 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ. Нийт оюутны үйлчилгээний зардлын 25.89 хувийг уг зардал эзлэж байна.

Оюутны спорт, урлаг: Тайлант онд оюутны спорт, урлагын зардалд 132.58 сая төгрөгт хүрч төсвөөс 30.6 хувь хэтэрсэн буюу 31.1 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн гүйцэтгэлтэй гарчээ. Нийт оюутны үйлчилгээний зардлын 32.89 хувийг оюутны спорт, урлагын зардал эзлэж байна.

Магистр, докторын: Тайлант онд магистр, докторын оюутны зардалд 4.9 сая төгрөгт хүрч төсвөөс 31.3 хувь буюу 11.0 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ. Нийт оюутны үйлчилгээний зардлын 1.24 хувийг магистр, докторын оюутны зардал эзлэж байна.

Оюутны тэтгэлэг хөнгөлөлт, урамшуулал: Тайлант онд оюутны тэтгэлэг хөнгөлөлт, урамшуулалын зардалд 123.08 сая төгрөгт хүрч төсвөөс 82.0 хувь буюу 27.0 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарчээ. Нийт оюутны үйлчилгээний зардлын 9.4 хувийг оюутны оюутны тэтгэлэг хөнгөлөлт, урамшуулалын зардал эзлэж байна. 2018 онд ШУТИС-ийн захиргаанаас багш, ажиллагчдын цалин нэмсэнтэй холбоотойгоор зардлыг зогсоох, үр ашиггүй зардлыг бууруулах чиглэлээр удирдлагаар ханган ажилласан.

3.4 ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ

2018 оны 01 дүгээр сарын 01-ээс эхлэн шинэчлэн баталсан Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн мөрдөн ажиллаж байна. Уг бодлогын баримт бичгийн хүрээнд эрдэм шинжилгээний орлого, зарлагын бүртгэлийг өөрчлөн сайжруулсан. Тиймээс ШУТИС-ийн бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдийн эрдэм шинжилгээний орлого, зарлагыг дараах төрөл хэлбэрээр бүртгэсэн болно. Тайлант онд 3,637.5 сая төгрөг зарцуулсан нь урьд оны гүйцэтгэлээс 10.10 хувь буюу 333.6 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн, төсөвлөснөөс 81.1 хувиар буюу 845.6 сая төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй тус тус гарсан байна.

ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЗАРДЛЫН ТӨСӨВ, ГҮЙЦЭТГЭЛ (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 25.

Үзүүлэлт	2018		Өөрчлөлт		Нийт орлогод эзлэх хувь
	Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй	
Багш, ажилтны арга хэмжээ		322.28	322.3		7.9
ШУТСангийн арга хэмжээ		388.20	388.2		9.5
ДБШТөсөл		241.39	241.4		5.9
ШУТИСТөсөл		54.93	54.9		1.3
Гэрээт ажил		1,650.56	1,650.6		40.3
Инноваци	311.6	27.74	-283.9		0.7
бусад		952.43	952.4		23.3
Нийт зардал	4,483.1	3,637.50	-845.6	81.1	88.9

Эрдэм шинжилгээний зардалд багш, ажилтны арга хэмжээний зардал, ШУТ сангийн арга хэмжээний зардал, Дээд боловсрол шинэчлэл төслийн зардал, ШУТИС-ийн технологийн сангийн зардал, гэрээт ажлын зардал, инновацийн зардал зэрэг төрөл ангилалтай байна. Эрдэм шинжилгээний зардал болон орлогын ангилал нь эх үүсвэрийн ангилалаар ангилалдсан байна. Харин төсөл хөтөлбөр бүрийн дотор нь төслийн гэрээт ажилтны цалин хөлс, гадны байгууллагаар хийж гүйцэтгэх ажил, үйлчилгээний төлбөр, гадаад, дотоод томилолтын зардал, тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын зардал, их сургуулийн лаборатори, судалгаа туршилтын бааз, багаж, тоног төхөөрөмж ашигласны шимтгэл зэрэг зардлын төрлүүдтэй. Тайлант хугацаанд нийт орлогын 7.5 хувийг эрдэм шинжилгээний зардал эзлэж байна.

ШУТИС-ийн 2018 оны зарлагын төсөвт эрдэм шинжилгээний зарлагыг төсөвлөхдөө төсөл, гэрээт ажлын зардалаар тооцсон ба эрдэм шинжилгээ, инновацийн зардлын төлөвлөлтийг нэгтгэн хийгээгүй байна. Эрдэм шинжилгээний төсөл, гэрээт ажлын зардлын төсвийг бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд тус бүрээр харьцуулахад:

ТӨСӨЛ, ГЭРЭЭТ АЖЛЫН ЗАРДЛЫН ТӨСӨВ, ГҮЙЦЭТГЭЛ, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 26.

№	Бүрэлдэхүүн сургууль нэгжүүд	2018 он		Өөрчлөлт		Дүнд эзлэх хувь
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Абсолют	Харьцангуй	
1	БАС	283.70	505.19	221.5	178.1	17.3
2	БУХС	193.45	191.33	-2.1	98.9	6.6
3	ГУУС	1,246.00	1,096.54	-149.5	88.0	37.6
4	ДАРТС	27.88	25.68	-2.2	92.1	0.9
5	МЕХТС	323.90	221.31	-102.6	68.3	7.6
6	МХТС	123.95	83.28	-40.7	67.2	2.9
7	ҮТС	617.13	270.56	-346.6	43.8	9.3
8	ХШУС	113.95	84.31	-29.6	74.0	2.9

9	ЭХС	495.62	191.34	-304.3	38.6	6.6
10	Е-НИ	129.50	47.87	-81.6	37.0	1.6
11	ГХИ	7.00	4.13	-2.9	59.0	0.1
12	АС	3.00	0.60	-2.4	20.0	0.0
13	КТК	-		0.0		-
14	ОУДБСТ			0.0		-
15	ОМССХ	112.00	38.64	-73.4	34.5	1.3
16	ХГ			0.0		-
17	ЗАХ	6.38	6.37	0.0	99.8	0.2
18	ЭШИГ	378.68	151.49	-227.2	40.0	5.2
19	Енэт			0.0		-
20	ТӨВ	-		0.0		-
21	ШУТНС	-		0.0		-
	НИЙТ	4,062.13	2,918.62	-1,143.5	71.8	100.0

Эрдэм шинжилгээний төсөл, гэрээт ажлын зардлын гүйцэтгэлээс харахад тайлант онд эрдэм шинжилгээний зардал 2,918.62 сая төгрөгт хүрч төсөвлөснөөс 71.8 хувиар буюу 1.1 тэрбум төгрөгөөр дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан байна.

ШУТИС-ийн сургууль, бүрэлдэхүүн нэгжүүдээс БАС эрдэм шинжилгээний зардлыг 78.1 хувь буюу 221.5 сая төгрөгөөр хэтрүүлсэн байна. Харин бусад бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдийн хувьд эрдэм шинжилгээний зардлын гүйцэтгэл дутуу гарсан байна. Тухайлбал: ҮТС 43.8 хувь буюу 346.6 сая төгрөгийн төсвийн дутуу гүйцэтгэлтэй, ЭХС 38.6 хувь буюу 304.3 сая төгрөгийн төсвийн дутуу гүйцэтгэлтэй гарсан байна.

3.5 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЗАРДАЛ

Тайлант онд ШУТИС-ийн Удирдах зөвлөлийн 2018 оны 12 дугаар сарын 21 өдрийн 13 тоот тогтоолоор ШУТИС-ийн 2018 оны төсөвт өөрчлөлт оруулсан. Тодотгосон төсвөөр ШУТИС-ийн бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн орлогын төсөвт, төсвийн нийт дүнд өөрчлөлт оруулахгүйгээр, зардлын төсвийн зүйл ангийг дотор шилжүүлэх зөвшөөрлийг олгосон. Мөн хөрөнгө оруулалт, худалдан авалт, засварын зардлыг хавсралтаар баталж өгсөн. Тодотгосон төсвийн хөрөнгө оруулалтын зардалд 8.8 тэрбум төгрөг батлагдсны барилга байгууламжийн хөрөнгө оруулалтанд 7,0 тэрбум төгрөг, лаборатори, тоног төхөөрөмжийн зардалд 1,628.18 сая төгрөг, эд хогшил худалдан авахад 227.0 сая төгрөгийг тус тус баталсан.

ШУТИС-ийн 2018 оны жилийн эцсийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар хөрөнгө оруулалтын зардлын гүйцэтгэл нь 52.25 сая төгрөгийн, мөнгөн гүйлгээний тайлангаар урт хугацаат хөрөнгө худалдан авалтын зардлын дүн 2.6 тэрбум төгрөгийн гүйцэтгэлтэй гарчээ. Шинжилгээний хүрээнд санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар дүгнэж байгаа тул аккруэл суурийг барьж шинжилгээгээ хийсэн. Мөн 2018 оны бүтцийн өөрчлөлтөөр хөрөнгө оруулалтын хангамжын газарт хөрөнгө оруулалт, худалдан авалтын төлөвлөгөөний дагуу үйл ажиллагааг зохион байгуулж ажиллаа.

Дээд боловсролын санхүүжилт, суралцагчдын нийгмийн баталгааны тухай хуулийн 5.5, 5.6-д төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн хөрөнгийг бүрдүүлэх, шинэчлэх өргөтгөлтэй холбогдох хөрөнгө оруулалтыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ хэмээн хуульчилсан байдаг. Тиймээс хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр БСШУСЯ-ны холбогдох газарт хүсэлтээ албан тоотгоор өгсөн.

ДӨРӨВ. ТӨВЛӨРСӨН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ОРЛОГО, ЗАРДАЛ

4.1. ТӨВЛӨРСӨН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ОРЛОГО

Төвлөрүүлсэн зарцуулсан орлогын дүнг Захиргааны санхүүгийн үр дүнгийн /СТ-2А/ тайлангаас авч тайлант онд үүссэн авлагыг хассан дүнгээр орлогыг тооцлоо. Захиргааны нийт орлого 6.7 тэрбумд хүрч өмнөх оноос 111 хувь буюу 3.4 сая төгрөгөөр, батлагдсан төсвөөс 5 хувь буюу 309.1 сая төгрөгөөр тус тус буурсан байна.

ЗАХИРГААНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГО (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 27.

Орлогын төрөл	2017 он	2018 он		Төсвөөс өссөн, буурсан		Урд оноос	
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Мөнгөөр	Хувиар	Мөнгөөр	Хувиар
1. Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	2,580,893.0	6,282,198.2	5,889,351.1	(392,847.1)	94%	3,308,458.1	128%
Төвлөрүүлсэн	2,360,667.0	5,988,122.1	5,595,275.0	(392,847.1)		3,234,608.0	
Сургууль хоорондын кредитийн	220,226.0	294,076.1	294,076.1	-		73,850.1	
2. Туслах үйл ажиллагааны орлого	232,964.2	261,889.6	315,172.8	53,283.2	120%	82,208.6	27%
Түрээсийн орлого	3,972.6	7,989.6	10,232.7	2,243.1		6,260.1	
Байрны орлого	31,706.1	35,900.0	16,603.8	(19,296.2)		(15,102.3)	
Бусад	197,285.5	218,000.0	288,336.3	70,336.3		91,050.8	
3. Төсвөөс санхүүжсэн орлого	242,343.1	224,100.0	254,536.9	30,436.9		12,193.8	
ДҮН	3,056,200.3	6,768,187.8	6,459,060.8	(309,127.0)	95%	3,402,860.5	111%

Үндсэн үйл ажиллагааны буюу төвлөрүүлсэн орлого

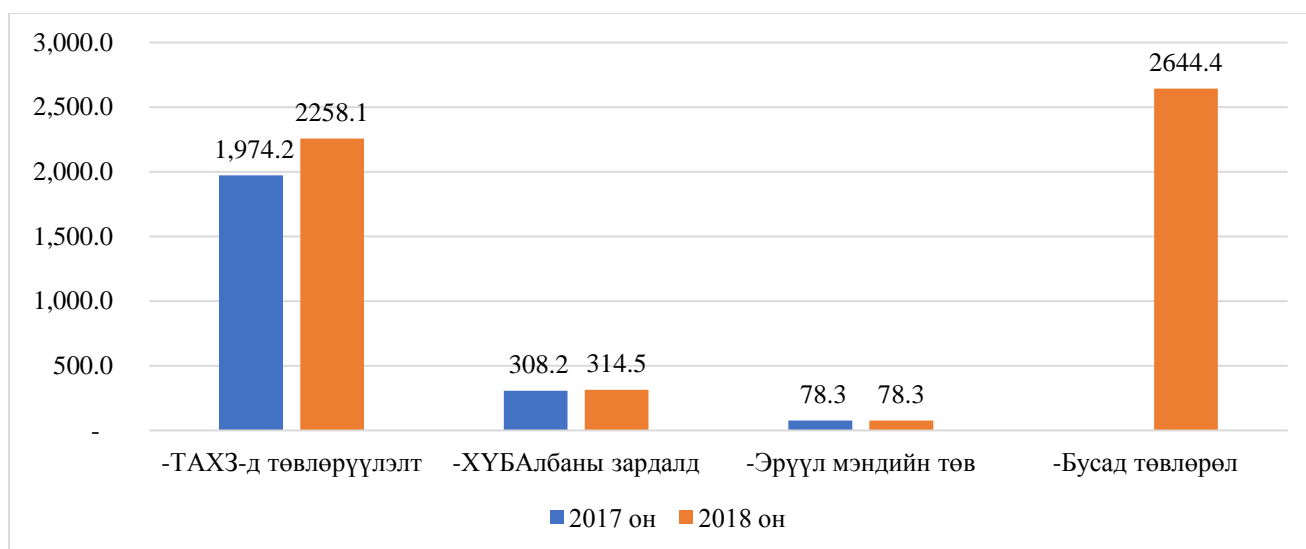
Төвлөрүүлсэн орлого: Тайлант онд батлагдсан төсвөөр төвлөрсөн арга хэмжээ, сургууль хоорондын кредит цагийн төлбөрт 6,2 тэрбум төгрөгний орлого төвлөрүүлэхээс гүйцэтгэлээр 5,9 тэрбумын орлогыг төвлөрүүлсэн. Өмнөх оноос 3,3 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн.

ТӨВЛӨРҮҮЛСЭН ОРЛОГО (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 28.

Төвлөрүүлэлтийн төрлүүд	2017 он	2018 он
Төв данснаас	319.0	
ТАХЗ-д төвлөрүүлэлт	1,655.2	2558,1
ХҮБАЛбаны зардалд	308.2	314,5
Эрүүл мэндийн төв	78.3	78,3
Бусад төвлөрөл / 8 байрны эхний санхүүжилт /		2644,4
Төвлөрүүлэх дүн	2,360.7	5595,3

Зураг 6. Захиргааны төвлөрүүлсэн орлогын гүйцэтгэл

Дээрхи графикаас харахад тайлант тайлант онд төвлөрсөн арга хэмжээний төвлөрүүлэлт өмнөх оноос 283,9 сая төгрөгөөр өссөн үзүүлэлттэй байгаа нь Захиргааны ажилтнуудын цалингийн өсөлт болон бусад арга хэмжээний зардлууд нэмэгдсэнтэй уялдсан. Бусад төвлөрөлийн орлогын гүйцэтгэл гараагүй бөгөөд тайлант онд Хичээлийн 8-р байрны барилгын ажил эхэлж эхний санхүүжилтэнд 2,6 тэрбум төгрөгийн төвлөрүүлсэн.

ТУСЛАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГО (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 29.

Үзүүлэлт	2016 он	2017 он	2018 он
3.2.1- Түрээсийн орлого	19.25	3.97	10,2
3.2.2- Байрны орлого	36.97	31.71	16,6
3.2.3- Оюутны үйлчилгээний орлого	113.70	102.24	203.9
3.2.4- Бусад	121.50	95.05	84.4
НИЙТ	291.41	232.96	315.1

ТҮРЭЭСИЙН ОРЛОГО (мянган төгрөгөөр)

Хүснэгт 30.

№	Түрээслүүлсэн хөрөнгийн нэр	Түрээслэгчийн нэр	Түрээсэлж		Түрээслүүлсэн хөрөнгийн хүчин чадал		м2-н үнэ	Хугацаа / сар/	Нийт түрээс	ШУТИС Захиргаанд	ТӨБЗГ-т шилжүүлсэн дүн
			эхэлсэн огноо	дуусах огноо	хэмжих нэгж	биет хэмжээ					
1	Хувьлах үйлчилгээ	Иргэн Ш.Даваадорж	2018.09.01	2019.06.01	м2	18.5	25.5	8	3,774.0	2,641.8	1,132.2
2	Хувьлах үйлчилгээ	Эверест сайхан ХХК	2018.09.01	2019.06.01	м2	9.9	30.0	8	2,400.0	1,680.0	720.0
3	Хувьлах үйлчилгээ	Иргэн Г.Пүрэвдорж	2018.09.01	2019.06.01	м2	9.3	37.6	8	2,800.0	1,964.5	835.5
4	Ундаа, ус	Ундааны машин	2018.09.01	2018.12.31	м2	2	90.0	12	2,160.0	2,160.0	-
5	Дэлгүүр	Одонтунгалаг	2017.09.01	2018.04.31	м2	14	308.0	7	2,156.0	1,790.9	369.6
нийт дүн											
									13,290.0	10,237.2	3,057.3

Тайлант онд түрээс төлөгчийн тоо 2-р нэмэгдэж орлого нэмэгдсэн. Гэрээний дагуу түрээсийн төлбөрийн 30% -д 3057,3, сая төгрөгийг Төрийн өмчийн хороонд төвлөрүүлсэн.

Байрны орлого: БЗД-т байрладаг Мэргэжилтний байрнаас 5,4 сая, Оюутны 1 байрнаас 11,1 сая нийт 16,5 сая төгрөгийг орлогын гүйцэтгэлтэй байна.

ОЮУТНЫ I-Р БАЙРНЫ ОРЛОГЫН ТООЦОО (төгрөгөөр)

Хүснэгт 30.

№	Өрөөны №	Оршин суугчийн улс, нэр	Хүний тоо	Байршсан хугацаа		Төлбөл зохих			Төлсөн		Төлбөрийн үлдэгдэл
				Эхэлсэн огноо	Дуусах огноо	Нийт хоног	Нэг хоногийн төлбөр	Төлбөл зохих	дүн	хаанаас	
1	101	Хоосон									
2	102	Хоосон						-			
3	103	БАС-Бямбаа ЗАА-Шатар	1 1	2018.02.01 2018.09.01	2018.04.15 2018.12.31	75 122	7,800.00 7,800.00	585,000.00 951,600.00	585,000.00	Хувираа	- 951,600.00
4	104	Хоосон									
5	105	Хоосон						-			
6	106	Лаос - ГУУС Лаос KINGSADA Лаос - ГУУС	1 1	2018-01-01 2018-01-01	2018-12-31 2018-12-31	365 365	7,800.00 7,800.00	2,847,000.00 2,847,000.00			2,847,000.00 2,847,000.00
7	107	Хоосон									
8	201	Хоосон		2018.09.27	2018.11.27	2		468,000.00	468,000.00		-
9	202	БНХАУ- ГХИ ОХУ - ГУУС	1 2	2018.09.01 2018.06.10	2019.06.30 2018.06.13	300 3	7,800.00 15,600.00	2,340,000.00 46,800.00	2,340,000.00 46,800.00		2,340,000.00 -
10	203	Австри- БАС БНХАУ- ГХИ	1 1	2018.02.10 2018.09.01	2018.05.10 2019.06.30	100 300	7,000.00 7,800.00	700,000.00 2,340,000.00	700,000.00	БАС	- 2,340,000.00
11	204	ОХУ - ГУУС БНХАУ- ГХИ	2 1	2018.06.10 2018.09.01	2018.06.13 2019.06.30	3 300	15,600.00 7,800.00	46,800.00 2,340,000.00	46,800.00	ГУУС	- 2,340,000.00
12	205	БНХАУ- ГХИ	1	2018.09.01	2019.06.30	300	7,800.00	2,340,000.00			2,340,000.00
13	206	Лаос - ХАУУАСИТН SOUTMALY	1	2018.01.01	2018.12.01	365	7,800.00	2,847,000.00	1,254,000.00	Хувираа	1,593,000.00
14	207	Австри- БАС ОХУ - ГУУС Хоосон	1 2	2018.02.10 2018.06.10	2018.05.10 2018.10.31	100 3 13	7,000.00 15,600.00 14,000.00	700,000.00 46,800.00 182,000.00	700,000.00 46,800.00 182,000.00	БАС ГУУС	- - -
15	301	ОХУ- ГХИ ОХУ - ГУУС БНСУ- ГХИ Өвөр монгол- УТС Аяс Герман оюутан ХШУС	2 2 1	2018.04.26 2018.06.10 2018.08.23	2018.04.29 2018.06.13 2018.08.25	4 3 3	15,600.00 15,600.00 7,800.00	56,000.00 46,800.00 23,400.00	56,000.00 46,800.00 23,400.00		- - ГХИ Мэнд
16	302	Япон- ЭХС ОХУ - ГУУС Хоосон	2 2	2018.08.22 2018.06.10	2018.09.03 2018.06.13	11 3	14,000.00 15,600.00	154,000.00 46,800.00	154,000.00 46,800.00	ЭХС ГУУС	- -
17	303	ОХУ- ГХИ Австри- УТС	3 1	2018.04.26 2018.08.01	2018.04.29 2018.10.1	4 60	19,250.00 8,800.00	77,000.00 528,000.00	77,000.00 528,000.00		- УТС
18	304	ОХУ - ГУУС Япон- ЭХС БНСУ- ГХИ 2 шинэ	2 2 2	2018.06.10 2018.08.22 2018.09.01	2018.06.13 2018.09.03 2019.06.01	9 11 10 сар	15,600.00 14,000.00 130,000.00	140,400.00 154,000.00 2,600,000.00	140,400.00 154,000.00	ГУУС ЭХС	- - 2,600,000.00
19	305	БНСУ- ГХИ Kim Minhee, Park Milee	2	2018.02.01	2018.12.31			1,200,000.00	1,200,000.00	ГХИ	-
20	306	БНСУ- ГХИ YOО Gwangmoо	1	2018.02.01	2018.12.31		800,000.00	800,000.00	800,000.00	ГХИ	-
21	307	Өвөр монгол- Сарангол УТС	1	2018.01.30	2019.06.30	515	7,800.00	4,017,000.00	156,000.00		3,861,000.00
22	401	Япон KURUSU	1								
23	402	ОХУ- Буриад ГХИ ОХУ - ГУУС	2 1	2018.05.27 2018.06.10	2018.05.30 2018.06.13	4 3	36,400.00 7,800.00	145,600.00 23,400.00	145,600.00 23,400.00	ГХИ ГУУС	
24	403	ОХУ- Буриад ГХИ	2	2018.05.27	2018.05.30	4	36,400.00	145,600.00	145,600.00	ГХИ	
25	404	ОХУ- Буриад ГХИ	2	2018.05.27	2018.05.30	4	36,400.00	145,600.00	145,600.00	ГХИ	
			49					32,582,600.00	8,523,000.00		24,059,600.00

ОЮУТНЫ I-Р БАЙРНЫ ОРЛОГО, ЗАРЛАГЫН ТООЦОО (төгрөгөөр)

Хүснэгт 30.

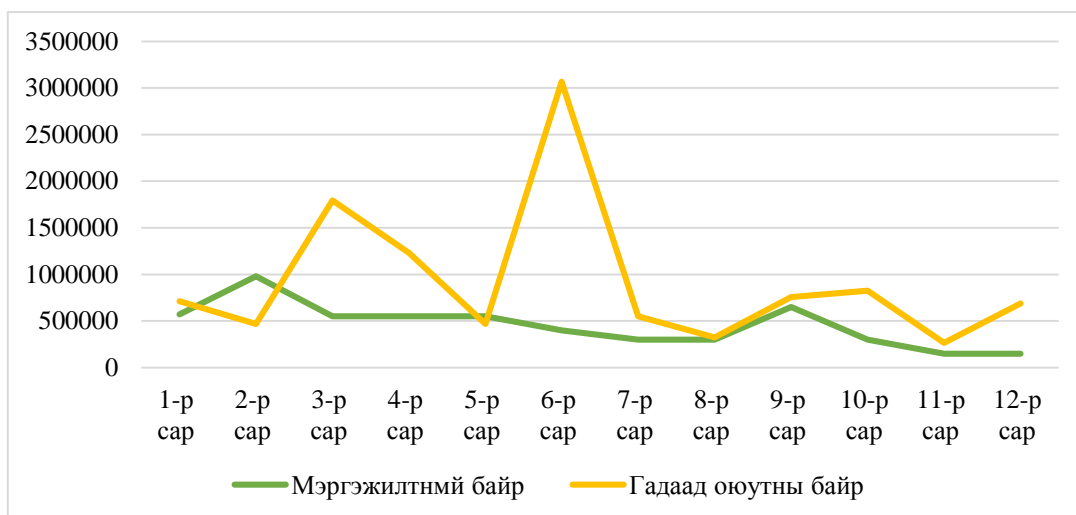
Орлого	2016 он	2017 он	2018 он
Угаалгын үйлчилгээ	870,000.00	3,089,800.00	2,630,800.00
Байрны орлого гүйцэтгэлээр	21,500,000.00	16,090,200.00	8,523,000.00
орлогын дүн	22,370,000.00	19,180,000.00	11,153,800.00
Авлага		21,033,800.00	24,059,600.00
Тайлбар		ГУУС 5 лаос	ГХИ 6-8 багш
Зардал	2016 он	2017 он	2018 он
Цалин, НДШ / 1 орон тоо /	8,238,338.00	8,512,800.00	9,243,156.00
Сантехникийн засвар	10,474,628.00	100,000.00	
Бойлуур шинээр тавих	7,758,000.00		
Угаалга цэвэрлэгээний материал			96,000.00
зардлын дүн	26,470,966.00	8,612,800.00	9,339,156.00
Хөрөнгийн данс бүртгэл			
	Нэр төрөл	Дансны үнэ	Элэгдлийн дүн
Машин, тоног төхөөрөмж	11	28,947,690.00	10,422,623.00
Тавилга эд хогшил	57	31,761,670.00	25,808,400.00
дүн		60,709,360.00	36,231,023.00

МЭРГЭЖИЛТНИЙ БАЙРНЫ ОРЛОГЫН ТООЦОО (төгрөгөөр)

Хүснэгт 30.

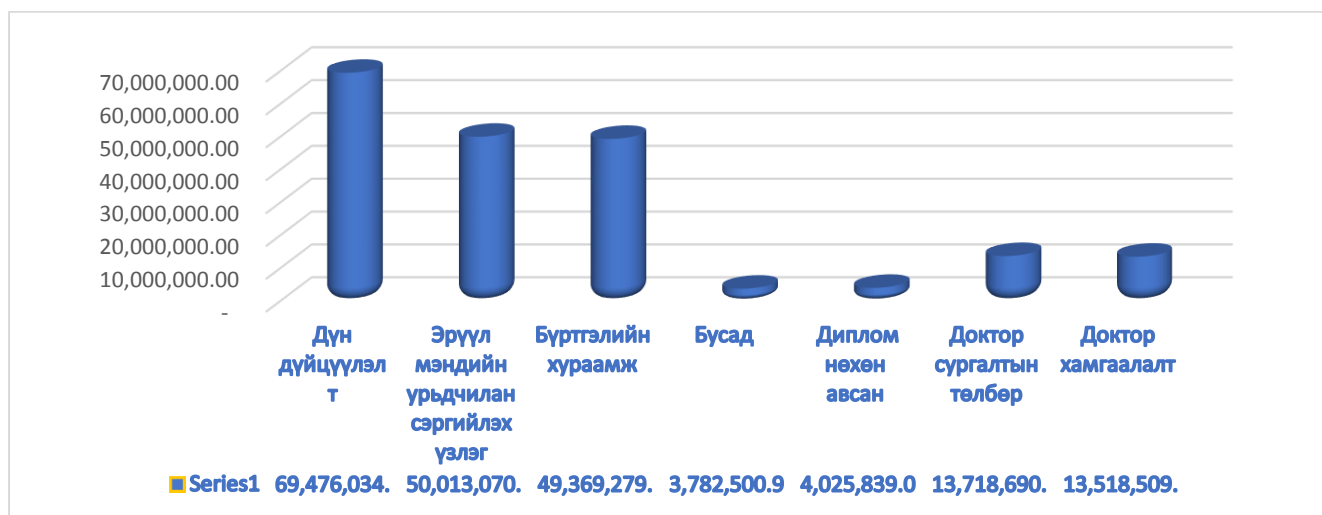
Өрөөний дугаар	Оршин суугч	Гэрээгээр төлбөл зохих			Төлсан дүн	Дутуу үлдэгдэл	Тайлбар
		Төлөх сар	Сарын төлбөр	Төлбөл зохих			
1	Н.Баярмаа	1-12 сар	150,000.00	1,800,000.00	-	1,800,000.00	Гэрээний сунгалт хийх
2	Каненберг	1-6 сар	250,000.00	1,500,000.00	1,500,000.00	-	Байрнаас гарсан
	хүнгүй	7-8 сар				-	
	Алтантуул	9-12 сар	150,000.00	600,000.00	600,000.00	-	
3	Орхон	1-3 сар	150,000.00	450,000.00	450,000.00	-	Байрнаас гарсан
	хүнгүй	4-11.15					
	Орхон	11.15-12	150,000.00	225,000.00	225,000.00	-	
4	Курусу	7-8 сар	100,000.00	200,000.00	200,000.00	-	Гэрээний сунгалт хийх
	хүнгүй	1-6, 9-12				-	
5	Хоосон					-	
6	Сэр-Од	1-6 сар	150,000.00	900,000.00	900,000.00	-	Гэрээний сунгалт хийх
	хүнгүй	7-12 сар					
7	Хоосон	1-7 сар				-	
	Сэрчмаа	8-12 сар		675,000.00		675,000.00	Гэрээ хийх
8	Мөнхцэнгэл	1-12 сар	150,000.00	1,800,000.00	1,650,000.00	150,000.00	Гэрээний сунгалт хийх
нийт дүн			8,150,000.00	5,525,000.00	2,625,000.00	-	-

Тайлан онд нийт байрны орлого 16,6 сая бөгөөд гадаад оюутны байрных 11.1, мэргэжэлтний байрных 5.5 сая төгрөг байна. Гадаад оюутны байрны орлогоос 2,6 сая нь угаалгын орлого байна.

Зураг 7. Оюутны байрны орлого

Оюутны үйлчилгээний орлого: Тайлант онд шинээр элсэгчид эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт бүх хүүхдийг хамруулсан бөгөөд дүн дүйцүүлэх, бүртгэлийн хураамж зэрэг орлогууд нь оюутны үйлчилгээний орлогын ихэнх хувийг эзэлж байна.

Зураг 8. Оюутны үйлчилгээний орлого бүтэц /төгрөгөөр/

Бусад орлого: Тайлант онд бусад орлого 84,4 сая төгрөгт хүрсэн бөгөөд Нийслэлийн газрын албанаас Хичээлийн 1-р байр хашаа барих засвар 23,6 сая, Оюутны 2-р байр бараа материал 17,6 сая, дүн дүйцүүлэг, Горхи байрны орлого, дуудлага худалдаа зэрэг орлого багтсан байна.

4.2. ТӨВЛӨРСӨН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЗАРДАЛ

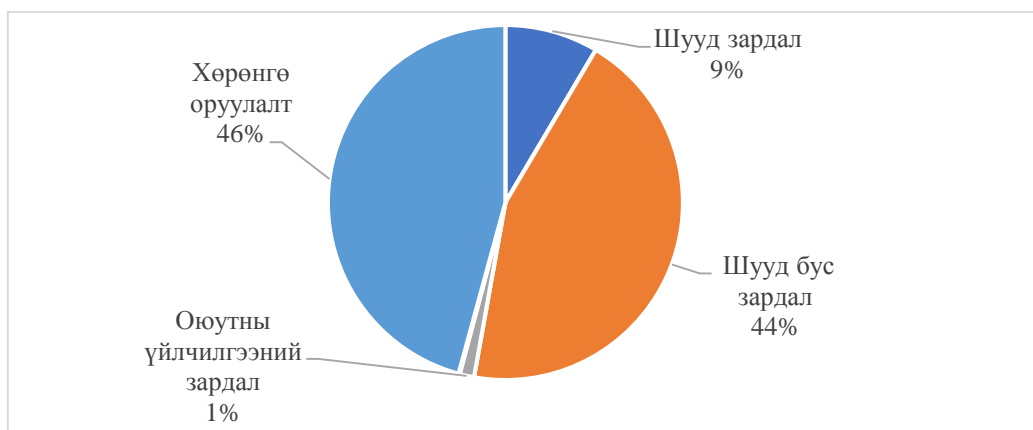
Тайлант оны зардлыг сургалттай холбоотой шууд, шууд бус, оюутны үйлчилгээний, эрдэм шинжилгээ, инновацийн үйл ажиллагааны, хөрөнгө оруулалт гэсэн ангилалаар авч үзлээ. Зардлын төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаас төсөв, гүйцэтгэлийг тооцсон. Нийт зардал 6,0 тэрбумд, батлагдсан төсвөөс 1 хувь буюу 81,3 сая төгрөгөөр хэтэрсэн. Урд оноос нийт дүнгээрээ 105 хувь буюу 3.0 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэний 2.4 тэрбум нь хичээлийн 8-р байрны барилгын ажил эхэлснээр эхний санхүүжилтийн зардал гарсан.

ЗАХИРГААНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРЛАГА (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 31.

Үзүүлэлт	2017 он	2018 он		Төсвөөс		Урьд оноос	
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Мөнгөөр	Хувиар	Мөнгөөр	Хувиар
4.1 Сургалттай холбоотой шууд зардал	355,239.1	470,130.6	514,093.8	43,963.2	9.4	158,854.7	44.7
4.2 Шууд бус зардал	2,189,047.3	2,641,021.2	2,675,883.9	34,862.7	1.3	486,836.6	22.2
4.3 Оюутны үйлчилгээний зардал	69,513.6	80,000.0	79,560.7	(439.3)	0.5	10,047.1	14.5
4.4 Эрдэм шинжилгээ инновацийн үйл ажиллагаа		6,380.0	6,372.7	(7.3)	(0.1)	6,372.7	
4.5 Хөрөнгө оруулалт	329,500.0	2,759,400.9	2,762,364.6	2,963.7	0.1	2,432,864.6	738.4
ЗАРЛАГЫН ДҮН	2,943,300.0	5,956,932.7	6,038,275.7	81,343.0	1.4	3,094,975.7	105.2

Нийт зардалд 9 хувь нь шууд, 44 хувь нь шууд бус, 46 хувь нь хөрөнгө оруулалт, 1 хувь нь оюутны үйлчилгээний зардал эзэлж байна.

Зураг 9. Зардалын бүтэц /төгрөгөөр/

СУРГАЛТТАЙ ХОЛБООТОЙ ШУУД ЗАРДАЛ (мянган төгрөгөөр)

Хүснэгт 32.

Зардлын төрөл	2017 он	2018 он		Төсвөөс хэмнэсэн + хэтэрсэн -		Урд оноос нэмэгдсэн +		Нийт зар-д эзлэх хувь
		ᠠᠵᠢᠨᠠᠨᠠᠨᠠ	ᠣᠨᠠᠨᠠ	ᠠᠵᠢᠨᠠᠨᠠᠨᠠ	Мөнгөөр	Хувиар	Мөнгөөр	
ᠣᠠᠡᠳᠡᠳᠡᠳᠡ, ᠶᠡᠨᠢ ᠶᠠᠭᠠᠭᠡ, ᠰᠡᠳᠡᠳᠠᠭᠡ	52,229.5	59,969.2	60,391.1	(421.9)	0.7	8,161.6	15.6	11.7
ᠣᠡ-ᠶᠡᠭᠡ ᠶᠡᠳᠡᠳᠡᠳᠡ	14,816.9	88,971.4	88,752.4	219.0	0.2	73,935.5	4 дахин	17.3
ᠶᠡᠨᠢ ᠶᠡᠭᠠᠭᠡ	22,748.8	10,000.0	14,616.7	(4,616.7)	46.2	(8,132.1)	35.7	2.8
ᠳᠣᠲᠣᠳᠤ ᠲᠡᠳᠡᠳᠡ	9,395.0	9,500.0	7,484.5	2,015.5	21.2	(1,910.5)	20.3	1.5
Гадаад дотоод хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэл		26,000.0	25,763.5	236.5	0.9	25,763.5		5.0
Мэдээлэл сурталчилгаа		50,000.0	60,958.6	(10,958.6)	21.9	60,958.6		11.9
Сургууль хоорондын кт цаг	13,705.7	1,590.0	1,590.0	-	-	(12,115.7)	88.4	0.3
ᠣᠶᠢᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ	242,343.2	224,100.0	254,536.9	(30,436.9)	13.6	12,193.7	5.0	49.5
Шууд зардлын дүн	355,239.1	470,130.6	514,093.7	(43,963.1)	(9.4)	158,854.6	44.7	100.0

Тайлант онд 514,0 сая төгрөгийн зардлын гүйцэтгэлтэй байна. Урд оноос нийт дүнгээрээ 158,8 сая төгрөгөөр зардал өссөн байна. Тухайлбал шинээр гадаад дотоод хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэл, мэдээлэл сурталчилгааны зардлыг шинээр төсөвлөснөөр 86,6 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн. Төсвөөс дүнгээрээ 43,9 сая төгрөгөөр зардал хэтэрсэн үзүүлэлттэй байна.

Төсвөөс хэтэрсэн зардлууд :

Ном хэвлэл 14,6	<ul style="list-style-type: none"> Тендерийн болон бусад зар 3937,6 Танилцуулга, тайлан хэвлэлт 6429,1 (4616.7) Түүхийн номын эхний хэвлэлт /250 ш / 4250,0
Мэдээлэл сурталчилгаа 60,9 сая	<ul style="list-style-type: none"> ТВ, сонинд сурталчилгаа 17,930,0 Элсэлтийн үйл ажиллганы зардал 32,000.0 Шилэн кабелийн сувагчлалын түрээс 11,028.6
Тогтмол зардал 254,5 сая	<ul style="list-style-type: none"> Гэрэл, цахилгаан 128,686.8 (32786.8) Түлш халаалт 79096.3 Цэвэр бохир ус 46,753.7 (13953.8)

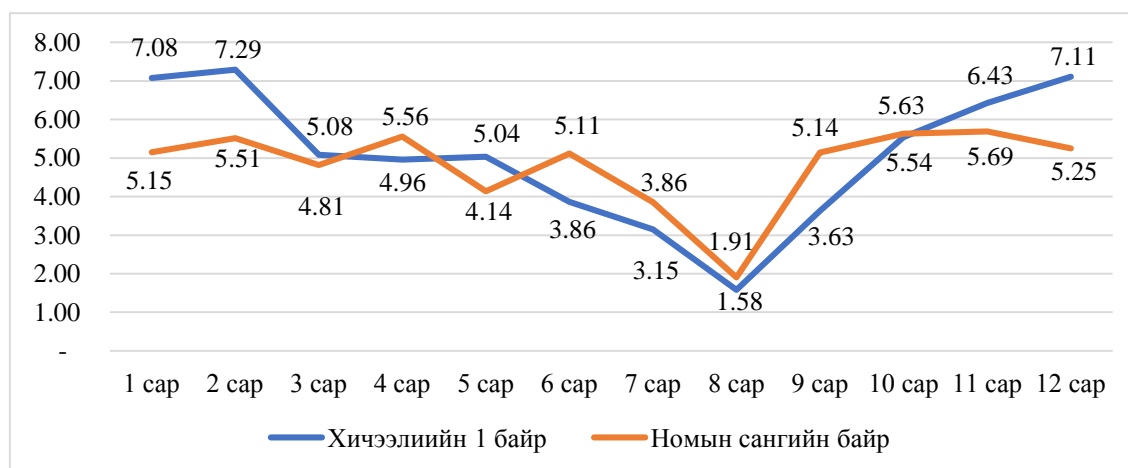
Зураг 10. Төсвөөс хэтэрсэн зардалын ангилал /төгрөгөөр/

Гэрэл цахилгааны зардалд хичээлийн төв болон номын сангийн байр, УТС-ийн өргөтгөл, горхи багтсан бөгөөд хичээлийн байруудын цахилгааны зардалд 120,1 сая, Горхийн полигонд 5,9 сая төгрөгийн гүйцэтгэл гарсан.

ЦАХИЛГААНЫ ЗАРДЛЫН ТООЦОО (мянган төгрөгөөр)

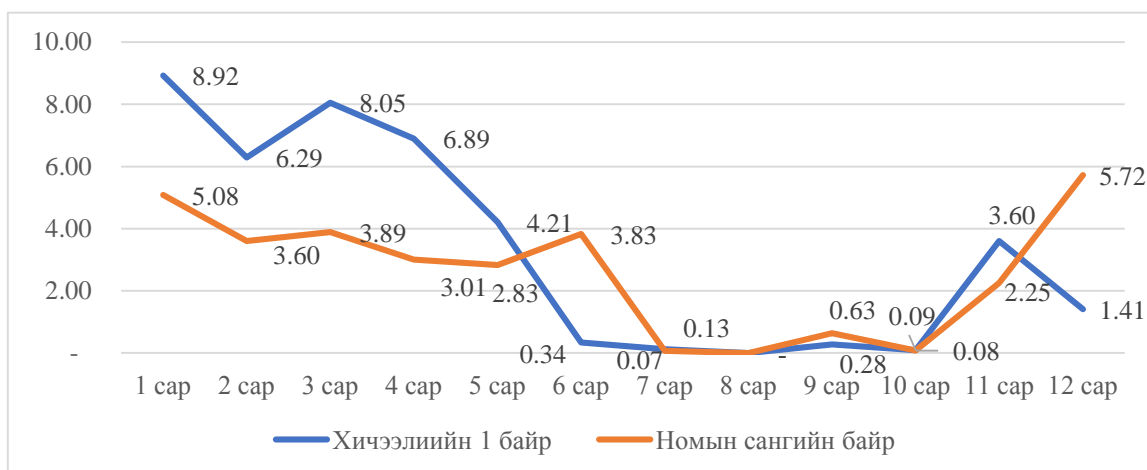
Хүснэгт 32.

Үзүүлэлт	2017 оны гүйцэтгэл	2018 он		Төсвөөс	Урд оноос
		төсөв	гүйцэтгэл		
Квт	11169	9230	11857	-2627	688
Зардал	120172,4	95900,0	128,686.8	(32,786.8)	8514,4

Зураг 11. Захиргааны гэрэл цахилгааны зардал /төгрөгөөр/

Дээрх графикаас харахад намар, өвлийн улиралд цахилгааны хэрэглээ эрс нэмэгдэж, хавар зуны улиралд буурч байгаа нь халаагуур, тенг залгах, дулааны хөшиг ажиллуулж байгаатай холбоотой байна. Мөн хичээлийн 1-р байрны хэрэглээ номын сангийн байрнаас өндөр байна.

Зураг 12. Захиргааны халаалтын зардал /төгрөгөөр/

Хичээлийн 1-р байрны халаалтын зардал номын сан, ҮТС-ийн өргөтгөл байрныхаас өндөр гарч байна. Учир нь хичээлийн 1-р байрны барилгын дулаан алдагдал ихтэй, халаах усны зарцуулалт ихтэй шалтгаанууд байна.

Цэвэр бохир усны зардал: Тайлант онд 1м куб усны үнэ 5 хувь буюу цэвэр ус нь 1200, бохир ус нь 1000 төгрөг болж өссөн.

ЦЭВЭР БОХИР УСНЫ ЗАРДЛЫН ТООЦОО (мянган төгрөгөөр)

Хүснэгт 33.

Үзүүлэлт	2017 оны гүйцэтгэл	2018 он		Төсвөөс	Урд оноос
		төсөв	гүйцэтгэл		
1м куб	32030	32030	40844	-8814	8814
Зардал	44851,8	32800,0	46753,6	(13,953.6)	1901,8

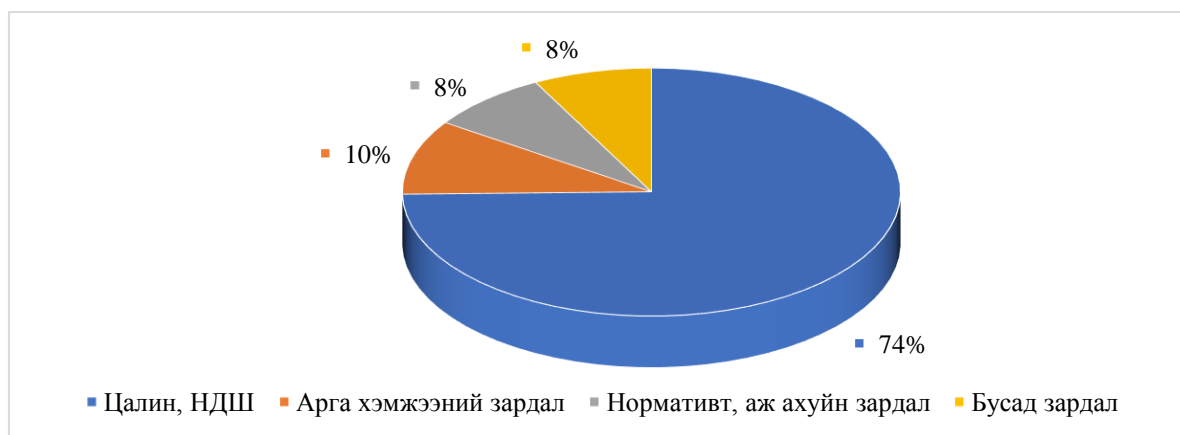
ШУУД БУС ЗАРДЛЫН ТООЦОО (мянган төгрөгөөр)

Хүснэгт 33.

Үзүүлэлт	2017 он	2018 он		Төсвөөс хэмнэсэн /+/ хэтгэсэн /- /		Урд оноос буурсан /+/ нэмэгдсэн /- /		Нийт зардалд эзлэх хувь
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Мөнгөөр	Хувиар	Мөнгөөр	Хувиар	
Цалин, нэмэгдэл, шимтгэлийн хамт	1,670,557.6	1,998,437.2	1,998,437.2			(327,879.59)	19.6	74.7
Удирдах ажилтны цалин	114,110.6	181,088.0	181,088.0			(66,977.36)	58.7	
Бусад ажилтны цалин	1,187,933.7	1,410,834.6	1,410,834.6			(222,900.92)	18.8	
Илүү цаг	153,501.4	46,450.8	46,450.8			107,050.53	69.7	
Нэмэгдэл	50,363.7	145,945.5	145,945.5			(95,581.83)	189.8	
НДШ	164,648.2	214,118.3	214,118.3			(49,470.07)	30.0	
Захиргааны бичиг хэргийн зардал	11,978.5	13,000.0	12,992.0	8.0	0.1	(1,013.51)	8.5	0.5
Гэвэр, шатахууны зардал	15,340.2	21,401.5	21,360.3	41.2	0.2	(6,020.07)	39.2	0.8
Шуудан, холбооны зардал	8,472.5	9,100.0	7,606.0	1,494.0	16.4	866.49	10.2	0.3
Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдин устгал ариутгалын зардал	-	1,536.0	1,212.0	324.0	21.1	(1,212.00)		0.0
Гадаадын мэргэжилтний зардал	-	660.0	668.2	(8.2)	1.2	(668.18)		0.0
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл худалдан авах, нормын сүүний зардал	5,201.2	2,420.0	2,384.2	35.8	1.5	2,817.00		0.1
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлсийн зардал	-	5,797.6	10,125.9	(4,328.3)	74.7	(10,125.87)		0.4

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зардал	2,674.8	2,100.0	1,302.7	797.3	38.0	1,372.10	51.3	0.0
Эд хогшил худалдан авах зардал	47,103.8	35,150.0	34,425.5	724.5	2.1	12,678.25	26.9	1.3
Урсгал засварын зардал	107,881.7	122,430.0	121,993.2	436.8	0.4	(14,111.50)	13.1	4.6
Зочин, төлөөлөгч хүлээн авах зардал	27,793.3	28,000.0	27,248.5	751.5	2.7	544.82	2.0	1.0
Гадаад албан томилолтын зардал	68,737.0	73,500.0	76,433.9	(2,933.9)	4.0	(7,696.88)	11.2	2.9
Шагнал, урамшил	11,505.4	59,300.0	59,260.0	40.0	0.1	(47,754.60)	415.1	2.2
Ахмадын арга хэмжээ	6,583.9	7,500.0	6,496.6	1,003.4	13.4	87.30	1.3	0.2
Тэтгэмж	44,195.8	53,017.2	52,629.7	387.5	0.7	(8,433.88)	19.1	2.0
Багш, ажилтны арга хэмжээ	39,745.7	40,000.0	39,395.3	604.7	1.5	350.38	0.9	1.5
Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгслийн зардал		29,700.0	29,688.1	11.9	0.0	(29,688.07)	#DIV/0!	1.1
Байгууллагын гишүүний татвар	1,745.5	4,600.0	4,277.3	322.7	7.0	(2,531.79)	145.0	0.2
Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох үйлчилгээний хураамж	-	38,300.0	38,280.0	20.0	0.1	(38,280.00)		1.4
Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	-	262.3	322.6	(60.3)	23.0	(322.60)		0.0
Тээврийн хэрэгслийн татвар, даатгал, оношлогооны зардал	-	1,974.9	4,698.6	(2,723.7)	137.9	(4,698.56)		0.2
Газрын төлбөр	10,145.2	10,200.0	6,872.6	3,327.4	32.6	3,272.61	32.3	0.3
Бусад төлбөр, хураамж, татвар, зардал	89,734.3	73,000.0	108,139.1	(35,139.1)	48.1	(18,404.82)	20.5	4.0
Бусад төвлөрүүлэлт	19,650.6	9,634.5	9,634.5	-	-	10,016.10		0.4
Шууд бус зардал	2,189,047.0	2,641,021.2	2,675,883.9	(34,862.7)	1.3	(486,836.9)	(22.2)	100.0

Тайлант онд 2,6 тэрбум төгрөгийн зардлын гүйцэтгэлтэй байна. Урд оны 486,8 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн гүйцэтгэл гарч байгаа цалин, шимтгэл 327,8 сая, тэргүүний багш нарын шагнал 50,0 сая гэх мэт зардлууд өссөнтэй холбоотой. Төсвөөс 34,8 сая төгрөгөөр хэтэрсэн үзүүлэлттэй байна. Тухайлбал бага үнэтэй түргэн элэгдэх зүйлсийн зардалд төлөвлөгдөөгүй боловч зайлшгүй шаардлагаар сүлжээний сэлбэг хэрэгсэлүүд /свич роутер/, халаагуур, гэрэл чийдэн, ус буцалгагч, хүндэтгэлийн самбарт хийх жааз зэрэг зардлууд гарсан. Гадаад томилолтын зардалд БНХАУ-д /эрчим хүчний 2+2 хамтарсан хөтөлбөрийн ажлын хүрээнд/ томилолтоор ажиллах захирлын тушаалын дагуу 1 хүний билет, зочид буудал, бэлэг дурсгалын зардал төсвөөс хэтэрч гарсан. Тээврийн хэрэгслийн даатгал, оношлогооны зардалд тайлант онд шинээр 2 автомашин захиргаанд шилжин ирснээр татвар, оношлогоо, тээврийн хэрэгслийн, жолоочийн хариуцлагын даатгалын зардал өссөн. Бусад төлбөр, хураамжийн зардалд 180 айлын хэрэгцээнд цахилгааны дэд станцын барилгын засварын ажлын үлдэгдэлийг шүүхийн шийдвэрээр гүйцэтгэгч компанид төлөгдсөнөөр 35,2 сая төгрөгөөр зардал хэтэрсэн.

Зураг 13. Шууд бус зардлын бүтэц /төгрөгөөр/

Цалин, нэмэгдэл, шимтгэлийн зардал – шууд бус зардлын 74%-ийг эзэлж байна.

Тайлант онд 5 газар, 10 алба, 3төв гэсэн бүтэцтэй нийт 113 орон тоотойгоор үйл ажиллагаагаа явууллаа. Нийт цалин, шимтгэлийн хэмжээ 1,9 тэрбумд хүрч урьд оноос 19,6 % буюу 327,8 сая төгрөгөөр өссөн үзүүлэлттэй байна. Цалингийн хэмжээ 10-13 % нэмэгдсэнээс 207,6 сая, шинээр дэд захирал 1, чанарын хяналт, шинжилгээ, үнэлгээний албаны 3 орон тоо нэмэгдсэнээр 79,1 сая төгрөгөөр тус нэмэгдсэн байна.

ҮНДСЭН ЦАЛИНГИЙН ЗАРДЛЫН ТООЦОО (мянган төгрөгөөр)

Хүснэгт 34.

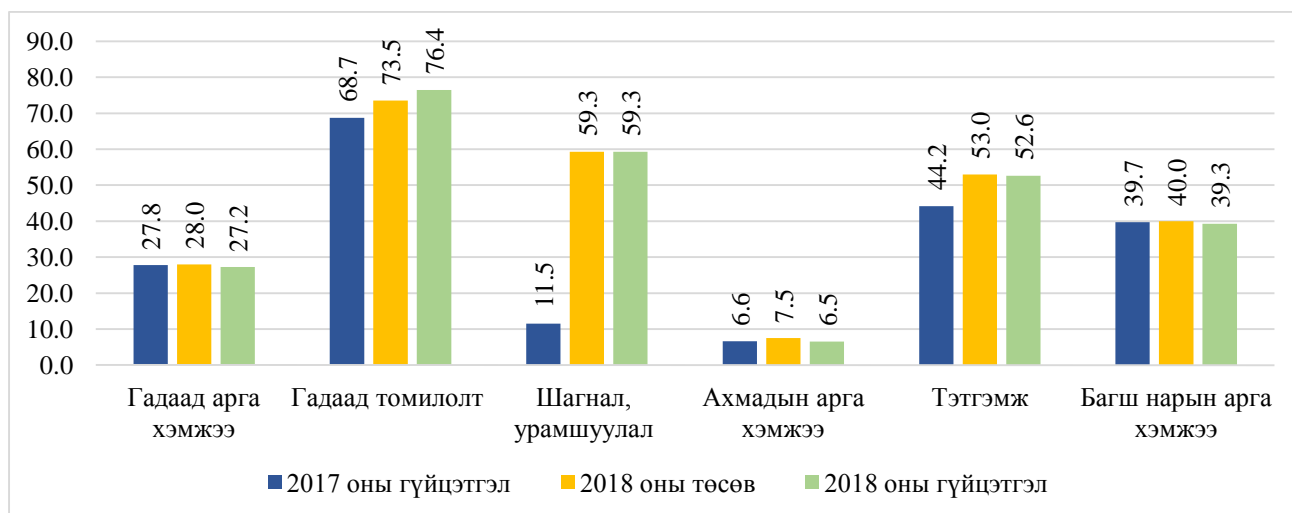
№	Алба нэгжийн нэр	2017 он		2018 он		Үүнээс					
		орон тоо	цалингийн сан	орон тоо	цалингийн сан	ЗА		ГА		Гэрээгээр	
						орон тоо	цалингийн сан	орон тоо	цалингийн сан	орон тоо	цалингийн сан
1	Удирдлага	5	156.61	6	181.0	6	181.1				
2	Захиргаа, хүний нөөцийн газар	11	167.81	13	161.8	6	106.2	6	45.5	1	10.1
3	Захирлын ажлын алба	3	28.28	3	35.7	3	35.7				
4	Дотоод хяналтын алба	3	41.40	3	50.3	3	50.3				
5	Чанарын хяналт шинжилгээ, үнэлгээний алба			3	53.2	3	53.2				
6	Сургалтын бодлого захицуулалтын газар	4	79.42	4	80.3	4	80.3				
7	Сургалтын хөтөлбөр бүртгэлийн алба	6	88.75	7	106.2	6	101.7			1	4.5
8	Оюутны соёл үйлчилгээний алба	6	77.06	6	84.0	6	84.0				
9	Эрдэм шинжилгээ, инновацийн газар	7	115.51	6	102.8	6	102.8				
10	Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааны алба	5	72.64	5	86.5	5	86.5				
11	Хөгжлийн хөтөлбөр, төлөвлөлтийн газар	4	35.84	4	72.7	4	72.7				
12	Хөгжлийн үзүүлэлт, статистикийн алба	2	19.84	2	31.5	2	31.5				
13	Маркетинг, олон нийтгүй харилцах алба	2	30.98	2	28.9	2	28.9				
14	Хөрөнгө оруулалт, хангамжийн газар	8	75.57	6	160.5	6	160.5				
15	Санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн алба	7	97.23	6	121.8	6	121.8				
16	Байр ашиглалтын нэгдсэн алба	24	282.34	24	268.6	6	105.3	18	163.3		
17	Багшийн хөгжлийн төв	2	36.77	3	50.6	3	50.6				
18	Эрүүл мэнд, спортын төв	7	69.12	6	55.1			6	55.1		
19	Горхи дахь оюутны даллагын полигон	4	30.74	4	39.1			4	39.1		
20	Гэрээний дагуу ажлын хөрс / Б.Ганбаатар /				13.4						
	нийт дүн	110	1,505.91	113	1,784.0	77	1,453.1	34	303	2	14.6

Тайлант онд 5 газар, 10 алба, 3 төв гэсэн бүтэцтэй нийт 113 орон тоотойгоор үйл ажиллагаагаа явууллаа.

АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЗАРДЛЫН ТООЦОО (мянган төгрөгөөр)

Хүснэгт 35.

Зардлын зүйл	2017 оны гүйцэтгэл	2018 оны төсөв	2018 оны гүйцэтгэл
Гадаад арга хэмжээ	27.8	28.0	27.2
Гадаад томилолт	68.7	73.5	76.4
Шагнал, урамшуулал	11.5	59.3	59.3
Ахмадын арга хэмжээ	6.6	7.5	6.5
Тэтгэмж	44.2	53.0	52.6
Багш нарын арга хэмжээ	39.7	40.0	39.3
Дүн	198.5	261.3	261.4

Зураг 14. Арга хэмжээний зардлын бүтэц / сая төгрөгөөр/

Цаг үеийн шинжтэй зардлууд байдаг. Урд оноос 62,8 сая төгрөгний зардлын өсөлт байгаа нь 2018 онд багш нарын шилдэг бүтээлийн шагналын зардал 56,5, өндөр насны тэтгэвэрт гарсан 1 хүний тэтгэмжийн зардлын хэмжээгээр нэмэгдсэн.

Шагнал урамшуулал, тэтгэмж: Тайлант онд нэг удаагийн тэтгэмжийг 38 хүнд 53,0 сая төгрөг олгогдсоноос 40,5 сая нь хамтын гэрээний дагуу өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон 2 хүний тэтгэмж байсан. Засгийн газрын, салбарын ШУТИС-ийн эрдмийн зөвлөлийн болон ректорын нэрэмжит шагналаар 38 хүнд 59,1 сая төгрөгийн шагнал олгогдсоноос 56,1 сая нь багш нарын шилдэг бүтээлийн шагнал байсан.

Ахмад, багш ажилтны арга хэмжээний зардал: Уламжлалт цагаан сар болон ахмадын баяраар нийт захиргаанаас өндөр настны тэтгэвэрт гарсан 180-аад ахмадуудаа хүлээн авч хүндэтгэл үзүүлэн 32 ахмадуудад 2 удаагийн мөнгөн тэтгэмжинд 2,5 сая төгрөг зарцуулсан. Ахмад багш нарын зуны аялалаар 8 ахмадуудыг аялалд урьж 1,4 сая төгрөг тус тус зарцуулсан.

Багшийн хөгжлийн төвөөс багш нарын дунд олон удаагийн сургалт семинарууд, залуу болон эмэгтэй багш нарын уулзалтууд, багш ажилтнуудын дунд спортын уралдаан тэмцээнүүд болон багш нарын баярын арга хэмжээ, шилдэг багш нар шалгаруулах ажлыг амжилттай байгуулж 40,7 сая төгрөгийн зардлын гүйцэтгэл гарсан.

НОРМАТИВТ ЗАРДЛЫН ТООЦОО (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 36.

Зардлын зүйл	2017 гүйцэтгэл	2018 төсөв	2018 гүйцэтгэл
Захиргааны бичиг хэрэг	12.0	13.0	13.0
Шуудан холбоо	8.5	9.1	7.6
Тээврийн зардал	15.3	21.4	21.4
Угаалга цэвэрлэгээ	5.2	5.7	2.3
Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал	2.7	2.1	1.3
Аж ахуйн эд хогшил	47.1	35.1	34.4
Урсгал засвар	107.9	122.4	122.0
Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгч устгал		1.5	1.2
Гадаад мэргэжилтний зардал		0.6	0.6
Бага үнэтэй түргэн элэгдэх, эд зүйлсийн зардал		5.7	10.1
Эм бэлдмэл эмнэлгийн хэрэгсэл		29.7	29.6
Тээврийн хэрэгслийн татвар, даатгал, оношлогооны зардал		1.9	4.7
Дүн	198.7	240.4	248.2

Урд оноос 57,3 сая, төсвөөс 7,8 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн үзүүлттэй байна. Захирлын тушаалаар батлагдсан нормоор төсөвлөж, тайлант онд 248,2 сая төгрөгний гүйцэтгэлтэй. 4 утасны төлбөрийг ТНС, ИДБТ, ЕНИ, ИСХотхон төлсөн. Бодит зардал 6,1 сая төгрөгний гүйцэтгэлтэй байна.

БУСАД ЗАРДЛЫН ТООЦОО (сая төгрөгөөр)

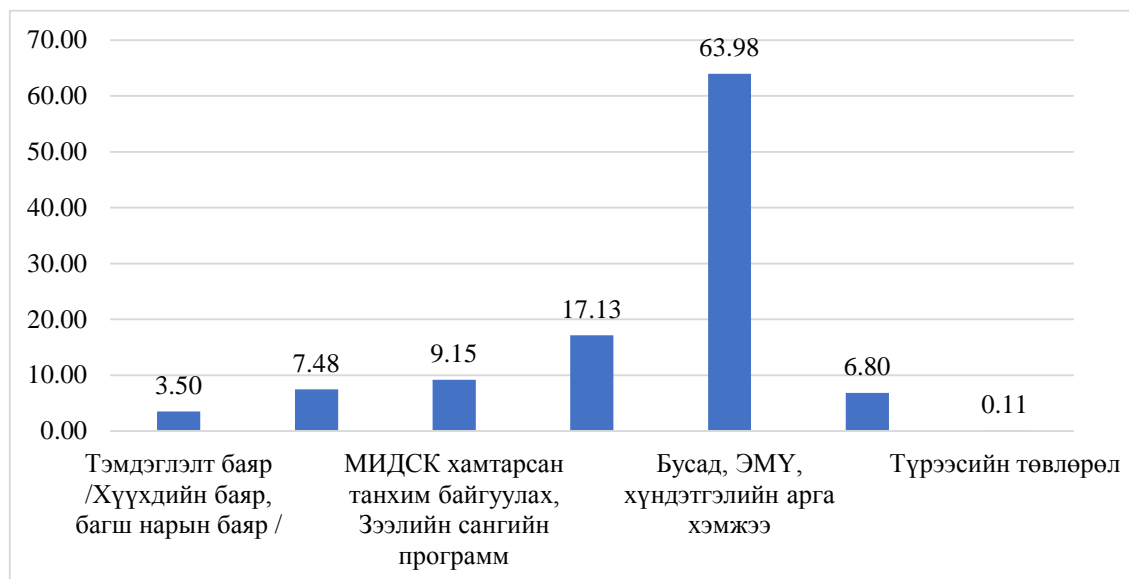
Хүснэгт 37.

Зардлын зүйл	2017 гүйцэтгэл	2018 төсөв	2018 гүйцэтгэл
Байгууллагын гишүүний татвар		4,600.0	4,277.3
Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох үйлчилгээний хураамж		38,300.0	38,280.0
Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж		262.3	322.6
Газрын төлбөр	10,145.2	10,200.0	6,872.8
Бусад төлбөр, хураамж, татвар, зардал	89,734.3	73,000.0	108,139.1
Бусад төвлөрүүлэлт	19,650.6	9,634.5	9,634.5
Дүн	119,530.1	135,996.80	167,526.30

Байгууллагын гишүүний татварт /EURAS -ийн татварт 3,7 сая, МИДСК-н татварт 0,5 сая төгрөг байна.

Газрын төлбөрт Горхийн полигоны 3 га газрын 3,6 сая, Баянгол амын 6,4 га газрын 3,3 сая төгрөгний төлбөрүүд хийгдсэн.

Бусад төвлөрүүлэлтийн зардалд ХШУС-д улсын чанартай тэмцээний зардалд 2,8 сая, ЕНИ-д урд онд урьдчилж гарсан Г.Батзоригийн билетний үнэнд 2,3 сая, ХААН банкны буруу гүйлгээгээр Төвөөс шилжигдэх 4,5 сая 9,6 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй.

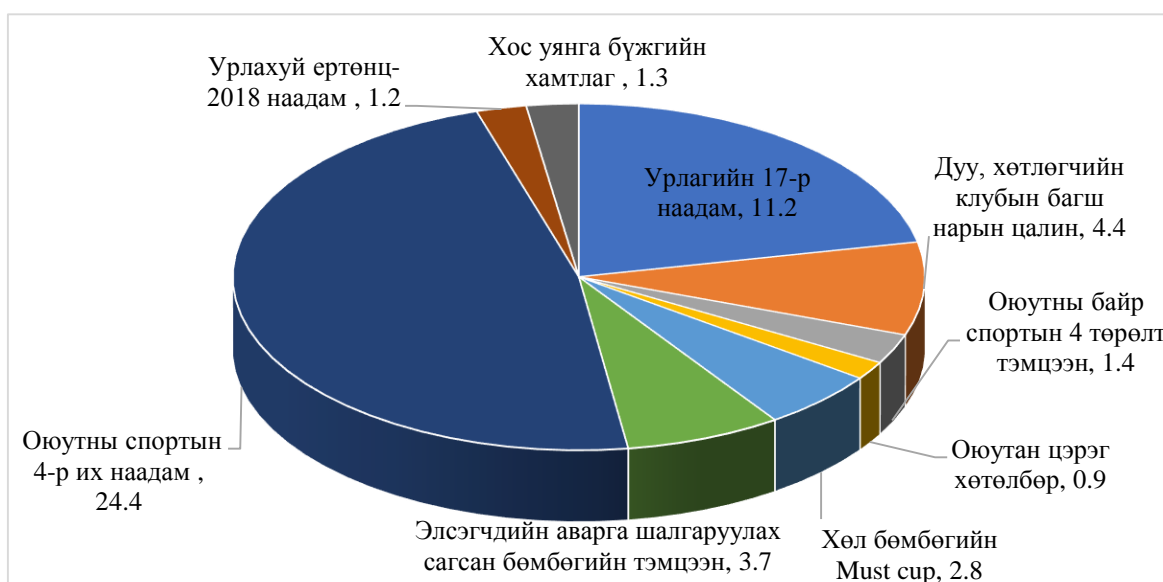

Зураг 15. Бусад зардлын бүтэц / сая төгрөгөөр/

ОЮУТНЫ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЗАРДЛУУД (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 38.

Зардлын зүйл	2017 оны гүйцэтгэл	2018 оны төсөв	2018 оны гүйцэтгэл
Оюутны эрдэм шинжилгээ	40,2	50,0	28,3
Оюутны спорт, урлаг	29,3	30,0	51,2
Дүн	69,5	80,0	79,5

Зураг 16. Оюутны урлаг, спортын арга хэмжээний зардал / сая төгрөгөөр/

ТАВ. САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТООЦООЛОЛ

Бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн санхүүгийн үйл ажиллагааг дүгнэж санхүүгийн үр дүнг тооцох шаардлагатай. Юуны өмнө 2018 он болон 2019 онд өөрчлөн шинэчлэн баталсан ШУТИС-ийн санхүүгийн үйл ажиллагааг зохицуулах журмын хүрээнд санхүүгийн үр дүнтэй ажилласан нэгжийн удирдлага, багш, ажилтан хамт олныг /санхүүгийн ажилтны хувьд балансын урамшуулал/ үр дүнгээр шагнаж урамшуулахаар заасан байдаг. Мөн санхүүгийн үр дүнгүй хариуцлага алдсан удирдлага, санхүүгийн ажилтанд анхааруулах, дахин алдаа дутагдал гаргахаас сэргийлэх шаардлагатай юм.

Тайлант оны бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн санхүүгийн үр дүнг Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн дүнгээр СТ2А, мөнгөн гүйлгээний тайлангийн дүнгээр СТ4А, шилжих үлдэгдэлд суурилсан үр дүнгээр тооцон үр дүнгийн урамшуулал өгөх боломжтой бүрэлдэхүүн нэгжийг тодорхойлсон болно.

2018 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН БОЛОН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАНГИЙН ҮР ДҮН, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 39.

№	Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд	Санхүүгийн үр дүн тайлан			Мөнгөн хөрөнгийн тайлан		
		Орлого	Зарлага	Цэвэр үр дүн	Орлого	Зарлага	Цэвэр үр дүн
1	БАС	7,162.12	8,120.65	-958.52	7,677.85	8,776.41	-1,098.56
2	БУХС	6,010.16	5,882.42	127.74	6,525.86	6,416.40	109.46
3	ГУУС	5,980.77	6,309.86	-329.10	6,321.18	6,464.10	-142.92
4	ДАРТС	3,345.36	3,171.23	174.13	3,559.36	3,231.74	327.62
5	МЕХТС	5,516.51	5,928.91	-412.40	5,869.53	5,862.96	6.57
6	МХТС	4,782.43	5,054.97	-272.54	4,996.67	5,231.76	-235.09
7	ҮТС	6,612.90	7,008.68	-395.78	6,678.99	6,873.31	-194.32
8	ХШУС	4,109.24	4,310.41	-201.17	4,388.71	4,477.91	-89.20
9	ЭХС	6,528.71	5,890.95	637.76	7,552.54	6,590.70	961.84
10	Е-НИ	1,122.35	1,196.86	-74.51	1,213.34	1,223.49	-10.15
11	ГХИ	2,542.36	2,489.73	52.63	2,663.12	2,583.70	79.42
12	АС	498.52	524.79	-26.27	559.01	618.61	-59.59
13	КТК	3,907.54	478.15	3,429.39	458.56	460.57	-2.01
14	ОУДБСТ	150.75	142.65	8.09	180.42	150.38	30.04
15	ОМССХ	159.17	185.60	-26.43	168.90	183.55	-14.65
16	ХЭВЛЭХ ГАЗАР	444.86	538.09	-93.24	522.43	477.84	44.60
17	ЗАХИРГАА	6,459.06	3,675.01	2,784.05	7,128.02	6,773.34	354.68
18	ЭШИГ	521.08	537.81	-16.73	1,471.09	1,382.53	88.56
19	ЭРДЭМНЕТ	120.86	174.67	-53.81	134.97	168.63	-33.66
20	ТӨВЛӨРСӨН	6,267.06	5,813.04	454.01	9,730.78	9,467.00	263.78
21	ШУТНСАН	665.97	610.55	55.41	789.66	732.22	57.44
	НИЙТ	72,907.76	68,045.04	4,862.72	78,590.99	78,147.14	443.85

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн дүнгээр тодорхойлж байгаа үр дүн нь тухайн нэгжийн тайлант хугацаанд олсон аккруэл сууриар тооцсон орлого болон зарлагын зөрүү юм. Энэхүү үзүүлэлтээр авч үзэхэд БУХС, ДартС, ЭХС, ГХИ, ОУДБСТ, ШУТНомын сан нэмэх буюу эерэг үр дүнтэй гарсан байна. Мөн БАС мөнгөн гүйлгээний тайлангийн хүрээнд эерэг үр дүнтэй болох боломжтой юм. Бусад нэгжүүдийн хувьд үр дүн хангалтгүй буюу хасах үр дүнтэй ажилласан байна. ШУТИС нэгдсэн дүнгээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар 4.8 тэрбум төгрөгийн, мөнгөн гүйлгээний тайлангаар 443.8 сая төгрөгийн эерэг үр дүнтэй гарсан байна.

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлого, зарлагын дүнгээс бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн хоорондын тооцоо болох сургууль хоорондын орлого, сургууль хоорондын зарлагын дүнг хасаж санхүүгийн үр дүнгийн тайлан дээрх орлого, зарлагын үзүүлэлтийг цэвэрлэн үр дүнг тооцвол цэвэр санхүүгийн үр дүн гарах боломжтой юм. Тайлант оны бүрэлдэхүүн нэгжүүдийн санхүүгийн цэвэр үр дүнг Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн дүнгээр СТ2А орлого, зарлагын үзүүлэлт дээр бүрэлдэхүүн сургууль, нэгж бүр дээр тооцсон.

САНХҮҮГИЙН ЦЭВЭР ҮР ДҮН, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 40.

№	Нэгжүүд	2017 он			2018 он					
		Ор лого	Зар лага	Цэвэр үр дүн	Төсөв			Гүйцэтгэл		
					Ор лого	Зар лага	Цэвэр үр дүн	Ор лого	Зар лага	Цэвэр үр дүн
1	БАС	6,794	5,337	1,457	5,670	6,666	-996	6,550	4,698	1,852
2	БУХС	4,917	5,100	-183	4,051	5,164	-1,113	4,950	4,954	-4
3	ГУУС	5,996	4,806	1,190	5,642	4,627	1,015	5,881	4,577	1,305
4	ДАРТС	5,998	2,890	3,108	2,679	2,885	-206	3,315	3,079	236
5	МЕХТС	4,762	4,499	263	4,252	4,448	-196	5,046	4,681	365
6	МХТС	5,018	4,036	982	5,069	4,164	905	4,763	3,937	825
7	ҮТС	5,967	5,499	468	6,265	5,330	934	6,527	5,629	898
8	ХШУС	1,107	3,580	-2,474	854	3,660	-2,805	999	3,619	-2,619
9	ЭХС	5,895	3,799	2,097	5,288	4,176	1,113	6,398	3,581	2,818
10	Е-НИ	87	1,026	-939	181	1,292	-1,111	113	1,103	-991
11	ГХИ	528	2,352	-1,824	625	2,271	-1,646	577	2,217	-1,640
12	АС	588	619	-31	490	740	-250	499	475	24
13	КТК	382	348	34	450	518	-68	3,908	453	3,454
14	ОУДБСТ	204	208	-5	91	119	-28	151	132	19
15	ОМССХ	188	183	5	440	440	0	150	182	-32
16	ХЭВЛЭХ	325	354	-28	450	405	45	445	488	-43
17	ЗАХ	492	3,073	-2,581	486	5,946	-5,460	570	3,647	-3,078
18	ЭШИГ	511	618	-107	205	609	-405	315	418	-103
19	ЭРНЕТ	407	402	5	70	270	-200	121	175	-54
20	ТӨВ	1,902	23	1,879		2,566	-2,566	2,151	3	2,147
21	ШУТИС	104	464	-360	46	664	-617	74	591	-517
	НИЙТ	52,172	49,214	2,959	43,306	56,975	-13,670	53,502	48,639	4,863

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн аккруэл сууриар тооцсон орлого болон зарлагын дүнгээс сургууль хоорондын орлого, зарлагыг хасаж цэвэрлэсэн орлого, зарлагын зөрүүгээр цэвэр үр дүнг тооцон гаргасан. Энэхүү үзүүлэлтээр авч үзэхэд БАС, ГУУС, ДарТС, МехТС, МХТС, ҮТС, ЭХС КоосентК зэрэг бүрэлдэхүүн нэгжүүд нэмэх буюу эерэг үр дүнтэй гарсан байна. Харин БУХС, ХШУС, ЕНИ, ГХИ сөрөг буюу хасах үр дүнтэй гарсан байна. ШУТИС нэгдсэн дүнгээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн цэвэрлэсэн дүнгээр 4.8 тэрбум төгрөгийн эерэг үр дүнтэй гарсан байна.

Тайлант онд ШУТИС нэгдсэн дүнгээр санхүүгийн үр дүн 4,8 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 64.36 хувь буюу 1.9 тэрбум төгрөгөөр, төсвийн дүнгээс үеэс 100.0 хувь буюу 4.8 тэрбум төгрөгөөр илүү үр дүнтэй ажилласан байна.

Манай ШУТИС-ийн хэмжээнд дүрэм журмаар баталгаажуулаагүй боловч санхүүгийн үр дүнг тооцоходоо шилжих үлдэгдэл буюу мөнгөн хөрөнгөд суурилсан үзүүлэлтээр өнгөрсөн хугацаануудад тооцож иржээ. Энэхүү үзүүлэлт нь бүрэлдэхүүн нэгжийн жилийн эцсийн харидцах банкны дансны үлдэгдэл дүн болох мөнгөн хөрөнгөөс сургалтын төлбөр болон оюутны дотуур байрны урьдчилж төлсөн орлого, НДШ, татвар, байгууллага, хувь хүнд болон сургууль хооронд өгөх өглөг, төсөл гэрээт ажлын зарцуулаагүй үлдсэн дүн, дараа жилийн төсөвт зарцуулахаар баталсан дүн зэрэг 4 үзүүлэлтийг хасаж тооцон гаргасан мөнгөн хөрөнгөөр олгож болох үр дүн юм.

САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮН, БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭГЖҮҮДЭЭР (сая төгрөгөөр)

Хүснэгт 41.

№	Бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүд	Үр дүн /шилжих үлдэгдэл/					
		Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл	УОО /сургалт төлбөр, бусад/	Өглөг	ЭША зарцуулагдаагүй үлдэгдэл	2019 онд шилжих үлдэгдэл	Мөнгөн үр дүн
1	БАС	4,475.30	1,820.16	24.12	177.53	40.00	2,413.49
2	БУХС	1,392.34	812.01	39.26	21.15		519.92
3	ГУУС	640.09	1,350.98	49.05	451.32	195.00	-1,406.26
4	ДАРТС	806.17	469.67	17.06	32.13		287.31
5	МЕХТС	959.88	875.16	33.08	88.56		-36.92
6	МХТС	1,909.10	1,153.74	24.87	54.55		675.94
7	ҮТС	936.55	1,236.17	124.92	344.58	140.58	-909.70
8	ХШУС	1,213.17	260.70		18.76		933.71
9	ЭХС	4,007.91	1,506.81	2.18	208.19	20.00	2,270.73
10	Е-НИ	260.14	1,551.60	399.60	57.56	25.00	-1,773.62
11	ГХИ	467.61	147.59		1.22		318.80
12	АС	741.48	124.28	2.03		140.00	475.17
13	КТК	82.26	65.80	13.50		147.00	-144.04
14	ОУДБСТ	80.69	4.82	0.00	27.84	50.00	-1.97
15	ОМССХ	4.59	2.00				2.59
16	ХЭВЛЭХ ГАЗАР	87.43	53.27	0.80		30.00	3.36
17	ЗАХИРГАА	604.25		58.71			545.54
18	ЭШИГ	959.06				350.00	609.06
19	ЭРДЭМНЕТ	147.05	1.44				145.61
20	ТӨВЛӨРСӨН	14,454.68		79.92			14,374.76
21	ШУТНСАН	183.28		18.43			164.85
	НИЙТ	34,413.03	11,436.20	887.53	1,483.39	1,137.58	19,468.33

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн үр дүнгийн үзүүлэлт, мөнгөн гүйлгээний тайлангийн үр дүнгийн үзүүлэлт, сургууль хоорондын орлого, зарлагыг хассан цэвэрлэсэн дүнгээрх санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн үр дүнгийн үзүүлэлт, мөнгөн хөрөнгөд үндэслэсэн шилжих үлдэгдэлийн үр дүнгийн үзүүлэлт зэрэг 4 үр дүнгийн үзүүлэлтэд эерэг буюу хангалттай сайн үр дүнтэй ажилласан бүрэлдэхүүн сургуульд ЭХС, ДарТС хамаарагдаж байна. Харин мөнгөн хөрөнгөд суурилсан шилжих үлдэгдэл, санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн цэвэрлэсэн дүнгээрх үр дүнгийн үзүүлэлт БАС, ДарТС, МХТС, ЭХС эерэг үр дүнтэй гарсан байна.

Харин дээрх үр дүнгийн үзүүлэлтэд ОМССХ, ЕНИ хувьд сөрөг үр дүнтэй буюу хангалтгүй үр дүнтэй гарсан байна.

ЗУРГАА. ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАГНАЛЫН АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

ШУТИС-ийн 2018 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн САГ-2019/3/СТА-ТӨҮГ код бүхий аудитын тайланг Үндэсний аудитын газраас 2019 оны 4 дүгээр сарын 03-ны өдөр хүлээлгэн өгсөн. Төрийн аудитын тухай хуулийн 15.1, 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8.9.8 заасны дагуу ШУТИС-ийн 2018 оны 12 сарын 31-ны өдрөөр тасалбар болгон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлагналын аудит хийгдэж “Зөрчилгүй санал дүгнэлт” өгсөн.

Санхүү нягтлан бодох бүртгэлийн албанаас 2018 оны ШУТИС-ийн бүрэлдэхүүн сургууль, нэгжүүдийн санхүүгийн тайланг нэгтгэн Төсвийн тухай хуулийн 8.9.1-ийн дагуу 2019 оны 1 дүгээр сарын 25-нд 1/67 тоот албан бичгээр ҮАГ болон Бодьтусгал аудит ХХК-нд санхүүгийн тайлангаа хүргүүлсэн. Аудитын байгууллагаас НББОУС, СТОУС, УСНББОУС, АОУС, АДБОУС, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, Аудитын тухай хуулийн хүрээнд хяналт шалгалтыг хийж гүйцэтгэсэн байна.

Аудитын байгууллагаас ШУТИС-ийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсэд дараах үнэлгээ өгсөн байна.

- ШУТИС-ийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг Сангийн яамнаас авч хэрэгжүүлж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын шинэчлэлт, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцтэй байгаа эсэхийг судлан шинээр батлагдсан бодлого, журамд нийцүүлж шинэчлээгүй байна.
- ШУТИС-ийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд “дунд” гэж үнэлсэн бол гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянаж дотоод хяналтыг “үр нөлөөтэй” хэмээн дүгнэсэн.
- Санхүү нягтлан бодох бүртгэлийн алба Удирдах зөвлөлөөс баталсан төсвийг бүрэлдэхүүн сургуулиудад хувиарлан орлого, зарлагын төсвийн гүйцэтгэлийг гаргуулан, бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулан ажиллаж байгаа нь ажиглагдсан.

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд эрсдэлийн үнэлгээний урьдчилсан горим хэрэгжүүлж 14 эрсдэлтэй асуудал тодорхойлж, эрсдэлийн үнэлгээний дүнд 9 асуудлыг нарийвчилсан горимоор сорил хийн хянан баталгаажуулсан. Үүнээс 4 асуудал буюу 86.3 сая төгрөгийн зөрчил дутагдалд зөвлөмж өгч, 1 асуудал буюу 220.3 сая төгрөгийн зөрчил дутагдалд албан шаардлага өгсөн байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.5-д заасны дагуу “анхан шатны баримтад түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн буюу шалгасан ажилтан гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарснаар уг баримт хүчин төгөлдөр болно”, 13.7-д “анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно”, Сангийн сайдын 2017 оны 347 тоот тушаалаар батлагдсан журмын 3.9 “бараа материалын тайлан”, 6.2 “Мөнгөн урьдчилгааны тайлан”-г бэлтгэх, шалгаж хүлээн авах заалтуудтай нийцээгүй зөрчил гарсан. Зөрчил бүхий 2 асуудалд зөвлөмж өгсөн:

- Шатахууныг батлагдсан лимитээр олгож, авлага, бараа материалын дансаар дамжуулж бүртгээгүй, шууд зардал болгосон БУХС, ГУУС, ҮТС-ийн 3 сая төгрөгийн зөрчил
- Шаардлага хангаагүй анхан баримтаар томилолт олгосон 2.7 сая төгрөг, шатахууны тооцоог бараа материалын дансаар дамжаагүй 2.1 сая төгрөг, дэмжих нотлох баримтгүй гүйлгээ хийсэн 0.9 сая төгрөгийн БУХС, ЭХС, МехТС нийт 5.7 сая төгрөгийн зөрчил

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14.4-д заасны дагуу “нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ”, 14.5.5-д “бүх орлого” гэж заасантай нийцээгүй зөрчил гарсан. Зөрчил бүхий 1 асуудалд зөвлөмж өгсөн:

- Коосен ТК тусламжаар ирсэн хөрөнгийг орлогод аваагүй, хөрөнгөтэй холбоотой 28 сая төгрөгийн зардлыг авлагаар бүртгэсэн зөрчил

УСНББОУС 17. Үндсэн хөрөнгө, 19 дүгээр зүйл “байгууллага хүлээн зөвшөөрөлтийн зарчмын дагуу өөрийн бүх үндсэн хөрөнгийн зардлыг гарсан тухай бүрт үнэлнэ. Энэхүү зардалд үндсэн хөрөнгийг анх худалдан авах эсвэл барьж байгуулахад гарсан зардал орох ба дараагийн үеүүдэд хөрөнгийн зарим хэсгийг нэмэх, зарим хэсгийг орлуулах, засвар үйлчилгээ үзүүлэх зардал орно” гэж заасантай нийцээгүй зөрчил гарсан. Зөрчил бүхий 1 асуудалд зөвлөмж өгсөн:

- МХТС-ийн дээврийн засварын зардлыг капиталжуулаагүй 49.6 сая төгрөгийн зөрчил

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.6-д заасны дагуу “эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах удирдах” гэсэн хуулийн заалт зөрчигдсөн. Албан шаардлага өгсөн 1 асуудал:

- БУХС ромбо дипломын төлбөр тооцоотой холбоотой 1.1 сая төгрөгийн авлага, Ахлах сургууль 2013-2016 онд үүсэн сургалтын төлбөрийн дутуу 57.6 сая төгрөгийн авлага, Захиргаа Билэгт хувь хүн, 180 айлын СӨХ-тэй холбоотой 50.1 сая төгрөгийн авлага, Хэвлэлийн газар Смарт ТВ, БСШУСЯ, Дундговь улсын бүртгэл холбоотой 11.09 сая төгрөгийн авлага, Коосен ТК Экспрес Лайн ХХК-тай холбоотой 28 сая төгрөгийн авлага, Эрдэмнэт ХҮДС, МТШХХГазар, Багшийн хөгжлийн ордонтой холбоотой 71.1 сая төгрөгийн авлага нийт ШУТИС-ийн хэмжээнд 2191 сая төгрөгийн авлага,
- БАС Батсуурь ХХК-тай холбоотой 1.2 сая төгрөгийн өглөг тооцоо нийлж, актаар баталгаажуулаагүй.

Цаашид анхаарах асуудал:

Төсөл, эрдэм шинжилгээний ажлыг гэрээгээр хэрэгжүүлдэг ба тухайн төсөл хөтөлбөрүүд нь ижил бус тайлант хугацаанд хэрэгжиж дуусдагтай холбоотойгоор санхүүжилтийн орлого, зардлыг уялдуулж бүртгээгүй нь нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчимд нийцэхгүй байна. Үүнээс шалтгаалж ШУТИС-ийн тайлант оны үр дүн бодит байдлаас зөрүүтэй илэрхийлэгдэж байна. Тиймээс хэрэгжиж байгаа төслүүдээс тайлант онд санхүүжилт нь орж ирээд бүрэн хэрэгжиж зардал нь гараагүй тохиолдолд зарцуулалтын үлдэгдлийг урьдчилж орсон санхүүжилтийн орлого дансанд бүртгэж байгаад төсөл хэрэгжиж дууссан хугацаанд санхүүгийн үр дүнгийн тайланд орлогоор хүлээн зөвшөөрч, тайлагнах

Багш нарын гүйцэтгэсэн кредит цагийн тооцоог шалгаж, цалин хөлсний зардлыг орлого, үр дүнгийн тайланд зөв тусгасан эсэхийг магадлах, шийвэрлэх

Худалдан авах ажиллагааны талаар “Төрийн болон орон нутгийн өмч хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай” хууль, Сангийн яам ТӨБЗГ-ын гаргасан дүрэм журманд нийцүүлэх худалдах авалтыг хийх, удирдан, зохион байгуулах

ШУТИС-ийн батлагдсан төсвийн хүрээнд улсын төсвөөс санхүүжих орлогод тайлант оны 1,6 тэрбум төгрөг, жилийн эцсийн дүнгээр 2,6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилтын авлагыг БСШУСЯ-ны санхүүтэй тооцоо нийлж баталгаажуулсан боловч 2019 оны Монгол Улсын төсөвт тогтмол зардлын санхүүжилтийн орлогын төсөв батлагдаагүй байна.

ШУТИС-ийн хувьд төсвийн байгууллага, төрийн өмчит үйлдвэрийн газар, аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар зэрэг статус нь тодорхой бус байгаатай холбоотой нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг бүрэн тодорхойлох боломжгүй болгох, хяналтыг хэрэгжүүлэхэд хүндрэл үүсэх эрсдэлтэй байна.

Санхүүгийн тайлагналын аудитаар төсвийн шууд захирагч батлагдсан төсвийн хүрээнд зарцуулалт хийх, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийн талаар төсвийн гүйцэтгэл тайлан гардаг. Тайлант хугацаанд нийт 49.48 тэрбум төгрөгийн зарлага гарч 86.9 хувийн гүйцэтгэлтэй гарсан хэдий ч орлогоос давсан зардал баталж 13.4 тэрбум төгрөгийн шилжих үлдэгдлийг зарцуулахаар төсөв батлуулсан байна. Төсөв төлөвлөлтийн хүрээнд “Төсвийн тухай” хууль, холбогдох дүрэм журманд нийцүүлэх төсөв, төлөвлөлтийг боловсруулах, удирдан зохион байгуулах

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас: 26-04-37, Факс: 62-26-32-30
E-mail: info@audit.gov.mn

ШИНЖЛЭХ УХААН, ТЕХНОЛОГИЙН
ИХ СУРГУУЛИЙН ЗАХИРАЛ
Б.ОЧИРБАТ ТАНАА

2019.03.20 № 06/525
танай _____-ны № _____-т

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Шинжлэх ухаан, технологийн их сургуулийн 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Шинжлэх ухаан, технологийн их сургуулийн 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Шинжлэх ухаан, технологийн их сургуулийн 2018 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагын мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, програм хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

\\10.10.10.20\Bichig_Kheregl\Yawsan_Bichig\2019\0315SAG60.Docx

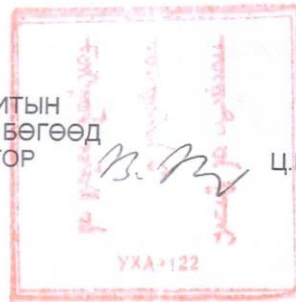

Үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1–д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН
ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ БӨГӨӨД
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ